

BUDAPESTI NAPLÓ

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
József-körút 18.

Főszerkesztő: VÉSZI JÓZSEF.
Felelős szerkesztő: BRAUN SÁNDOR.
Kiadja: A SZERKESZTŐSÉG.

Egész évre 14 frt, 1/2 évre 7 frt, 1/4 évre 3 frt 50 kr.,
egy hónapra 1 frt 20 kr.
Egyes szám Budapesten 4 kr., vidéken 5 kr.

A nyugodt Magyarország.

Budapest, május 26.

(K.) Az Ausztriához címzett kórházban már nem lehet megkülönböztetni a beteget az ápolóktól. Egyformán ideges már valamennyi. A hosszú vívódás idegessé, az idegesség vakká tette s most nem látnak, se előre, se hátra. Ellenben hallucinálnak szakadatlan s azért tetszik nekik úgy, mintha Magyarországon volna a válság és a magyarok váltak volna idegesekké. Pedig Magyarország alighogy kiépült nagy betegségéből, nyugodtan sütkérezik a verőfényben s félelem nélkül gondol rá, hogy Bécsben megint tanácskozások folynak. Veszedelemtől nem tart, vezérét nem félti és jogaiért sem aggódik. De a lábbadozók módjára egy kicsit kontemplál. Elgondolja, hogy hatvanhét óta hányszor kerülgette már a betegség s a kormányai mennyit jártak Bécsben, hogy a bajt elhárítsák s a kiegyezés szellemében kiépítsék azt a paritást, amely nélkül ez az ország állandóan egészséges nem lehet. Hatvanhét óta a magyar kormányok idehaza igazán csak a legszükségesebb intézmények megteremtésére gondolhattak, mert egyébként szakadatlanul Bécsbe utazgattak, hogy azt a paritást méltányosan megcsinálják. Meg is csinálták több vagy kevesebb sikerrel. De inkább kevesebbel. Az ország mégis lábra kapott lassankint és lakályossá tehetette magának otthonát. S ime az utolsó esztendőben egyszerre Ausztria kapott kedvet, hogy Magyarországgal szemben a paritás megteremtésére főrekedjék. Most Ausztria akar paritást, de valamivel szűkebb területen. A romlás területén. Mintha egész iparkodása csak arra irányulna, hogy Magyarország éppen úgy szakadjon ízekre, s éppen úgy induljon fel-

oszlásnak, ahogy Ausztria. Elkapta a betegek univerzális irigysége minden egészséges iránt s amit jogokban és anyagiakban sohasem adott meg harc nélkül, a romlásban való paritást erőszakkal és furfanggal is szeretné reánk zudítani.

Ez öltik szemébe a kontempláló Magyarországnak. Most inkább, mint valaha. De azért a revue eredménye sem teszi idegessé. Nincs ebben az országban teremtett lélek, aki most félne s bárki láthatja, hogy válsághirek még sohasem hagyták hidegben a nemzetet, mint ezekben az órákban. Mert kolosszális változás állt be a közhítkben. Mig azelőtt, ha a magyar miniszterek Bécsben alkudoztak, abban sem volt nyugodt az ország, hogy nem fog-e a kormány a tizenkettedik órában a legigazságosabb követelésből is engedni; s mig nemrégiben ha a magyar kormány az uralkodó barátságos szaváért leterdelt valamit a nemzet legjogosabb kívánságaiból, ez szinte olyan természetesnek találtatott, mintha a miniszter a *buagóbbik* kortest nevezte ki: most egészen bizonyosan tudja az ország, hogy amit Széll Kálmán odafenn képvisel, abból ugyan egy jottát sem fog engedni. Meglepetéstől senki sem tart, legalább rossz irányban nem. Alig negyedév alatt a nemzet rájött, hogy Széll Kálmán a tranzakciók embere ugyan, míg az ország érdekeinek biztosításáról van szó, de ha egyszer valamit mellett lekötötte magát, többé nem tranzigál. Olyan embert tehát még a mai kormány ellenségeinek táborában sem fognak találni, aki csak egy pillanatra is kételkednék, hogy Széll Kálmán az utolsó betűig ragaszkodni fog álláspontjához. Tágítani pedig nem fog tőle sem az osztrák kétségbeesés szívóssága, sem az uralkodó kedvéért. Legfőleg az történhetik, hogy inkább lemond állásáról,

de akkor a nemzetnek ez a veszteség mégtérül abban a tanulságban, hogy Ausztriával gazdasági tekintetben nem lehet közös konyhán élnie. Mert ha Széll Kálmán, aki formulájával és a közös intézményekhez való ragaszkodásával ki tudta ragadni az országot az örvényből, a legjogosabb s az uralkodótól is elfogadott alapon sem tudná a nemzet igazait megvalósítani, akkor ettől a gazdasági közösségtől csakugyan fáznia illenék minden jó magyarnak.

Az ideges Ausztriával szemben tehát egy nyugodtan kontempláló Magyarország áll. Várja a tanácskozások végét s az eshetőségek nem izgatják tulságosan. Mert tisztán látja a szituációt. A kormány politikai tisztelességgel fog megállni elvei mellett, ha a tanácskozás bármeddig húzódik el. S aztán mi történhetik? Vagy beadja derekát gróf Thun, vagy jön olyan utódja, aki még szabadon rendelkezik a derekával. Akkor a kiegyezés dolga hamarosan tető alá kerül. Vagy pedig úgy dönt a király, hogy a magyar kormány elvi álláspontján esnék változás és akkor ez a kormány kiviszi magával az egész országba a tanulságot, hogy a gazdasági közösség több áldozatot követel Magyarországtól, mint amennyit önértetes nemzet megadhat. És ez sem volna kedvezőtlen eshetőség. Mert a nemzet kétségtelenül ezen az uton is követné Széll Kálmánt s már nem akadna azontul többség, mely ilyen tanulság dacára megszavazná a gazdasági közösséget. Amióta a kiegyezés körül ez a mostani hadakozás folyik, sok kritikus ponton bizonyította be Magyarország, hogy akármilyen ürrügy nem elég neki a gazdasági különválásra. Sőt igazán erős kísértések közt is megmutatta, hogy szívesen ragaszkodik a közösséghez. De mikor az ischli klauzula után már csak egy haj-

TÁRCA.

A társadalom oszlopai.

A Budapesti Napló eredeti tárcája.

Irtá: Feszl Géza.

A modern kor Shakespeareje, Ibsen Henrik szálló igévé avatta nálunk e két szót: a *társadalom oszlopai*. Ez a világgá röpitett konvencionális kifejezés Ibsen drámájában a társadalom szerepet játszó tagjaira vonatkozik, kiket a lélekben nagy művésze a legsötétebb színekkel jellemez. A szociális körtünetek oknyomozója számára ugyanez a kifejezés nem személyeket jelent, hanem tényezőket és pedig olyanokat, melyek a társadalom beléletének processzusát befolyásolják, amennyiben azt magasabb nivóra emelik vagy alábbbűlyesztk.

A gondolat, a nőerény és a pénz! — e háromban látjuk a társadalom oszlopai. Bizonyos, hogy nem különálló oszlopok. Nem olyan egymástól elszigetelt támaszok, mint például az épületek oszlopai, hanem együttműködésre hivatott tényezők, mint az emberi szervezetben: hus, ideg és vér. Külön szerepet játszik mindenik, de nem elszigetelten a többitől, hanem egymáson keresztül, szövevényes kölcsönhatásban.

Hogy a nőerény és a gondolat a társadalom beléletének etikai tartalmával mily szorosan függ össze, azt ezuttal mellőzve, egyenesen a pénz hatalmára térünk át. De nem mint érték-mérőt vagy csereeszközt mérlegeljük azt, nem a birtoklási objektumot, hanem a birtoklási viszonyt, más szóval, a vagyonkérdést teszszük szóvá. A *vagyonmegosztásnak* azt a rákfenéjét szándékozunk megjelölni, mely a kultúrával együtt terjed és a nemzetközi keresztelön ezt a nevet kapta: pauperizmus.

Budapest lakóinak vagyoni helyzetéről az állapotok, a feladatok és a méreteknél szondálása és egybehasonlítása által nyerhetünk csak élethű fogalmat. London és Budapest körülbelül egy viszonylanak egymáshoz, mint Budapest és Belgrád. A milliók úgy állanak a százazrekhez, mint a százazrek a tízezrekhez. Belgrádnak 70 ezer, Budapestnek cirka 700 ezer és Londonnak közel 7 millió lakosa van. — Belgrád közjátékonyasága két kórházra és egy árvaházra szorítkozik. Hajléktalanok számára menedéket építeni eddig fölöslegesnek bizonyult. Bizonyos, hogy ezek nem a kulturális vívmányoknak, hanem az arkádiai állapotoknak tünetei.

Budapesten van 31 kórház, 4 elmeegógyító intézet, 13 árvaház, 4 azilum a hajléktalanok számára és ezen felül névleg 50, igazában legfőlebb 20 különféle jótékony egyesület, melyek közül mint föltétlenül célirányosat csak egyet említnék föl: az *Önkéntes Mentők Egyesületét*. De mi ez — és mi volna mindezt még akkor is, ha ezek az egyletek ideális céljuknak kivétel nélkül megfelelőenék, mi volna mindezt London áldozatkészségéhez képest. Az angol főváros nem kevesebb mint 63 ezer munkaképtelen tart el és 35 ezer szegény embert rendszeresen segít. Évi költségvetése alapján törvényhatósági ellenőrzés mellett 303.600 font sterlinget, vagyis hárommillió és harminchatezer forintot fordít a pauperizmus enyhítésére. E nagy világvárosban nem 20, nem 50 és nem tízezer ötven, hanem 2090 jótékony egyesületben fáradoznak a nyomornak enyhítésén a *humanitás igazi apostolai*. Erre a célra a londoni társadalom évente öt millió forinttal adózik önként. A magán és a hivatalos jellegű segélyezések évi főösszege tehát meghaladja a nyolc millió forintot — és az eredmény mégis az, hogy London utcáin és nyomort takargató bérkaszárnyáiban évente átlag 500 ember hal meg éhen. Világos bizonyítéka ez annak, hogy a segélyezési rendszer még akkor sem szüntetheti meg a

nyomort, ha nagyban és lelkiismeretesen gyakorolják.

És mit tudunk, mit tudhatunk Budapestnek pauperizmusáról, a lappangó nyomorról és a humanitás géniuszának tettekben beszélő programjáról? Általános elméleti igazságokat, tőredékes valóságot és fogyatékos, rendszeretlen gondoskodást! Tudjuk — ami Londonra, Pekingre, Konstantinápolyra éppen úgy ráillik, mint a mi fővárosunkra, — hogy a nyomoruság tanyái egy higiéniai, mint morális szempontból közveszélyesek. Tudjuk, hogy a fizikai és az erkölcsi ragálnak valóságos melegágya a fizikai és erkölcsi piszok. Tudjuk, hogy a becsület a lélek tisztasága és a tisztaság a testnek becsülete. Ahol akár az egyik, akár a másik több mint kétséges, ott az övintézkedés jogosult, sőt a közérdek szempontjából parancsoló szükség. Tudjuk azt is — megtanultuk, mint a forradalmi áramlatok ellenargumentumát — hogy a teljesen egyenlő vagyonmegosztás utópia, még pedig azért, mert ilyen társadalmi állapotot se megteremteni, se fönntartani nem lehet. A foglalkozások természetében rejlik különbségeknek elfeltétele a vagyonbeli differencia. Kizárólag gazdagokból éppen úgy nem állhat fenn társadalom, mint a hogy kizárólag szegények közt nem érvényesülhet a kultúra. Egyrészt tehát fizikai törvény, hogy a nagy társadalmi test ne nélkülözze a vagyonatlan és munkabíró népréteget, de másrészt erkölcsi igazság, hogy a nyomornak terjedése és a nélkülözhető rétegek felszaporodása nemcsak szegénytelen vád, mely az összességre nehezül, hanem *kiérdemelt* veszedelem is.

És vajjon miféle emberbaráti akciókat fogatosított fővárosunkban közhatalos és társadalom? Ugynevezett jótékony együletünk — eltekintve a kölcsönösségen alapuló temetkezési, betegsegítő és hasonló célú szövetkezetektől — van cirka ötven. Ezek közül több mint husz egy vagy két

szálon csüngött minden s a közönség minden igaz barátja föllegett, mert Széll Kálmán sikerült olyan formulát találni, mely a nemzetet megnyugtatta s az uralkodó jóváhagyását is megnyerte: akkor ezt a formulát visszacsinálni nem szabad. Ez az utolsó szál volna, amit az elvakultság még elvághat. Ha tehát bekövetkeznék, ami nem fog bekövetkezni, hogy a bécsi alkudozások érinteni akarnák a magyar álláspont integritását, akkor egészen mindegy volna, hogy kormányviszág kerekednék belőle. Nagyobb dolog is nyomában járna annak. Mert akkor január elsején Magyarország már nemcsak jogilag állna az önálló vámtérület alapján. S ezért a megletetésért egy kormány — ha mindjárt a nemzetnek szívéhez nőtt kormány is — nem volna tulságosan nagy ár.

Látványos, hogy az eshetőségek közt nincsen rossz. Csak jó vagy még jobb. S hogy Magyarországra sehogysem akar átharapózni az osztrák idegesség, az éppen ebben a bizonyosságban találja nyitját. Mert amióta a nemzet visszanverte hitét a saját embereiben, már az ellenségeit nem látja olyan félelmeseknek. S amióta bízni tud a magyar kormány föltétlen politikai tisztességében, nem ijed meg az osztrák kormány feneketlen agyarkodásától sem. Csak agyarkodják és szorítsa lépésről-lépésre vissza Magyarországot. Nem baj. Talán úgy van megírva, hogy az ellenség örülete szerezzze meg nekünk azt, amit mi a legtisztelietreméltóbb okokból nem akartunk keresni. S talán az ő agyarkodása vissza tud minket szoritani odáig, ahol gazdasági tekintetben még függetlenül kellett boldogulnunk. A sok csapás közt, amit Magyarországnak már el kellett szenvednie, talán ezt is el fogja viselhetni. A csapással megjön az erő is, hogy elviselhesse. Tehát mi bátran lehetünk nyugodtak...

BELFÖLD.

Asbóth fordulása. A szabadelvű pártkör alapszabályaiban van egy hézag: az, hogy országgyűlési képviselők *ballotage nélkül* már pusztá jelentkezésük által tagjaivá lesznek a pártklubnak. Hogy ez a hézag megvan, azt élénken és őszintén sajnáltuk mindig, de élénkebben és őszintébben soha, mint ma. Éreztük mindig, hogy a párt nem gondoskodhatik a maga homogeneitására s nem védekezhetik más irányzatú

politikuskok belépése s az ily módon beálló elzavargatás ellen, ha a belépni kívánó parlamenti tagok politikai multja nem vetetik alá valamelyes cenzurának. Ma aztán bekövetkezett a képzhetetlen legabszurdabb esete az alapszabályok e hézagával való visszaélésnek. *Asbóth János* ur, az imént még a néppárt egyik vezérfeje, ma ugyanis a következő levelet intézte báró *Podmaniczky Frigyes*hez, mint a szabadelvű párt elnökéhez:

Kegyelmes Uram!

A kormányzati rendszerben és a pártokban történt átalakulások után a kiegyezés és a miniszterelnök ur békepolitikájának támogatására a szabadelvű párta visszaélések.

Fogadjak Kegyelmes uram, ez alkalommal is szívesen őszinte baráti tiszteletem kifejezését.
Budapest, 1899. május 25.

Asbóth János s. k.

Kénytelenek vagyunk *Asbóth János* urnak megmondani, hogy ha már vannak illetén hézagok egy politikai klub alapszabályaiban, sehogy sem illik azokon át beosonni. *Asbóth* ur konzervatív és ultramontán ember; sohasem csinált titkot belőle, hogy gyűlöli a szabadelvűséget s mikor a néppárt megalakult, örömmel sietett ennek lobogója alá, sőt nyíltan törekedett e pártban a leader szerepére. Miért kanyarodott ki nemrégiben mégis a néppártból, azt nem tudjuk, nem is kutatjuk. De egyet igenis tudunk: azt, hogy *Asbóth János* urnak semmi keresnivalója a szabadelvű párt kötelékében. Az ember nem lehet ma ultramontán kolompós és holnap szabadelvű politikus. Nagyon sajnáljuk, hogy *Asbóth* ur ezt nem érzi és csodáljuk, hogy e lépéstől nem tartotta vissza — hogy is mondjuk csak — az ildomosága és a tapintata. Elvégre is, ha az ember hozzácsatlakozik valamely társasághoz, meg kell előbb vizsgálnia, oda való-e, és szívesen látják-e ott. *Asbóth* ur nem tette maga elé e kérdéseket, különben nem kerülhette volna el figyelmét sem az, hogy politikai multjánál fogva neki többé ez életben semmi köze nem lehet a szabadelvű párthoz, s még kevésbé az, hogy az a párt nem láthatja őt szívesen a maga körében. A pártklub megírott alapszabályaiban, fájdalom, nincs biztosíték az ilyen kellemetlen gyarapodások ellen; de minden politikai pártköteléknek vannak meg nem írott alapszabályai is, amelyeknek szelleme a politikai izlésből és a politikai illendőségből fakad. Tudja meg *Asbóth János* ur, hogy a néppártból a szabadelvű párthoz való átsassirozásnak csupán a fizikai lehetősége van meg, de a politikai szemérem erkölcsi akadályokat állít az ilyen merész

evolúciók útjába. Mindezek után pedig reméljük, hogy *Asbóth János* ur még rekonszideráció alá veszi levelét. Ha támogatni akarja Széll Kálmán politikáját, amihez kétségen kívül joga van, am tegye ezt meg kívülről. Ha ő nem érezte meg, hogy *Asbóth János* nak semmi köze nem lehet a szabadelvűpárthoz, a szabadelvűpárt igenis érzi, hogy *Asbóth János* hoz neki nem lehet semmi köze.

Rádich Emilián borderól. A hírhedt *Rádich Emilián* valahára szélküldte védőiratát. Nyilatkozata hosszu lére van eresztve, de semmit sem mond. A hazaárulás vádja ellen nem is védekezik, a borderónak, melyet fotografikus másolatban mutatunk be, szerzőségét nem is tagadja, s csupán arra vet sulyt, hogy azt az iratot nem írta alá. Ellenben megfenyegeti a szerb főpapot, hogy ha nem hagyják békén, világraszóló botrányt fog csinálni, és napfényre fog hozni olyan dolgokat, amelyekről sokaknak szemérszaja el fog állani. Ime *Rádich* ur *szarolás* útján igyekszik az ellene zudított vádaktól menekülni. Mi nem zavarjuk ezt a jómadarat ebben a szórakozásában. A mi állásponatunk változatlanul az marad, hogy keresse *Rádich* ur a maga igazságát a sajtóbíróság előtt. A *Budapesti Napló*ban megjelent cikk szerzője a közéletnek egyik kitünősége, aki nyilvánosan késznek nyilatkozott, hogy helyt áll támogatásáért az esküdtszék előtt. Ére *Rádich* ur azt feleli, hogy csak az esetben merre a bíróság elé, ha valamelyik szerb egyházfő a magáévá teszi e támadásokat. *Rádich* ur tehát csak feltélesen keresi a becsületét. Amiből világosan kiderül, hogy azt már feltétlenül elvesztette. Az esküdtek előtt találkozhatunk még ezzel a fráterrel; egybeüött többé szóba nem állunk vele.

Eredmény nélkül.

— A bécsi tanácskozások. —

Budapest, május 26.

Széll Kálmán és miniszter-társai ma hazajöttek Bécsből, a nélkül, hogy a korona végső elhatározását magukkal hozták volna. A miniszterelnök vasárnap visszamegy Bécsbe, s félhivatalos jelentés szerint akkor be fogja várni a korona döntését.

A mai estilapokban mindenféle kombinációk bukkannak fel a döntés elhalasztásából kifolyólag; így például többfel is kolportálják azt a vélekedést, hogy *Kompromisszum* van a levegőben. Ennek a kombinációnak az értékét és eredetét elárulja az a mellékkörülmény, hogy egy lélegzet alatt emlegetik az a sugalmazott híreszteléssel, hogy az osztrák kormány megerősödöttnek érzi a pozícióját a jobboldal tegnapi állásfoglalása következtében,

óvodát tart fenn s ezzel a pedagógiai misszióval a humánus cél ki van merítve. Van köztük, — amennyiben a cím elárulja a célt — a *Szombat-és ünnepnapok megtartására alakult* jótékony egyesület is. Azt tartjuk, hogy ugyanilyen jögcimen akár a veteránusok és a spirítiszták is a jótékony szövetkezetekhez sorolhatják magukat. Van továbbá egy *Márta-egyletünk*; úgy tudjuk, hogy eselédleányok gyámlolítása a célja. Jellemző, hogy ennek a *Márta-egyletnek* — a hivatalos kimutató szerint — tiszta vagyona abszolúte semmi, évi bevétele: abszolúte semmi, az évi kiadása pedig teljesen megfelel a bevételeknek: ez is abszolúte semmi. Csakhogy a *Márta-egylet* nem áll egyedül. Ugyanilyen briliáns eredményeket mutat fel az *Amphibisis* című és felnött szegények felruházásában fáradozó egyesület is, nemkülönben a *Budai jótékony nőegylet*, ugyszintén a *Rudolf-egylet*, valamint a *Siketnémákat gyámloló egyesület*. Ezek mind nemcsak titokban, hanem láthatatlanul gyakorolják a segélyezést. Felosztják a *semmit* a szegényeik között. Ezt azután igazán nem láthatja meg semmiféle földi szem. Ha ezeket, valamint az óvoda-fenntartó magánköröket leszámítjuk, alig marad husznál több jótékony egyesületünk. E husz közül pedig a legtöbb olyannyira szerény összegekkel enyhíti a nyomort, hogy a végeredmény inkább szegénytelen, mint lélekemelő.

Hogy a közpénztárak erejével egyesülő magán adakozások mennyit lendítenek a humanitás misszióján Budapesten, azt az árhabázakban gondozottak két évi létszámaival illusztráljuk. 1892-ben 551 fiú és 466 leány, összesen tehát egyezernél több vagyontalan árvagyermek volt elhelyezve a budapesti árva- és szeretetotthonokban. Ez a létszám rövid négy év alatt szép csendesen és titokban fejlődött... (tehát mégis fejlődött, szől közebe a vérmes optimizmus!) — igen is fejlődött: de — *visszafele*. 1896-ban már csak 499 fiúnak és 369 leánynak, vagyis összesen 868 ár-

vának nyújtott állandó otthont a budapesti közjótékonyosság. Miért ez a megfoghatóság? Humánusabbak lettek talán a halandóság törvényei? — Ritkábban ragadta el az apró tehetetlenségek mellől a Halál a kenyérkereső apát és a gondozó anyát? — Kevesebb lett talán az árva létszáma itt, Budapesten, ahol minden más családi állapot évről-évre gyarapodik? — Aligha! Ez annál kevésbé valószínű, mert egy másik tén, ahol a vonagló nyomorúság csak pillanattal segítségért rimáncodik — ellenkezőt tapasztalunk. 1892-ben 2869 gyermek vonult meg a hajléktalanok számára emelt és egy éjszakán át megvédő azilumokban: 1896-ban pedig több mint háromszor annyit, vagyis 9245.

A hajléktalanság, a nyomornak ez a superlatívusa és a pauperizmus terjedésének ez a fokmérője — egy decennium alatt óriási lendületrel tanuskodik. 1887-ben 47 ezer, 1896-ban 383 ezer vendége volt a hajléktalanok budapesti menhelyeinek.

Ha ezekhez a visszás tünetekhez még hozzávetjük azt, hogy 1890-ben csak negyven ezer, 1896-ban pedig 62 ezer fővárosi polgárt exekváltak az adója miatt, úgy előrebocsátottuk azt a megokolást, melyen az az állítás nyugszik, hogy fővárosunkban a lappangó nyomor terjedőfélben van. A pauperizmus hosszu időn át lappangó betegség, mely újrátokat váj a társadalom testébe és amikor a tünetek szembeszökőkké lesznek, akkor már nagyon is előre haladt a sorvasztó kór.

Van kulturpolitikánk, tanügy-politikánk, gazdasági és finánc-politikánk, ipar, müipar és művészeti és tudj Isten hányféle politikánk — de a pauperizmus állapotáról csakis rapuszodik tünetek révén van hozzáférőleges fogalmunk és a nyomor miazmáinak tovaferjedését megakasztó társadalmi politikánk, az nincsen. Ennek a hiányzó nagyvárosi politikának bekezdésül egy szerény javaslattal járunk az illetékesek elé. Ugy a bü-

nös, mint az ártatlan nyomornak törzslétszámát kellene kipuhatolni, hogy az egyiken segítve legyen, a másik pedig az állandó szemmel tartásnak Damokles-kardja által munkára kényszerítessék. Igénytelen nézetünk szerint első sorban az adómentesekről kellene, de nem számszerű kimutatókat, hanem névszerű listajstromokat készíttetni. A hatóságok becsületes és céltudatos akciójára van szükség, mert a társadalom a jótékony élelök érdekében csak táncolni szokott, de áldozni — nem!

A valóságból merített ezt a víziót.

A Kultura, a Humanitás és a Nyomor emberi formát öltenek. A haladásnak mindig nagyra törő — és az emberszeretnek mindig ömlengő két alakja közé odatolalkodik a toprongyos és kiéhezett Nyomor. A Kulturának ezt vágja az arcába: *te rövidléd!* — a Humanitásnak pedig ezt veti oda: *te farizeus!*

Mesék, ötletek, gondolatok.

— Harmadik sorozat a költő hagyatékából. —

Irta: *Alphonse Daudet*.

Az ostobaság oly koponyahasadék, amelyen át a bün is betolakszik néha.

A napok oly hosszúak, és az évek oly rövidke!

Megfigyeltem, hogy a kicsiny, szükölködő háztartásokban, ahol egy egyetlen és örökkön tartó dráma, a *kenyér* drámája játszódik, mindig van egy folyton visszatérő név: a pénzember.

amelyben a közelemény támogatását látja. Hogy a Thun-kabinet ezt így érzi, az lehet; és amilyen egészen szubjektív érzés ez, épp annyira szubjektív óhajátusa is lehet a kompromisszum, amely neki csak használhatna. Ez persze semmiképp sem jelenti azt, hogy a magyar kormány akár egy percig is komolyan gondolja álláspontjának módosítására. A magyar kormány nem tesz koncessziót, nem köt kompromisszumot, hanem változatlan eltökéltséggel ragaszkodik álláspontjához, amelyet ma ismét volt alkalma Széll Kálmánnak feltárni az uralkodó előtt.

Ez az álláspont elejétől végig ugyanaz, amelyre Széll Kálmán és kabinetje kormányra lépésekor helyezkedett; változás rajta nem esett és nincs is változásnak alátéve. Ha az osztrák kormány kompromisszumot óhajít, akkor ez az óhajátusa egészen egyoldalú; ha pedig ultimátumot adott, akkor két ultimátum áll egymással szemközt, a kiegyenlítésnek minden lehetősége nélkül. A magyar kormány sem halasztást nem ad, sem módosítást nem fogad el, sem a bankkérdésben, sem másban; provizóriumról meg éppen nem lehet szó, már csak azért sem, mert minden újabb provizórium elé tiltó akadályt állít az 1898. évi I. törvények, a Széll-kormány pedig törvényt nem sért senki kedvéért. A Bánffy-Badeni-féle összes kiegyezési javaslatok a Széll-formulával, még pedig haladéktalanul, vagy ugyanolyan tartalmu vámszövetség mindkét állam parlamentje után, szintén haladéktalanul; az új bankakta életbeléptetése változtatás nélkül; ez az, amiből a magyar kormány egy hajszálnyit sem fog feláldozni semmi szín alatt. Ezzel áll, vagy bukik, de nem enged.

A mai napról szóló tudósításaink a következők:

A mai audienciák.

Bécs, május 26.

Széll Kálmán miniszterelnök ma kihallgatáson volt a királynál és kifejtette a magyar kormány álláspontját az osztrák kormány követeléseivel szemben. Ez az álláspont hajszálnyira sem tért el attól, a melyet Széll a magyar parlamentben előadott és amely egyuttal a pártok közt létrejött egyezmény tartalmával is egybevág. Minthogy az osztrák kormány is a lehető legerősebben védelmezte álláspontját, Széll kénytelen volt ő felségének ma jelentést tenni a tárgyalások eredménytelenségéről. A király azt kívánta, hogy a kiegyezési kérdés lehetőleg békés uton oldassék meg. Ennek következtében újabb tárgyalásokat fognak a kormányok megkísérteni. Ezek vasárnap kezdődnek, de hogy mikor fognak végződni, az egyelőre beláthatatlan. Annyi azon-

ban bizonyos, hogy az egész válság mai stádiumában a magyar kormányt a legkevésbé sem érinti. Osztrák részről többféle kompromisszumtervet lanciroznak, de magyar részen egyiket sem veszik komolyan.

A magyar miniszterelnökön kívül a király ma gróf Goluchowski külügyminisztert és báró Dipauli osztrák kereskedelmi minisztert is fogadta.

Prognózis.

Bécs, május 26.

A kiegyezési tárgyalások mai állásáról a *Neues Wiener Tagblatt* a következőket jelenti:

Amikor a koronatanácsban egy a magyar, mint az osztrák kormány elnöke kifejtették álláspontjukat, már olyan volt a helyzet, hogy meggyezésről szó sem lehetett. Az osztrák miniszterelnök és a magyar kormányelnök egész határozottsággal kijelentették, hogy követeléseikből nem engedhetnek s így az alkudozások megakadtak. Ugy állott tehát a dolog, hogy a döntésnek egy vagy más irányban be kellett volna következnie. Azonban időközben a két miniszterelnök felszólítást kapott, hogy keressék kompromisszum alapján a kibontakozás módját. Újból megindultak tehát a tárgyalások, több javaslat merült fel, de nem olyan formában, hogy azok az alkudozásoknak biztos alapul szolgálhattak volna. Jól informált politikai körökben biztosra veszik, hogy az osztrák kormány nem fog tágtani, de másfelől attól is félnek, hogy a magyar miniszterelnök budapesti útja is annyit jelent, hogy az ő részéről sem lehet koncessziót várni, noha az osztrák kormány jogot formálhat erre. Ha csak még az utolsó pillanatban nem következik be az engedékenység mindkét oldalról, akkor a korona döntése kikerülhetetlen. Megvan ugyan a jó szándék a kompromisszumra, de e részben kevés a kilátás és ha a hangulat olyan marad, amilyen ma, akkor szó sem lehet meggyezésről. Előkelő politikusok azt tartják, hogy a magyar miniszterelnök budapesti utazásának az lesz az eredménye, hogy Széll Kálmán még szilárdabban fog ragaszkodni eredeti követeléseire. De az is bizonyos, hogy osztrák részről hasonló eltökéltséggel fog találkozni.

Magyar politikai körökből jelentik a *Neues Wiener Tagblatt*nak:

Széll Kálmán miniszterelnök azzal az elhatározással utazott Bécsbe a hét elején, hogy addig marad ott, amíg a döntés az egyik vagy a másik irányban be nem következik. Annál inkább bizott e tervének megvalósulásában, mert megmáshatatlannak volt az a meggyőződése, hogy nem tághat a kiegyezési kérdésben attól a formulától, amelyet a korona az ő meghívásakor helybenhagyott és elfogadott és mert tisztán állott előtte, hogy ha a korona őt álláspontjának megváltoztatására szólítaná fel, az egyértelmű volna az ő lemondásával s másrészt hogy ha a király az ő álláspontja javára döntene,

— Májusban soh' sincs!

— Ugyan menjen! Tavaly májusban tele volt hallal a medence!

— Tavaly májusban ön miniszter volt — szólt a halász, és ravaszul kacsinított.

A szalonok tulzása: minden beteg meg fog halni, minden ismeretlen ember gazember.

Hogy különbözik egymástól az, amit mond, amit gondol, s amit leír az ember.

Mondom: Ó nagysága egy közönséges hölgy. Minden férfival volt már viszonya.

Gondolom: Hol a bizonyíték ebben a pletykáló világban arra, amit a világ beszél erről a hölgyről?

Irom (levélben, vagy cikkben); Bájnos, intelligens és jó asszony, a világ legbecsületesebb teremtese.

És nem hiszem, hogy hazug vagyok!

Mese.

Volt egyszer egy nagyon ravasz vén macska, aki azt hitte, hogy mindenféle egérfogó ismer, s mind a módszereket tudja, amelyek szerint föl akasztják a szalonnát, hogy megfoghassák az egereket. De volt egy egérfogó-gyáros, aki még ravaszabb volt, mint ő, s ez igen kellemetlen meglepetéseket okozott neki. A gyárost úgy hívták, hogy: élet.

abból osztrák kollégáinak le kellene vonniok a következtetést. Más ut nem volt Széll Kálmán előtt s éppen azért csak formálisak lehetnek az alkudozások két olyan fél között, amelyek eleve el voltak tökélve arra, hogy feltételeiket semmi áron sem másítsák meg. Széll Kálmánnak erős az a meggyőződése, hogy köze és az ellenzék között formális szerződésről van szó, amelynek be nem tartása rá nézve a legsúlyosabb parlamenti következményekkel járna. Magyar részen jól tudják, hogy Széll Kálmán két ízben sokkal kisebb kérdésben felajánlotta már lemondását, tehát ez elég garancia arra, hogy most is szilárdan fog ragaszkodni elfoglalt álláspontjához.

Vizsont Széll Kálmán környezetében azt beszélik, hogy a miniszterelnök még egyszer alaposan meg fogja fontolni, vajjon nincs-e mégis valamelyes mód a kibontakozásra. Azért utazott Budapestre, hogy miniszterterázaival és a szabadalvúpart korifusaisval tanácskozzék a felől, vajjon tehet-e valami engedményt a magyar kormány. (Ebből egy árva szó sem igaz. A miniszterelnök azért jött vissza Budapestre, mert a felség döntése csak hétfőre várható és mert sürgős kormányzati teendői vannak, amelyek halasztást nem tölnek.) A magyar politikai körökben biztosra veszik, hogy Széll Kálmán vasárnapi audienciája az eredeti magyar álláspont győzelmével fog végződni.

Ami az újabb provizórium kérdését illeti, az tökéletesen ki van zárva, mert az a magyar parlamentben leküzdhetetlen akadályokba ütköznék. Junius 2-án ül össze a képviselőház s addig elvált, vajjon az Ausztriával való kiegyezést, avagy azokat a törvényjavaslatokat fogja-e tárgyalni, amelyek Magyarországnak szabad kezét adnak az önálló rendelkezésre.

A bécsi lapokból.

A *Neues Wiener Abendblatt* ma ezeket írja:

A kiegyezési válságra vonatkozó bulletinek a helyzet javulására következtetni nem engednek. A jobboldali pártok végrehajtó-bizottságának üléséből még a következőket jelentik:

Gróf Thun miniszterelnök ez úlesen kijelentette, hogy kabinetje tagjai a kiegyezési kérdésben szolidaritást vallaltak az iránt, hogy az osztrák kormány semmi körülmények között sem fog eltérni álláspontjától.

A pragai *Politik* bécsi jelentése szerint gróf Thun a végrehajtó bizottságban hangsúlyozta, hogy az osztrák kormány a Széll-féle formulát csak a váms-és kereskedelmi szövetség szempontjából akceptálta, míg a bankkérdésben a már ismert álláspontját foglalta el. A kormány ezen az állásponton meg fog maradni és ha a küzdelemben vereséget szenved, ebből levonja a következtetéseket. Ezután Thun arra kérte a többség képviselőit, hogy a kormányt a kritikus időben a leghatározottabban támogassák.

A Thun után következő szónokok erre mind hangsúlyozták, hogy a pártoknak kötelességük a kormány mellett a kiegyezési küzdelemben kitartani és magukat annak mindenképpen rendelkezésére bocsátani.

Ezután báró Dipauli miniszter kijelentette, hogy a kiegyezési válság megoldása nem fog oly hamar bekövetkezni, mint ezt általánosán hiték. Végül pedig gróf Thun megköszönvén a kormánynak biztosított támogatást, arra kérte a többséget, hogy a kormányt akkor is támogassa, ha sikerülne neki a magyar kormányval a bankkérdésben valamely modus procedendi-ben megállapodni, amely által mindkét állam érdeke épp oly erőlyesen megóvatnék, mint eddig.

Más helyen a *N. W. Abendblatt* ezt a hírt röppentü világgá:

Ha a megegyezés nem létesül, kettős kabinetválság fog beallani. Döntés valószínűleg vasárnap lesz.

A *Neue Freie Presse* esti lapja a következőket közli:

Thunnak tegnapi beszédéből kivethető, hogy az osztrák kormány Szélllel való tárgyalásában kimondta az utolsó szót és ettől el nem tér, valamint a Thun-kormányt követő kabinet sem teheti meg ezt (?). Az osztrák kormányok az eddigi kiegyezési tárgyalásoknál mindig engedtek, már a Bilinsky-javaslatoknál, később a junktimnál, azután az ischli klauzulánál, végre pedig a Széll-féle formulánál, amely után csordultig tele lett a pohár, úgy, hogy végre ki kellett ömlenie. Sem a jobboldali pártok politikai, sem az osztrák kormány újabb provizóriumról tudni sem akarnak, tekintettel arra a körülményre, hogy Ausztria a fennálló állapotnak minden egyes megújítását drágán fizette meg, mert Magyarországnak minden egyes provizóriumért újabb és újabb koncessziókat követel. Ennek dacára nem akarnak elismerni azok a híresztelések, hogy végre is a két kormány akaratá ellenére provizóriumot kell majd kötnie 1899. éven túl. Eddig azonban mindkét kormány erőlyesen visszautasította ezt a gondolatot.

A *Neue Freie Presse* egy másik tudósítása így szól:

Minthogy a kormányok nem tudnak meggyezni, valószínűleg ki fogják bővíteni azok-

a jól szituált uré, aki, ha akarná, mindent megváltoztathatna. Ez a név jár-kel, koring a házban, ott lebeg minden aján, különböző hangsúlyozással. Az asszony, a gyerek, mindenki emlegeti, még azt se mondják a neve után, hogy ur. Hogy sohse látták, az nem tesz semmit.

— Kértél Duponttól?

— Ah, ha Dupont kölcsönadná a pénzt!

— Duponthez megyek — mondja a férj, ha távozik.

— Dupontról álmodtam — mondja az asszony, ha fölébred. A csöpp gyerek, aki még alig tud beszélni, gügyögi:

— Du ... pont ...

Tökéletesen csak azokon a neveléses dolgokon tud gunyolódni az ember, amelyek egy kicsit benne magában is megvannak.

A tekintély oly szentek-szentje, amelyet a tabernakulum legmélyén kell tartani, és csak holtotte ritkán exponálni.

Minden igazság, amint formulázzák, veszt szüziességéből, hajlik a hazugság felé.

Buskomorság = olvasd: orvosok tudatlansága.

A miniszter.

— Nincs már hal ebben a medencében? — kérdezte a most már képviselővé vedlett volt miniszter.

nak a személyeknek a körét, akiket a korona ki fog hallgatni. A kérdés a körül forog, vajjon az újabb tárgyalások alkalmával nem fog-e az egész kérdés egész más bázisra áttéríteni? Az osztrák jobboldali pártok tegnapi ülésén azért tüntettek annyira az osztrák kormány álláspontja mellett, hogy *ilyenmő tárgyalások eshetőségének pre-judikáljanak.*

Bécs, május 26.

A *Vaterland* mai esti lapja *A kiegyezés* címen a következőket írja:

Budapesten is kezdik belátni, hogy az esetleges osztrák kormányváltozás nem jelent fordulatot magában a kiegyezés kérdésében. Széll Kálmán miniszterelnök államférfiúi egyénisége, amennyire eddig őt megismertük, erős fegyver és biztosíték a differenciák békés kiegyenlítése mellett. A magyar miniszterelnök nagy kérdésekben eddig is annyi politikai tapintatosságot és államférfiúi rátermettséget mutatott, hogy aligha fog tanácstalanul állani a mostani feladat előtt, amely aránylag nem is olyan nehéz probléma. Széll Kálmán bizonyára nem fél attól, hogy a magyar parlamentben nem viszi keresztül akarátát, ő, aki már egyszer nehéz és válságos helyzetből vezette ki a magyar törvényhozást. Ha visszarettenne most, az annyit jelentene, hogy hirtelen-váratlan gyöngének és képtelenségnek éri magát az elvállalt feladat megoldására, de Széll Kálmán politikai multja ezt eleve kizárja. Ezért bizvást hiszszük, hogy van ut és mód a békés kiegyezésére. A helyzet feszült, de nem kétségbeesjtő.

A bécsi lap szíriéndalára csak annyit jegyzünk meg, hogy Széll Kálmánra ugyan hiába pazarolják csabításait. Széll Kálmán csakugyan nem fél attól, mintha a magyar parlamentben nem érvényesíthetné akarátát. Am a *Vaterland* azt inszinuálja neki, hogy ne a maga akarátát, hanem a *Thunét* érvényesítse a magyar parlamentben. Erre a dicsőségre pedig Széll Kálmán nem pályázik. A *Vaterland* Széll Kálmán ügyességét magasztalja. A magyar közvélemény Széll Kálmán *elvszilárdaságában* bizik meg. Kiderül nem-sokára, hogy nem mi fogunk benne csalódní.

Félhivatalos tudósítások.

Bécs, május 26.

A Magyar Távirati Iroda jelenti: Ő felsége ma hosszabb kihallgatáson fogadta Széll Kálmán miniszterelnököt. Döntés még nem történt. A magyar miniszterek ma elutaznak. Széll Kálmán miniszterelnök vasárnap megint Bécsbe utazik.

Ő felsége ma délelött báró Dipauli osztrák kereskedelmi minisztert is fogadta.

Bécs, május 26.

A Magyar Távirati Iroda jelenti: Ő felsége ma délután gróf Goluchowski külügyminisztert és gróf Thun osztrák miniszterelnököt fogadta. Miután Széll Kálmán miniszterelnök még gróf Thun miniszterelnökkel és gróf Goluchowski külügyminiszterrel konferált, a magyar miniszterek délután 4 órakor visszautaztak Budapestre.

A Budapesti Tudósító jelentései így szólnak:

Bécs, május 26.

Ő felsége ma délelött fél 11 órakor Széll Kálmán miniszterelnököt hosszabb kihallgatáson fogadta. Széll Kálmán miniszterelnök s a többi magyar miniszterek ma Budapestre visszatérnek. A kiegyezési kérdésben valószínűleg csak egy-néhány nap mulva következnek a döntés. Széll Kálmán miniszterelnök vasárnap visszautazik Bécsbe, hogy itt bevárja a döntést.

Bécs, május 26.

Széll Kálmán miniszterelnök, Lukács László pénzügyminiszter, Darányi földmívelési miniszter és Hegedűs Sándor kereskedelmi miniszter ma délután 4 órakor Budapestre utaztak.

Elutazásuk előtt a magyar miniszterek a Bankgassei magyar minisztérium épületében értekezletet tartottak. Hegedűs Sándor kereskedelmi miniszter így csakis 9 órakor érkezhetvén Budapestre, a csatlakozást a kolozsvári vonathoz már nem érte el, amit annál inkább sajnált, mert szándéka volt részt venni az erdélyi református egyházkerület holt napi gyűlésén, amelyen a kerület pénzügyi helyzetére vonatkozó azt a javaslatot fogják tárgyalni, amelyet, mint az erre kiküldött hetes albizottság tagja, Hegedűs Sándor készítet.

A Budapesti Tudósító ezeken kívül még a következő cáfolatot közli:

Egy bécsi lapnak az a híre, mintha a magyar minisztereknek visszatérése Bécsből

a magyar parlamenti pártok vezetőivel folytatandó tárgyalásokkal állana összefüggésben, illetékes oldalról eredő értesülésünk szerint *teljesen alaptalan.* Ilyen pártközi tárgyalásokra semmi ok sincsen.

Osztrák miniszterelnökjelöltek.

Lemberg, május 26.

A *Ruf Katholicki* azt írja, hogy kabinetváltozás esetében *Chlumeczký* alakítja az új kabinetet, amelyben gróf *Wodesitzky*, *Madeiszky* lovag és *Auersperg* herceg is helyet foglalnának.

KÜLFÖLD.

Keresztes háború.

Budapest, május 26.

Csak egy akkord volt az a szó, amelyet a cár majdnem suttagó, félnék hangon odamondott Európának a lefegyverzés, a béke gondolatáról.

Erre az egy akkordra fölharisan az egész világ, mint egy nagy orkesztrum és erős szava immáron a türelmetlenség hangján lázong a militarizmus ellen. Néhány hónap óta annyi cikk nyomtatódott, annyi beszéd hangzott el a béke áldásairól, hogy szinte észre sem vesszük már, minő világtörténeti izü akció kellő közepébe jutottunk. A szép szövegek közt a legszebb azonban az, amelyet Angliából röpit szerte holnap a táviró. Ötszáznyolcvankilenc előkelő angol politikus, az angol parlament több tagja, az ipar és a kereskedelem vezető emberei küldötték szét ezt a szöveget a világ valamennyi iparegyesületének. Keresztes háborút hirdetnek benne, nagyszerűt, világot átjárót. A béke van a lobogóra írva. Megindul a háború a háború ellen, okosan, szervezkedve:

A világnak szóló proklamáció így szól:

Nagy-Britannia munkásai a világ összes munkásaihoz.

Nekünk, alulirottaknak, bár politikei és társadalmi tekintetben különböző nézetet vallunk, közös panaszunk az, hogy az ugynevezett civilizáció évszázadai alatt virágzik a barbarizmus s hogy a világok nyers erőszak kormányozza. E szellemben szölgünk hozzátok s tudva, mily életbevágó fontosságú rátok nézve is a cár indítvány, amely a fokozatos fegyverkezés megakadályozására és nemzetközi béke-bírótság életbelepítésére törekszik, reméljük, hogy csatlakoztok hozzánk s hasonlóképp kérietek kormányokat, hogy melegen segítkezzenek a cárnak az első lépés megtételében, amely lépés, ha megteszik, bizonyos, hogy előbb-utóbb elvezet a fegyverkezés csökkentéséhez s a munkásosztály terheinek könnyítéséhez.

Nemzedék nemzedék után tiltakozott az emberi életnek szörnyü feláldozása, az iparra halmozott rettenetes terhek és a vagyonnak kiszámíthatatlan pusztítása ellen; de a tiltakozás, kérés, könyörgés máig sem talált meghallgatásra s a rossz csak folytatódott. Ész nélkül versenyez minden nemzet a fegyverkezésben s ma körülbelül öt millió, a pusztítás művészetébe tökéletesen begyakorlott ember áll készen, várva a vezényszót, hogy megsemmisítse azt, amit nemzedékek fáradságos munkával alkottak s hogy legyilkoljon mindenkit, aki ellentáll.

E hatalmas hadseregek egyike sem termel semmit, míg ellenben azok, akik munkálkodnak és alkotnak, *kénytelenek gondoskodni e meddő milliók élelmezéséről, ruházatáról és elszállásolásáról.*

Majd minden államban kényszerítve van az ép testü ember életének virágában elhagyni hasznos foglalkozását és a hadseregbe lépve, ott éveket eltölteni; ez idő alatt dolgozik otthon az asszony és fizeti az adót. S ha a csatátér pusztításai elől megmenekülnek is a legények, a kaszárnyaelet és az altisztek szelleme igen gyakran *lusta ingyenlőkké nevelti őket.* E fegyverben álló hadseregek fönttartásának költsége kiszámíthatatlan és mindezeket a munka gyümölcsének kell fedeznie. Minden termelőnek egész életén keresztül naponként legalább egy órával tovább kell dolgoznia, hogy a békét örökösen fenyegető intézmények fönttartásához hozzájárulhasson.

Minden országban panaszkodnak az államférfiak e terhek nagysága ellen, de azért a legutóbbi időkgi sem volt egyetlen felelős kormányunk elég bátorsága a kezdésre, vagy valami foganatos erősség ajánlására. Végre épp egy váratlan irányból jó félnék a reménységáért: a cár meghívta az összes művelt hatalmakat, hogy gondolkozzanak róla, vajjon az öngyilkosságra hajszoló versengést a fegyverkezésben nem lehetne-e megszüntetni s hogy állapodnának meg közösen abban, hogy egy bizonyos időn belül egy állam se növelje sem hadseregét, sem hadi tengerészetét.

Mi részünkről üdvözöljük a cár leiratát s őszinteségében nem kételkedünk. Mi elég soká várakoztunk s most, midőn határozott javaslatok fekküsznek előttünk, mit ingadozunk s mit engedjük magunkat félrevezettetni azoktól, akik a cár őszinteségét kétségbevonják, midőn mi javaslatának elfogadásával oly órást nyernénk.

Ily hangon csak azok beszélnek, akik a hadsereg után élnek és mi sem természetesebb, hogy ezeknek hű követőül szegődnek a hadsereggel és haditengerészettel szerződéses viszonyban álló szállítók, akik a legénységet sokszor élvezhetetlen táplálékkal, meg nem felelő lábbelivel és ruházattal s a háboruban gyakran hasznavehetetlen fegyverrel látják el. Ezek az érdekek, az igaz, hogy érzékenyen szenvednének, de amit ezek vesztenének, megnyernék azt ismét a nép.

Az ok, amelylyel a folytonos fegyverkezés jogosultságát támogatják, az önvédelmi szempontból szükséges. Minden kormány más kormányt vádol e rosszért, de egyik sem tudja, melyik a tulajdonképpen bűnös; míg a konferencia bizonyára megmutatja, hol az a nagy akadály, amely a béke útjában fekszik. Ha a konferenciát egyáltalán meg nem tartanák, vagy ha megtartanák s eredménytelen lesz, akkor a nemzetek ezental is növelik fegyverkezésüket, pusztítják a milliókat s nagyobb adóterhekért rónak ki s bár hadi erejük viszonylag évről-évre ugyanaz marad, addig nagyban növekszik a nemzetközi háború veszedelme. Ha azonban pár évre terjedő fegyverszünetet létesítene a konferencia, akkor időt nyernének a nemzetek az elmélkedésre és egy újabb lépés megtételének előkészítésére: a folytonos fegyverkezés csökkentésére, a helyett, hogy a munka gyümölcsét háborút váró intézményekre felcsérlelnék s a vagyont, amelyet most a fegyverkezés emészt föl, a termékeny ipar hasznos munkálataiban érvényesítenék.

Oly mélyen meg vagyunk győződve a militarizmus káros voltáról és megszüntetvél az ipart föllendítő mérhetően előnyökről, hogy e kérdés mellett, mindenféle más kérdés körül fölmerülő nézeteltéréseinket elfeledjük és egyetértve csoportosultunk a cár indítványának megvalósítása érdekében és komolyan kérünk titeket, csatlakozzatok a békéért küzdő keresztes hadjáratunkhoz.

Barátok! A világ munkásai sokat szenvedtek a háborúnak különféle borzalmakban gazdag hosszú éjjelén át. Örvendjünk a fény sugarának; jöjjön bár Oroszországból, amely egy verőfényes és szerencsés napnak hajnalhasadtát hirdeti nekünk.

A békeért küzdő nemzetközi keresztes had végrehajtott bizottsága.

Hága, május 25.

Ma egy hírlapíró beszélgetett *Okolicsányi* Sándorral, a *hágai osztrák-magyar rendkívüli követtel és meghatalmazott miniszterrel* a békekongferencia eshetőségeiről.

Okolicsányi követ mindenekelőtt panaszkodott, hogy a kongresszust titkolózással vadalják.

— Ez nem helyes. Ha a nyilvánosságot a tárgyalásokról kizártuk, az nem azért van, mintha félnénk a nyilvánosságtól. Ellenkezőleg, nem akarjuk a világ nyilvánossága által a hatást csökkenteni. Éppen, mint ahogy egy fényes színlelőadásnál nem engedik meg, hogy a közönség a kulisszák mögé menjen, különben oda volna a hatás.

— Tehát excellenciád nagy hatásra számít? — kérdezte a hírlapíró.

— Kétségkívül, — felelte *Okolicsányi*. — Hiszen ezért már az ideérkezett urak is kezeskednek. Higyje el, az urak nem jöttek volna ide, ha valami eredmény nem volna kilátásban. Huszonnégy év óta vagyunk diplomata, de még sohasem tapasztaltam, hogy a diplomaták oly erélytel láttak volna a munkához, mint most. Minden körülmények között nagyon előre fogunk haladni.

A nagykövet továbbá hangsúlyozta, hogy az utóbbi időben a vélemények a békekongresszus javára nagyot változtak. Gróf *Nigra*, az olasz delegált és bécsi nagykövet, akivel *Okolicsányi* együtt utazott Hágába, a többi között így szólt:

— *Je ne serais pas venu, si je n'avais pas su, qu'il y aurait de beaux résultats.*

És így gondoloknák mindezt. Gondolja meg, hogy itt nem személyes véleményseréről van szó, amelyeket egyszerűen a nyilvános kritika elé bocsáthatunk. Minden szót, amit kijutunk, megbeszélünk a kormányunkkal és épp ezért lehetetlen, hogy a különböző véleményeket és kijelentéseket a nyilvánosság elé bocsássuk, még mielőtt egyértelmű határozatot hoztunk.

HIREK.

Budapest, május 26.

— **BUDAPESTI NAPLÓ.** Május 31-én új előfizetés nyílik a Budapesti Naplóra. Kérjük azokat a tisztelt olvasóinkat, akiknek az előfizetése ezen a napon lejár, méltóztatassanak a megújításról idejekorán gondoskodni, hogy a lapot akadálytalanul küldhessük tovább.

— **Uzomálti hír.** Ottó főherceg ma délután Koliba utazott, hogy ő felsége képviseletében jelen legyen a Kolin közelében levő Krechorban felállított emlékszóbor holnapi beszételekénél.

— **A trónörökös ajándéka.** Ferenc Ferdinánd trónörökös Lachnit Jánosnak, a máv. felügyelőjének és a budapesti keleti pályaudvar állomásfőnökének központi irodája útján egy igen értékes szivartárcát küldött. A tárcsa egyik oldalán a főherceg címere, másik oldalán pedig bevésőt aláírása látható.

— **Schlauch bitoros Gyulán.** Gyuláról jelentik, hogy Schlauch Lőrinc nagyváradi bitoros püspök e hó 27-én Gyulára érkezik bérnáló körútján. A bitorost nagy ünneppel fogadják. A vasutnál az összes hatóságok élén Lukács György főispán várja a püspököt, akinek azután küldöttségek tisztelognak. Május 28-án a bitoros misét és prédikációt mond és még három napig marad Gyulán, amely időre különböző ünnepeket vettek tervbe.

— **A szerb király utazása.** Belgrádból jelentik, hogy Sándor szerb király atyjával, Milánnal és csekély kísérettel június közepe táján Karlsbadba utazik fürdőkurára. Odautaztában rövid ideig Bécsben fog tartózkodni és a kura bevégeztével külföldre megy, ahol valószínűleg 2—3 hónapot fog tölteni.

— **Württembergi hercegek hadseregünkben.** A hadsereg rendeleti közlönyének ma megjelent száma jelenti, hogy a király Róbert württembergi herceget az Albrecht főherceg nevét viselő 9. számú dragonyosrezdába főhadnaggyá, és Ulrich württembergi herceget a Ferdinánd császárré nevét viselő 4. számú dragonyosrezdába hadnaggyá nevezte ki.

— **A király háza.** A királyi család magánvagyonának igazgatósága ő felsége egyenes utasítására megvásárolta a közmunkák tanácsától a régi kuria telkét, amelyen a Klotild főhercegnő szomszédos bérházaihoz hasonló hatalmas bérpalotát fog építtetni. A kuria telke összesen 880 négyzetögl és az udvar minden négyzetöglért 1100 forintot fizetett. A királyi magánháznak két főhomlokzata a Kossuth Lajos-utcára, illetőleg a mostani Kigyó-térre és a Ferenciek-terére fog nézni. Az új palota kétfélem és név alatt elkészül. Ő felsége, aki oly szeretettel és nagy bőkezűséggel építteti újra budai palotáját, az utóbbi időben többször említette irányadó férfiak előtt, hogy a pesti oldalon is szeretne valami ingatlan szerezni. Ebbeli óhajításának megvalósulása ez a nevezetes telekvásárlás és házépítés, mely rendkívüli örömet kelt a belvárosi polgárság körében. A polgárság azt reméli, hogy a királyi bérház építése következtében gyorsabban fog menni a belváros szabályozása és ezzel kapcsolatban a pangásnak indult kereskedelem felvirágozása.

— **A hercegprímás jótékonyága.** Vaszary Kolos hercegprímás az esztergomi új kórház építési költségeire 50,000 koronát adott és a kórház terhére felveendő költségen kamatainak fizetését életfogytig magára vállalta.

— **A kolini diadal.** Bécsből jelentik, hogy báró Fejérváry Géza honvédelmi miniszter ma Koliba utazott, hogy az 1757. június 13-án vívott csata emlékének holnapi leleplezésén jelen legyen. Az emlék leleplezésére nagyban készülnek. A kolini hatóság felszólítja a lakosokat, hogy hazait díszítse föl Ottó főherceg megerkezésére. A főherceg a királyi képviseletében megy az ünnepre s holnap délelőtt 10 óra 35 perckor érkezik Koliba. A város bejáratánál és a csatatérre szolgálo kiharaitánál diadalokaput állítottak.

— **Atzél Béla a Sport-telepről.** Báró Atzél Béla tegnap a nemzeti tornaegylet választmányi ülése után a Sport-telepről nagyon érdekes előadást tartott, nagy hallgatóság előtt. Az előadást zajosan megélték és utána élénk eszmecsere indult meg, amelyben résztvettek: dr. Berzevicsy Albert, dr. Vetsey István, Bernáth Béla és mások.

— **Hátszereidünk hazakerése.** Hétfőn érkeztek a fővárosba hazakerednek a 32. számú gyalogezred első négyzeti táborzásából Pilis-Csabáról. Vele jönnek a 13 nappal fegyvergyakorlatra bevonult tartalékosok és póttartalékosok, akik Dante őrnagy parancsnoksága alatt legnagyobb melegezésre vezettek gyakorlatiakra. A rezervisták elragadtatással beszélnek arról a humanus banasmódról, amelyben Felikán Ede százados és az egész tisztikar részéről részesültek.

— **Meteor.** Helsingforsból jelentik, hogy a Bjurbolie mellett leesték meteorok néhány darabját odahozták és a földtani muzeumban kiállították. A meteor legnagyobb darabja a lapok közlése szerint 206 orosz fontot nyom. Az összes darabok súlya együttvéve 850 font.

— **A halás utókor.** A negyvennyolcas nagy nemzeti dráma hőseivel szemben — valljuk meg őszintén — nem vagyunk túlságosan bőkezűek. Végigvizsgáljuk az adataikat, a bizonyítványokat, amikkel igazolniuk kell, hogy verkedtek értünk, aztán ha rendben van minden dokumentum, gondoskodunk arról, hogy éhen ne veszzenek a nagy idők katonái. Ha valami kis irás hiányzik vagy betelt a létszám, meg ezt se teszük meg, egyszerűen sorsukra hagyjuk őket. Az idén azonban mégis egy jó napot csapunk nekik. Egy olyan napot, amelyen nem a menház kézházás izú zupája lesz a reggeli, hanem finom tejs kávé, fehér süteménnyel, meg jó ebéd és újra kávé uzsonnára s a szomoruan szortyogó menházi pipák heyyett jó szivar jut minden hős szájába. Vasárnap lesz a nagy nap. A Budavár bevételének ünneplésére alakult bizottság ebédre hívta meg a vár ostromlóit a József-főhercegszülőbe s két kávé, az Emke meg a Commerce kávéházak bérlői reggelit meg uzsonnát adnak az öreg katonáknak. Szóval: jó világ lesz vasárnap — s aztán újra csunya hétköznap következik, mert úgy van az, hogy az utókor szalad a kenyere után s azonközben alig ér rá arra, hogy megálljon, hogy egy-egy pillanatra halás is legyen.

— **Az erdélyi református püspök beiktatása.** Kolozsvárról táviratozzák, hogy a református egyházkerület ma délelőtt tartott gyűlésen felolvasták a püspökbeiktatás királyi megerősítésére vonatkozó aktákat és az igazgatótanácsnak azt a jelentését, hogy az új püspök az esküt letette. Azután báró Bánffy Dezső vezetése alatt az egész közgyűlés a templomba vonult a beiktatásra. Az egyházi ének elhangzása után Molnár Albert imádságot mondott, majd Antal Gábor püspök hatóság, hazafias beszéddel beiktatta az új püspököt. Beszédében különösen kiemelte, hogy Erdély a lelkiismereti szabadságnak, a vallásszabadságnak klasszikus földje s lelkére kötötte az új püspöknek, hogy hazafias kötelességeit buzgóan teljesítse. A beszéd után Bartók püspök letette az esküt, majd letérdelt és Antal püspök megáldotta, mire az esperesek, kezüket a püspök fejére téve, egyenkint megáldották. Azután következett az új püspök beköszöntő beszéde, amelyet a gyülekezet mély áhítattal hallgatott. A lélekemelő ünnep az esperesi kar és a gyülekezet énekével végződött. A szertartás után a tisztelgő küldöttségeket fogadta az új püspök. Elsőnek báró Bánffy Dezső vezette elébe a főgondnoki kart, lelkére kötven vallásának és hazájának szeretetét. Azután az esperesi kar és a többi egyházi és világi küldöttség tisztelgése következett. Délután lakoma volt az új püspök tiszteletére.

A központi Szállóban lefolyt délutáni banketten az első felköszöntőt Bánffy Dezső báró mondotta a királynak. Ezután Kemény Kálmán főgondnok a kormányra, Deési esperes Antal Gábor püspökre, Bartók püspök nagyhatalmú beszédében az egyházkerületi főgondnokokra köszöntöttek fel. Nagy hatást keltett Antal Gábor püspök felköszöntője, melyben a felekezetei egyetértését hangsúlyozta. Felköszöntőt mondtak még Sándor esperes a hadseregről, Palkovics altábornagy a hölgyekre, Körmendy dunántúli főjegyző az Emkére.

— **A tüdővész ellen.** A Berlinben ülésező kongresszuson ma Schrötter bécsi egyetemi tanár két esetéről tartott felolvasást, amely tudós körökben nagy felhajtást keltett. A nagynevű tanár elmondotta, hogy egy bécsi asszony, akit 1885. óta gyögyített és egy oroszországi férfi, aki 1890. óta volt a kezelése alatt, mind a kettő a tuberkulózis legsúlyosabb stádiumában, teljesen meggyógyult. Schrötter mind a két beteg lenegészmétszét végeztet, mert a tüdővész a gégefőt is megtámadta s éveken át folytatta rajtuk a higiénikus-dietetikus gyógyító módszert, amely alaposan bevált.

— **Perczel Mór emlékirata.** Bonyhádról jelentik, hogy a szabadságharc elhunyt tábornokának, Perczel Mórnak emlékiratai kétezer vonal többre terjednek. Az emlékiratok határozott irodalmi színvonalon állanak s közöttük több vers is van, mint például a Mór, Mórnak, Mórért című hexameterek. Az elhunyt tábornok érző szívét jellemzi az a körülmény, hogy az államtól élvezett tábornoki nyugdíját minden évben csaknem teljesen elosztogatta a bonyhádi szegények között.

— **Házasság.** Schwarcz Adolf reszneki kereskedő eljegyezte Kohn Jenni kisasszonyt, Kohn Sándor kereskedő leányát Tóth-Szentmártonban.

Horváth Sándor Ödön Nagybjajomról eljegyezte Pfeffer Fany kisasszonyt Mikeről.

Klein Miksa Kabaról eljegyezte Berger Helén kisasszonyt, Berger Ignác leányát Bihar-Diószegen.

Szögny Sándor, a pécsi Zsolnay-gyárak tisztviselője eljegyezte Engel Armin pécsi fakesereskedő leányát, Ernőke kisasszonyt.

Kertész Mór budapesti ékszerész eljegyezte Fried Gizella kisasszonyt Asakürtől.

Deutsch Arthur, a Délémet Dunagőzhajózási Társaság tisztviselője, eljegyezte Kohn Teréz kisasszonyt, özvegy Löwy Sámuelné leányát, Budán.

Dr. Klein Adolf kőrörcs Veszprém-Varsányból eljegyezte Fogl Zsenike kisasszonyt, Fogl Sándor nagybérlő kedves leányát, Csalkán (Veszprém megye). Zolothncki Zmertyk Iván országos képviselő a napokban jegyezte el Szombathelyen pölöskefői Istóczy Margit kisasszonyt.

Ries Henrik gyáros, a Ries és Berkovits cég beltagja, eljegyezte Steiner Nelly kisasszonyt, dr. Steiner Miksa bécsi lakos leányát.

Ladányi Izó, a Brody Fülöp nagykereskedő cég könyvelője, eljegyezte Klein Sarolta kisasszonyt, Klein Samu fakesereskedő leányát, Tornalján.

— **Nők a magyar kereskedelemben.** Az országos iparoktatási tanács pár nevezetes ujtást hozott be a női kereskedelmi tanfolyamok szervezésébe. Rézben szerencséseket, részben szerencsétleneket. Ilyen például az, hogy a tanfolyamban rendes tárgyat csináltak a német nyelvből, ami pedig eddig rendkívüli tantárgy volt. Így is nagyon jól meg voltak vele. Ezt a Neuschloss Márcel indítványára határozták el. (Hát a magyar kereskedelem németisége örökkön-örökké éljen?) Szigorú rendszabály, hogy a tanfolyam bukott növendékeinek ezután nemcsak a vizsgát kell ismételn, hanem a tanfolyamot is. A tanfolyam növendékei állandó női felügyelet alatt kell hogy álljanak s az iskola idejének beosztása olyan lesz, hogy délután 5 óra után már nem esik leckeóra. A tantárgyak tanításában az a reform, hogy az áruismét egyesítették a földrajzzal, több időt szentelnek ezután a fejben való számításnak s a váltó-fő jogismeretről kimondták, hogy az a kereskedelmi levelezéssel együtt egy tantárgy s egy tanár kezébe kell lenni a tanítását. Végül elfogadta a tanács a női tanfolyamok továbbképző kurzusát. Ez nyolc hónapig tart majd.

— **A karaván halad, a szalonkocsi marad.** Az orleansi hercegnek roppant sok a pénze s talán éppen azért van neki annyi, mert takarékosan bánik vele. Néha még kissé fukaron is, amit az itt következő eset bizonyítja. Bécsből Brüsszelbe utazott s szalonkocsit rendelt magának. Ez a luxus mindenféle annyiba kerül, mint tizenkét első osztályú jegy. Tudniillik ennyi jegyet kell váltani azért a kényelemért és eleganciáért, hogy az embernek külön kocsija legyen. Csak Belgiában más a vasuti rend. Ott a szalonkocsinak husz első osztályú jegy a díja. Mikor a vonat a belga határra ért, az állomásfőnök figyelmeztette is erre a kis differenciára a herceget, de ő felsége rá se hederített a jó szóra. A főnök nem is szaporította a szót, hanem megtelegrafálta a dolgot a szomszéd kollegának, akiknek az állomásán tovább is áll a vonat, mint nála. Ott újra udvariasan fölkiérték a herceget, hogy vegyen még nyolc jegyet, de minden eredmény nélkül. A herceg nem fizetett. És mit gondolnak, kérem, hogy mi történt erre? Az történt, hogy a herceg kocsiját kikapcsolták a többi közönséges kocsi közül s a többi közönséges kocsi haladt, a szalonkocsi pedig ott maradt az állomáson az előkelő pasasárral egyetemben. A herceg erre még gorbáskodott egy kicsit, aztán fizetett s egy későbbi vonattal utazott tovább.

— **Metropolita a kolostorban.** A konstantinápolyi patriarkátus Leontin drinápolyi bolgár metropolitát több kánonellenes cselekedete miatt elmozdította állásától és egyik Athosz-hegyi kolostorba internálta. Az elmozdított metropolita érdekében a bolgár kormány interveniált Konstantin patriarkánál, de a metropolita ellen fölhozott vádak oly súlyosak, hogy a püspöki zsinat nem vehette figyelembe a bolgár kormány kérelmét.

— **Alapítvány.** Gróf Andrássy Gézámbé, született Kaunitz Eleonóra grófné, abból az alkalomból, hogy a magyar vörös kereszt egyesület központi választmányába beválasztották, négy száz koronás alapítványt az egyesület alapító tagjai közét lepett.

— **A mezőhegyesi ménesintézet ünnepe.** Mezőhegyesen tegnap gróf D'Orsay, a ménesintézet parancsnoka szép ünnepet rendezett a 80 esztendő Neumann Sebestyén es. és kir. főállatorvos 60 éves szolgálati jubileuma alkalmából. Az ünnepélyen Durmann altábornagy, Losonczy Mihály miniszteri tanácsos, Darányi Béla gazdasági főigazgató, a többi ménesintézet parancsnokai, a csanádvarmegyei gazdasági egyesület és a környék földbirtokosai vettek részt. Az ünnep reggel 8 órakor istentisztelettel kezdődött, mire az ünnepő közönség a Kozma-ligetbe vonult, ahol Losonczy miniszteri tanácsos beszédet intézett a jubilánshoz, s felolvastatta s átadta neki Darányi Ignác földmívelésügyi miniszter leiratát. Ezután gróf D'Orsay parancsnok üdvözölte Neumannt, kijelentve, hogy érdemei megörökítése céljából nevére alapítványt létesítettek. Érdekes része volt az ünnepnek a díszes felvonulás is, amelyben lovasok és felcíomázott kocsik vettek részt. Az ünnepély befejezésül a jubilánshoz értékes emléktárgyat nyújtották át, s aztán ebédhez ült a társaság, amelynek folyamán Losonczy miniszteri tanácsos, dr. Nádasdy tanár, Dezső őrnagy és Rónau százados éltették az ünnepeltet.

— **Andrét újra keresik.** *Nathorst* tanár expedíciója, amely *Andrét* keresi, tagnap az *Antarctia* gőzbójával Kelet-Grönlandba indult. Az *Antarktika* a tudomány és humanitás szolgálatában most másodszer indult. *Hjalmar Nathorst* tanár vezetése alatt az örök jég házába. A tudós ez év február 10-én hivta föl a svéd nemzetet, hogy ne feledje el elveszett fiait és lépjen a cselekvés terére. Rövid idő alatt 37.000 korona gyűlt össze közadakozás útján, az országgyűlés pedig 40.000 koronával járult hozzá az expedíció költségeihez. Az *Antarktika* szükség esetén el van arra is készülve, hogy a grönlandi partvidéken tölti az egész telet, *Nathorst* tanár azonban reméli, hogy az *Andrée* fülkeresésére indult utolsó expedíció eredményéről már ősszel beszámolhat. Az *Antarktika* 28 év előtt épült. Eleinte cethalászatra használták, később egy délsarki kutató-utrá indították. Belső berendezése sok átalakításon ment keresztül. A hajó harminc postagalambot és egy falka kutyát visz magával. A szalon mellett két kényelmesen berendezett fülke van *Andrée* és két utitársa, *Fränkel* és *Strindberg* számára. A hajón *Forsblad* kapitány parancsnoksága alatt tizenkét matróz végzi a szolgálatot.

— **Elsők vagyunk.** Végre sikerült beérkezni elsőnek a nagy európai versenyben. Van egy tér, amelyen mi vezetünk az államok között, versenyen fölül állunk. Tudniillik aránylag nálunk, Magyarországon pusztít a legkegyetlenebbül a tüdővész. Utánunk következnek Ausztria, azután Oroszország s messze, messze elmarad mögöttünk Franciaország, Anglia meg Olaszország s egyáltalában minden olyan állam, ahol kevesebb a politika s több a gond, amit a lakosság testi-lelki egészségére fordítanak. A szomorú adat Berlinből került el hozzánk. Tudós professzorok kongresszusokhoz ottmost s azon tanakodnak, hogy hogyan lehetne a tudományok megverekezni a tüdővésszel. Persze, még alig jutottak tovább, mint ahol már voltak a kongresszusok előtt.

— **A kiscelli takarékpénztár ügye.** *Szombathelyről* jelentik, hogy a csödbe jutott kis-celli takarékpénztár volt igazgatósági és felügyelő bizottsági tagjai már április végén megbízták a szombathelyi mezőgazdasági takaré- és hitelbankot, hogy képviselőikben a takarékpénztár összes hitelezőivel a kiegyezést kövessék. A bank az előmunkálatokat tökéletesen befejezte és május 29-ére értekezletre hívta össze a hitelezők érdekcsoportját. Az értekezlet Kis-Celiben, a Korona-vendéglőben lesz s alapos a remény, hogy az egyezség sikerül, annál inkább, mert az igazgatóság és a felügyelő bizottsági tagokat képviselő bank oly kedvező megoldást javasol, amely nemcsak a közpénzek fedezésére nyújt teljes biztosságot, hanem az összes hitelezők hozzájárulása mellett lehetővé teszi, hogy ezt az országos feltűnést keltett ügyet, mely a közönség vagyoni érdekeit súlyosan veszélyeztette, sikeresen és közmegegyezésre lehessen befejezni.

— **Felolvasás az első segélyről.** Dr. *Virosztek Győző*, a mentőegyesület ellenőrző orvosa *Rainer József* szegedi főkapitány meghívására Szegedre utazik, hogy ott az első segélynyújtásról három napon át előadást tartson.

— **Tíz egy hajón.** *Triesztből* jelentik, hogy az osztrák-amerikai társaságnak *Gottfried Schenker* nevű hajója ma nagy veszedelemben forgott. Egy hajós lámpással lement a petróleum-tartóhoz, véletlenül kiejtette kezéből a lámpát s a következő pillanatban a kőolaj lángot vetett. A *Gottfried Schenker* és a szomszédos hajók gőzfecskendői hasztalanul dolgoztak a legnagyobb erőfeszítéssel; a veszedelem egyre fokozódott, mert a nyitva maradt ciszternából szakadatlannal ömlött a petróleum. A legnagyobb veszedelem pillanatában a hajó első gépésze, egy *Gordon* nevű angol lement a ciszterna csapjához s ennek elzárásával megakadályozta a hajó megsemmisülését. *Gordon* ruhája egészen elégett, de neki magának semmi baja sem lett.

— **Sikkasztó pénzügyi tanácsos.** *Drezdában* nagy feltűnést keltett ma *Hoppe* pénzügyi tanácsos letartóztatása. A rendőrség feljelentés útján tudta meg, hogy *Hoppe* kétszáz ezer márkát sikkasztott a *Karola* királyi vezetése alatt álló *Albert*-egyesülettől, amelynek pénztárosa volt. A sikkasztó pénzügyi tanácsost Szászországban mindenfelé ismerték.

— **A diákkongresszus elhalasztották.** A *Kölcseyi Egyetemi Kör* jubileumi ünnepségeit 25-ikéről június elsőjére halasztották. Az ünnepségek műsora nem változott.

— **A fogság utolsó napján.** A gyűjtő-fogházban tegnap este hirtelen megőrült *Friedmann Karolin*, aki tavajlás miatt volt elítélve és ma reggel sza-

badult volna ki a fogházból. A megtébolyodott asszonyt a rendőrséghez szállította, ahonnan a mentők a Lipót-mezei tébolydába vitték.

— **Catulle Mendès párbaja.** *Catulle Mendès*, akit *George Vanor* kritikus-kollegája olyan szerencsétlenül megszurta, mint ujabban Párisból jelentik, a párbajt követő napokon jelentékenyen jobban érezte magát s orvosi reménylik, hogy nemsokára talpra állíthatják. Nagy ár is lenne egy *Catulle Mendès* élete ahhoz a sommiséghez képest, amely a párvadalt előidézte. A két kritikus tulajdonképpen azon vészett össze a *Theâtre Sarah Bernhardt* foyerjában, hogy vajjon *Sarah Bernhardt* megfelel-e *külső alakjára nézve* Hamlet szerepének. Tudniillik akkor este mutatkozott be *Sarah Bernhardt* mint Hamlet a színházában. A színház a zsufolásig megtelt *Sarah Bernhardt*-imádozókkal, s az első felvonás után zsbongva vitatkoztak az emberek az előcsarnokban és a folyosókon. Egy vitázó csoportban ott volt *Catulle Mendès*, aki a *Figaronak* ír és *George Vanor*. *Vanor* mindenképpen „kövér, szőke Hamlet” mellett kardoskodott, olyan mellett, amelynek a dán királyfi anyja az ötödik felvonásban jellemzi. *Catulle Mendès* ellenben úgy vélekedett, hogy elfogadható egy „sovány, nyulánk dán királyfi” is, s ő is hivakozott a darab egy passzusára az első felvonásban, ahol Hamlet azt mondja, hogy nem valami Herkules. Ebből talán még nem lett volna baj, de a vita hevében, amely erre fokozódott, *Vanor* egy megjegyzését a maga személyére sértőnek találta, s odalépve kollégájához, könnyedén *arcul ütötte*. *Vanor hevesen visszaváradta* az ütést. Hirtelenében szétválasztották őket, de a véletlenség a páholyfolyosón újra összehozta őket. Ott megint összekaptak, éles szavakat vagdosztak egymáshoz, sőt meg is öklözték egymást. Kikerülhetetlen volt a párbaj. *Vanornak* *Róbert Chawaj* és *Joseph Renaud*, *Mendèsnek* *Adolphe Tavernier* és *Baronnet* segítkezett. A tárgyalásokat nagy titokban tartották, úgy, hogy csak egy-két jó barát jelent meg délelőtt tíz órákor a párbaj helyén a *Moulin rouge* kertjében. Eljött egy kocsiban *Catulle Mendès* is és aggodalmas szívvel leste a párbaj kimenetelét. Azóta, hogy *Morès* márkí agyonszurta párbajban ezen a helyen *Mayer* kapitányt, gyakran történtek ott párbajok. *Mendès*, bár már ötvenkilenc esztendő, derék vívó, s rögtön támadott, a szemtanúk állítása szerint *Vanor* elismert víváművészetéhez képest nagyon is vigyázatlanul. *Vanor* nem használta fel az előnyét s eleinte csak arra szorítkozott, hogy kivédje a támadást, s arra törekedett, hogy *Mendèsnek* a karját sebesítse meg, amikor kinyújtja. *Tavernier*, a párbaj vezetője *Megállít*-t is vezényelt, de akkor kitűnt, hogy *Vanor* rapírja *Mendèsnek* csak a flanel-ingét szurta át. A három következő összeesapás közül *Vanor* könnyen érintette rapírjával *Mendès* mellett, de ismét csak a flanelben tett kárt. Az ötödik összeesapásnál aztán *Vanor* láthatólag ideges lett s amikor *Mendès* kvartot szurt, azt kivédte s seconde-dal riposztolt, amely talált, mire *Vanor* rögtön visszahuzta fegyverét, *Rapírja* *Mendèsnek* közvetlenül a köldöke alatt furódott a testébe. *Vanor* oda ment pár percel később ellenfeléhez, akivel *sok esztendő óta a legnagyobb egyetértésben élt* s a kibékülés megtörtént. Míg a segítők a jegyzőkönyveket intézték el, *Mendès* szivarra a szájában sétált a kertben, de hirtelen *ingadozni kezdett* és összerokadt. Nyomban magához tért s a felesége kíséretében kocsi a lakására vitték. Mikor *Sarah Bernhardt* sebesüléséről értesült, mint az *Agence de Paris* jelenti, rögtön hozzá hajtott, hogy megvizsgálja. Régi barátja neki *Mendès*, de az orvosok megtiltották, hogy bárkit is beengedjenek a sebesülthöz. *Sarah* nem sokat kérdezősködött, hanem egyetlen bement a beteg szobájába. A költő eszméletlenül feküdt ágyán és fájdalmában nagyokat sóhajtott, *Sarah* csakhamar kijött a szobából, szeme nedves volt a könnytől, *erősen sirt*. „Akik látták, vele sirtak. Mondják, hogy valósággal megrendítette őket, amint a *Mendès*-ék szalonjában *keservesen zokogott*.”

— **Sikkasztó állatorvosok.** A *Mészárosok és Hentesek* lapja mai számában a következőket írja: Régen beszéltek szakkörökben, hogy három husvizsgáló állatorvos a szemledijak egy részét elsikkasztotta. A sikkasztást úgy vitték végebe, hogy a sertés-szemlediját beszédtek, de a pénzt nem szolgáltatták be. Ezt nagyon könnyen tehetők, mert az ellenőrzés a legprimitívebb volt. Az állatorvosok ugyanis kötelesség voltak a járlatleveleket beszolgáltatni és csak annyi szemledijról adtak számot, amennyi járlatlevelet mutattak be. Ők tehát egyszerűen elsikkasztották a járlatleveleket. Mikor a dolog nyilvánosságra jött, az élelmezési ügyosztály a helyett, hogy megindította volna ellenük a fegyelmi vizsgál-

latot, egyszerűen hozzájárult ahhoz a határozathoz, hogy az állatorvosok megdíjgyike fizessen 2000 forintot. Erre fel is szólították az állatorvosokat, de kettő közülök a fizetést megtagadta, a harmadik pedig csak a feléhez járult hozzá. A fővárosi állatorvosok mozgalmat indítanak ez ügyben és kéri az ügyosztály vezetőjét és a tisztí főorvost, hogy jó hírnevük érdekében indítsanak azonnal szigorú vizsgálatot s azokat, kiknek bűnössége bebizonyul, rögtön bocsássák el.

— **A tisztantuli év. ref. egyházkerület** *dobreceni* közgyűlése a dogmatika tanárául *Erdős Lajos* János pökladányi lelkész, a klasszika filológia tanárául *Révész Lajost* választotta meg. Több kisebb fontosságú tárgy elintézése után *Kiss Áron* püspök az ülést bezárta. *Degenfeld József gróf*, egyházkerületi főgondnok délbén ebédet adott a képviselők tiszteletére.

— **Halálozások.** *Szentkatolnai Cseh István* 6 hó 20-án 74 éves korában *Szentkatolnán* meghalt. *Kosztics Simon* a pestoldali görög-keleti főorvos egyházközség esperes plébánosa ma este 9 órákor 73 éves korában meghalt. Az agy lelkész december óta volt ágyban fekvő beteg. Temetése vasárnap délután lesz.

— **Matrózok sztrájkja.** *Stettinből* táviratozzák, hogy az odavalló matrózok kimondták a sztrájkot és otthagyták a hajókat. Nagyobb béreket követelnek. A sztrájkolók egy része már elutazott, a többiek nyugodtan viselkednek. A hajóskapitányok ma délelőtt gyűlést tartottak. A legöregebb sztrájkolókat a rendőrfőnökség összehívta a kikötőhivatalba, hogy velük egyezkedjék.

— **Sikkasztó pénztáros.** *Drezdából* jelentik, hogy ott ma délelőtt *Hopffet*, az *Albert*-egyesület pénztárosát letartóztatták és vizsgálati fogságba vitték, mert a pénzkezelésnél mintegy 200,000 márkát sikkasztott.

— **Eltűnt diák.** *Weinberger Ernő* Arnold negyedik osztálybeli gimnáziumi tanuló tegnapelőtt délbén szüleinek *Sip-utca* 4. számú lakásáról eltűnt. Az eltűnt diák tizenöt éves, középtermetű, arca hosszús, haja barna, szeme kék. Távozásakor fekete ruhát és barna szalmakalapot viselt.

— **A purkersdorfi fogoly.** A *purkersdorfi* szanatórium dégelgetett lakója, *Köbör* *Lujza* herecgnó május végén új kastélyt kapott volna, legalább így ígérték neki. Már nagyban rendezgettek *Brüsszel* mellett a laekeni palotát, de a lakó egyelőre elmarad belőle. *Köbör* *Lujza* herecgnó, mint *Bécsből* táviratozzák, tovább is *Purkersdorfbán* marad, ahol úgy beszél, elég jól érzi magát. Ellátása kitűnő, ami nem valami nagy csoda, mert havonként ezer forintba kerül a *purkersdorfi* szanatóriumban a négy szobája.

— **Don Albertario szabad.** A tavalyi milánói ravagások okát jórészt a klerikális és szocialista újságírók agitációja volt, akik közt egy *don Albertario* nevű pap érte el a legnagyobb rekordot. Elfogták, lecsukták. *Don Davide Albertario* ma ismét visszanyerte szabadságát és a finalborgói börtönből Milánóba érkezett. A vasutnál fogadására megjelent az egész szerkesztőség és sok pap, akik össze-vissza csókolták *Albertariót*. A nagyközönség azonban nem igen vette tudomásul megérkezését.

— **Uj detektívek.** Az új bűnvádi eljárás, amely tudvalevőleg 1900. január 1-én lép életbe, lényegesen szaporítani fogja az államrendőrség büntügyi osztályának munkaanyagát. Ezért a főkapitány az ez évi költségvetés keretében a testület kebeléből tíz új detektívet nevezett ki.

— **Sertésvész a Hortobágyon.** *Debrecenből* írják, hogy *Cseh János* állatorvos jelentése szerint a Hortobágyon a sertésvész ismét fellépett. Egyszerre huszonöt sertés betegedett meg s öt még aznap elhullott. A Hortobágy már régebbi idő óta zárlat alatt áll s június 1-én akarták a zárlat alól feloldani.

— **Felrobant lőporos-torony.** *Grácból* jelentik, hogy az éjjel két órákor óriási robbanás riasztotta fel almból *Köflach* lakosságát. A város határában, *Puchbach* helységben lévő lőporos-torony óriási dördüléssel felrobant. A robbanás ereje oly nagy volt, hogy a közelben lévő fákat a nagy légnyomás gyökerestől kiszakította és több házat megrongált. A robbanás folytán többen megsebesültek.

— **A plébános büne.** A brünni *Tagesbote* írja: Az osztrák sziléziai *Freistadt* nevű városka katolikus plébánosa eltűnt. Napok mulva találták meg a lakásán hátrahagyott levelet, a melyben azt írja, hogy a büntetéstől fél s Amerikába menekül. Nagy oka volt a szűkre. Az ötvenkötéses pap olyan gaztetőket követett el a vezetése alatt álló leányiskolákban, amelyeket a katolikus egyház halálos bűnöknek minősít.

HUNGARIA-vasfürdő

Budapest, VII., Nyár-utca 7. szám. Gőz- és kádfürdők. Nyitva reggel 5-től este 9-ig.

— **Ös-Budavára** az elmúlt esőzések alatt is szép látogatásnak örvendett. A május havára szerződött elsőrangú művészek bucsuzására készülnek. Szombaton, május hó 27-én a Géza-gimnázium című operetben külön betétként fellép a 4 Madcaps leány egy eredeti japán táncszámmal, a macska duett és sikerült parodiák által kedvelté vált The Quavers pedig egy párbaj jelenettel, melyet Imári tanfelügyelő és Vuncsi gimnáziumi igazgató helyett rögzöznének.

(x) **Itélet a Dreyfus ügyben.** A francia semmitlenek világszerte lázas izgatottsággal lesott perdöntő ítéletről a *Telefon Hármond* párisi tudósítójának jelentése nyomán május 29-til kezdve naponta este 10—11 óra között részletes tudósítást olvastat fel. A felolvasások kezdetére mindig *háromszoros riadójel* fogja felhívni a figyelmet. Az esztog éjjeli 12 óráig érkező táviratokat is még az nap felolvassák.

Műtanrendőri szerelem.

— Jelenet. —

Egy *kassai* lányiskola tanára meghagyta növendékeinek, hogy az iskolában ne használják ezt a szót: *szerelm*, hanem helyettesítsék a *vonzalom* kifejezéssel.

Az ifju: Kisasszony, most már végre kell, hogy nyilatkozzék Dobogó szívem túlad az érzéstől. Ön most végezte a *kassai* lányiskolát, mondja meg, ohajt-e nőm lenni.

A lány: Óh! Nem lehet...

Az ifju: Miért?

A lány: Mert bár önt vonzom, de atyám azt akarja, hogy mással fotografáljak.

Az ifju: Tessék?

A lány: Azt hiszem, elég érthetően beszéltem. Ezt már így tanultam az iskolában. Vonzalom, az szerelem, és fotografálás, az házasság.

Az ifju: Szép. Hát szeret?

A lány: Mondom, vonzom önt, de a másik nagyon zöld önre. Ha kék volna, úgy nyugodt lennék.

Az ifju: Zöld? Kék?

A lány: Zöld, vagyis féltékeny. Kék, vagyis nem féltékeny. Ha egyszer rajtakap bennünket, amikor én éppen csattogok önrel...

Az ifju: Vagyis csókolózik?

A lány: Igen. Akkor ránk ront és baj lesz. Szóval...

Az ifju: Nem lehet az enyém?

A lány: Önt vonzva nem akarok a más élet-kísérője lenni, de miután létrehozom erre kényszerít, meg fogjuk oldani az ugynevezett kerekét s aztán ajkon csattogva egymást elröppenünk, ahogy az egy vonzalmas párhoz illik...

Az ifju (telkesen): Óh, mint vonzom önt! (Megszöknek, a tanár ur minden erőlködése és névváltoztatása ellenére.)

— o. —

FŐVÁROS.

(*) **A középítési bizottság** ma tárgyalta a közmunka-programmot, miután előzőleg a bizottsági tagok közt kiosztották az előjárások, a mérnöki hivatal és az előjárói értekezlet idevonatkozó javaslatait. *Sámuel* Lázár hibáztatja, hogy a legfontosabb utépítések ninesenek főlve a programban és ha csak azokat sürgős munkákat teljesítik, amelyekre szerződési kötelezettség van, másra alig marad pénz. Indítványozza, hogy a szerződéssel kötelezett munkákat külön alapból végezzék el, a fennmaradó munkákra nézve pedig meg kell állapítani a tényleges szükségletet. *Arnstein* Henrik újra a *közvetési kölcsön* eszméjét veti föl és utasítani kívánja a tanácsot, hogy ez ügyben konkrét előterjesztést tegyen. A bizottság helyeslőleg vette tudomásul *Arnstein* és *Sámuel* javaslatait s áttért a közmunka-program részleteinek tárgyalására. Ennek során törölték a Szépvölgyi utca burkolására főlvet 15.000 forintot és a Zápolya-utca makadám-burkolására szánt 9500 forintot és a cinkotai határut burkolására előírnyozott 10.000 forintot. Áttérve a rendes kövez munkálatok programjára, *Sámuel* Lázár ismétli az indítványát, hogy a dunai kőpartok munkálatait, amelyek mintegy 700.000 forintra ragnak, most vegyük ki s a részéről már jelzett más munkálatokkal együtt, külön előterjesztés tárgyai legyenek, külön alapra utalva. A bizottság ehhez hozzájárult. A X. kerületbeli maglódi-ut kövezésére főlvet 125.000 forintot is törölték. Végül a csatornákra és árvízvédelmi eszközökre előírnyozott összegeket észrevétel nélkül elfogadták.

(*) **A budapesti adófelsőszólamlási bizottság** holnap, május 27-ikén kezd meg működését lovag *Falk* Zsigmond elnöklése alatt a vámházipalotában az adófélügyelőség elnöki osztályának helyiségében.

(*) **Adóhivetés.** A fővárosi adóhivetés-bizottságok folyó hó 27-ikén (szombaton) a következő új beírnyazású házakban összeirt adókötelesekre vo-

natkozó III. osztályú keresetadó-javaslatokat fogják tárgyalni, ugymint: az I. ker. krisztinavárosi 732—830-ig; a II. ker. vizivárosi 2393—2412-ig; a IV. ker. a 157—170-ig; az V. ker. az első bizottság a 650—652; a második bizottság 881—883-ig; a VI. ker. az első bizottság 3616—24/a—2630—31/b-ig; a VI. ker. második bizottsága az 1750—1833-ig; a VII. ker. első bizottsága a 4778—4781-ig; a VII. ker. második bizottsága a 2673—78—2689—2690/27—80-ig; a VIII. ker. első bizottsága az 5470—5500; a VIII. ker. második bizottsága 6392—6418; a IX. ker. a 8774—8790-ig; a X. ker. a kőbányai 7352—7381 házszámig.

Nyiltér.

(Az e rovat alatt közölteknek sem tartalmért, sem alakjért nem felelős a szerkesztőség.)

Járványok idején és minden időben semmi sem biztosítja jobban az egészséget, mint a jó és emésztőképes gyomor, meg a tiszta ivóvíz. Kiváló eszköz erre

a mohai „Ágnes” forrás

természetes szénsavdús ásványvíz, mint föltétlenül tiszta, kellemes és oleós artzalmán és őt-rendi savanyvíz; dús szénsavtartalmánál fogva nemcsak biztos óvszer fertőző elemek ellen, de egyszersmind serkentőleg hat a gyomor szervezetre: emésztőképességét helyreállítja és fokozza, valamint minden kóros behatástól megóvja.

De Kedvelt borviz. e

Főraktár:

ÉDECSUTY L. cs. és kir. udvari szállító,
Budapesten, V., Erzsébet-tér 8. sz.
Kapható minden gyógyszerárban, fűszerkereskedésben és vendéglőben.

Joggyakornokot,
ki a magyar, német és tót nyelvben jártas, hosszabb időre azonnali fölvételre keresek.

Dr. SCHANER GYULA Zsolnán.

Egy vidéki biztosítási irodában a magyar és német nyelvben, valamint a kettős könyvvitelben tőkéletesen jártas **másodknyvelő** azonnali felvételre kerestetik. Ajánlatok „W. S.” jellegével a kiadóhivatalhoz.

SZÍNHÁZ, ZENE.

** **Az új Nemzeti Színház.** Megirtuk, hogy a belügyminiszter a minap leirt a fővároshoz, nyilatkozzék, hogy hajlandó-e telket adni a Nemzeti Színház új épülete számára, vagy inkább pénzzel járul hozzá az építéshez. Most a főváros hatósága fölhívta a mérnöki hivatalt, hogy a főváros tulajdonában levő ingatlanok közül a színház céljára alkalmasakat szemelje ki s tegyen a dologról kimerítő előterjesztést.

** **A kókler.** A Népszínház legutóbbi pályázatán első helyen dícsérték meg a *kókler* című három fülvonásos bohózatot, amelynek ma este volt a bemutatója a Fővárosi Nyári Színházban. A jelíges levele afféle apró meglepetést rejtgetett: a bohózatot *Stöger* Aladár pénzügyminiszteri fogalmazó írta. És ma este annyi tömérdek bohósságot látott és hallott a szinkör előkelő közönsége, — *Jókai* Mór is végignézte az előadást — hogy a szerzőre — minden hagyomány ellenére — egyetlenegy olyan szóviccet sem csináltak, amelyben a bürokratásága lett volna a csattanó. A *kókler*ben olyan sok az egészséges vidámság, a jóízű, nevetető elem, hogy bizvást ki lehetne belőle még egy bohózatot facsarni. (Ebben az esetben persze nem tartana az előadás héttől féltenegyig.) A darab eszméje idegen, ám a bonyodalmakban gazdag mese annyira magyar, hogy a főszereplők sorsa — pénzügyminisztériumi korrektséggel — ezer korona és tizenkét filléren fordul meg, — forintról és krajcárról a világit sem szóltak volna *Stöger* darabjának az alakjai. A bohózathoz *Szabados* Béla szerzett zenét. Finom, elemes, könnyű muzsikát, amely nem csupán nyarra készült. *Krémer* Jenő, *Furagó* Ödön, *Füredi* József hálás szerepeiket eléggé kiaknázták. *Szende* Anna kedves, eleven szobalány volt; *Jeskó* Ariadne kis szerepét ügyességével tette értékessé. A harmadik fülvonásban szép táncbetét van, amely a szép kiállítás és ügyes rendezéssel együtt, teljessé tette a sikert. A szerzőt a közönség ötször-hatszor a lámpák elé hívta. *Szabados* nem jelent meg, ámbar a közönség őt is kívánta látni. (H-u.)

** **Vendégszerelés.** *Szacsavány-Boér* Emma, a *Nemzeti Színház* művésznője a héten három estén vendégszerelt Siklóson. Főlépett a *Kamélias hóla-*

ben, a *Vasgyárosban* és a *Cigányban* s mindhárom este zajos sikert aratott.

** **Operánk Berlinben.** Ugy látszik, hogy a budapesti királyi Operaház megint megy Berlinbe. A két intendatúra között megindult tárgyalások — mint berlini tudósítónk jelenti — elhárlhatatlan nehézségekbe ütköztek s egyáltalán nagyon kérdéses, lesz-e valami a berlini vendégszerelésből.

** **Fővárosi Nyári Színház.** Vasárnap délután *Nagy* Béla második felléptével *Bánk bán* kerül színpadra a *Budai Színház*ban a következő szereposztással: *Gertrud* — *Nagy* Béla, *Melinda* — *Czikle*, *Izidora* — *Jaskó*, *Bánk* — *Szakács*, *Petur* — *Hevesi*, *Endre* — *Deési*, *Tiborcz* — *Sándor*, *Ottó* — *Odry*, *Biberach* — *Pataki*.

** **Ujházy Ede Pápan.** *Ujházy* Ede három estén át fog vendégszerelni *Dobó* Sándor jeles tárelatánál, és pedig a *Constantin abbé*, *Pontbiquet* és *Dünös* című darabokban fogja eljátszani híres szerepeit.

** **Cendrillon.** Ez a címe egy új balletnek, amelyet szerzői: *Henri Cain*, a szövegíró és *Massenet*, a jeles komponista, tündéregének neveznek. Az udonság, amint *Párisból* jelentik, tegnap került először színpadra az *Opéra Comique*ban és pedig zajos tetszés mellett.

** **Carlotta Grisi.** Ma már senkisé emlékezik erre a valamikor világhírű és ünnepelet névre, amelynek viselője tegnap halt meg *Genf* mellett levő gyönyörű villájában. *Ballerina* volt és már öt éves korában tűnt föl a milánói Scalában ritmikus táncával, majd pedig nénye, a híres *Giulia Grisi* sikerén föllökösülve, énekelni is tanult és — ritka eset! — mint *ballerina* és énekesnő szerepelt egyidejűleg. Később a párisi Operaházban *Elster* Fanninak lett az utóda és mint ilyen, a világ minden nagyobb városában vendégszerelt. Férjétől, egy *Perrot* nevű táncostól néhány évi házasság után elvált. Nagy vagyont gyűjtött és már az ötvenes években vonult vissza a színpadról a genfi tó mellett levő gyönyörű villájába. Itt élt gyermekei és unokái körében, mint „a világ legszebb öreg asszonya.” A világ elfeledte őt, de ő is a világot, — boldog, megelégedett polgárnő maradt holta napjáig.

** **Björnson fia Bécsben.** *Björnson* fia, aki atyja nyomdokain haladva szintén ír darabokat, bár kevesebb sikerrel, legutóbb *Johanna* című színművével lépett a lámpák elé. A darabot eddig változó sikerrel adták elő, — mostanság pedig *Bécsben* készülnek előadására. A fiatal *Björnson* most az osztrák fővárosba érkezett, hogy dr. *Schlentherrel*, a *Burgszínház* igazgatójával a rendezés kérdéseit megbeszélje.

** **Német hang Sarah Bernhardt Hamletjéről.** Megirtuk annak idején, hogy *Sarah Bernhardt*, a nyári francia színésznő, egy érdekes kísérletre vállalkozott, amely különben már előtte is néhány német és angol művésznőt foglalkoztatott. Eljátszotta *Hamletot* és a párisi kritika egybehangozó véleménye szerint alakítása sok finom részletet mutatott. A *Vossische Zeitung* párisi tudósítója azonban ekként nyilatkozik erről a kísérletről lapjában:

„Hogy valami kellemes látványosság volna az, hogyha egy vénülő asszony a dán herceg nadrágjában és ujjasában idestova rohan, majd jagarú módjára csuszki, majd nagy vad lépésekkel föl-alá szalad, karjaival hadonázik és csipőjével furcsán ringatózik, — azt egyáltalán nem állíthatom. Azután inkább derűltsegre, mint részvétre és megindulásra hangolt az az erőlködés, amit végbe vitt, hogy hangjának férfiasabb basszus-karaktert adjon. Arról pedig, hogy ennek a jellemnek a természetét megértette volna, szó se lehet.”

** **Vidéki színházak.** *Rakodczay* Pál színtársulata a múlt héten kezdte meg előadásait a tordai színházban. A jeles társulat a legjobb előadásokkal sem tudja felrúzni közönségéből a színeszet iránt egyáltalán nem érdeklődő tordai közönséget. Pedig az a kis közönség, amely az előadásokat látogatja, bénytelen elismerni, hogy *Tordán* még színtársulat nem produkált olyan összevágó előadásokat, mint *Rakodczay* társulata, amelynek primadonnája *H. Novák Irén*, a kitűnő, fiatal művésznő, akit a nagy-enyedi kényes izlésű közönség valóságoslag ünnepelet. Kiváló tagja a színtársulatnak *Székelly* Renée, aki ugy egy szép hangjával, mint művészi játékával nagy sikereket arat. A férfiak közül *Rakodczay* igazgató, *Morvai*, ez a kiváló kvalitású színész és *Bárdi*, a vidék egyik legjobb komikusának tűnnek ki. Eddig színpadukra: *Mozgó* fényképek, az *Edes*, *Sardi* ház, *Aeneas* papa, *Faust*, *Szigetvári* vértanúk, *Velencei kalmár* stb. A társulat a jövő hónap közepéig marad *Tordán*. — *Kunhegyi* Miklós társulata május 23-án a *Katonák*kal bucsuzott a *beregszási* közönségtől. Ez utolsó előadás egyuttal *Almás* Endre jutalomjátéka volt, aki *Udvardy* főadagoyt játszta s különösen a harmadik fülvonásban nagy hatással. *Kunhegyi* társulata most *Munkács*on játszik, élénk pártolás mellett. *Jobb* erők: *Csetényi* J. *Daróczy* Ilika, *Kunhegyi*né, *Almás*né R. *Iza*, *Kunhegyi*, *Juhász* *Almás* Szabó.

** **Az operaház előadása otthon.** A Magyar Királyi Operaházban holnap (szombaton) este *Goldmark* dalműve, a *Hadijogoly* s utána a *Piros cipő* ballet kerül színpadra. A *Telefon Hármond* az előadást közvetíteni fogja s így az előzetek otthon is végighallgathatók. Opera után tíz óráig cigányzene lesz hallható a kagylókon.

Vigszínház.

— „Chand d'habits!” A királyné apródja. —

Budapest, május 26.

Albert Carré némajátékát, *A tékozló fiú*, szenzációs sikerrel adták pár esztendővel ezelőtt a *Népszínházban*. Még visszaemlékszünk azokra a zajos tapsokra, amelyek a könnyelmű és később bűnbánó kis Pierrot megható drámáját kísérték s emlékszünk arra is, amint a finom csipkekendőcskéik sűrűen emelkedtek a szép női szemekhez, amelyekbe egy-egy csillogó könnyecpepecske szívárgott fel, a kis Pierrot bus történetén.

Vitatkozni lehet fölötté akadémiusan, vajjon szinpadí műfajnak tekinthető-e a némajáték egyáltalában. A mi dramaturgiának egy kardinalis tétele az, hogy amivel a szinpadon igazi művészi sikereket lehet elérni, annak a szinpadon jogosultsága is van. A némajátékra nézve pedig ezt a kérdést már eldöntötték nálunk *A tékozló fiú* előadásai. Nem is bocsátkozunk tehát akadémius vitába a kérdés fölött.

A mi szinpadunkon persze ez a genre, már ritkaságánál fogva is, szinpadí — kaviár. Franciaországban a néma Pierrotnak többszázados tradíciója van s ezért nem csodálkozunk rajta, hogy a modern Franciaország kiváló tehetségű írói és költői, mint *Catulle Mendès*, *Richepin*, *Rostand* stb. magukhoz méltónak tekintik a némajátékot s szinte természetesnek találjuk, hogy *Rouffe* és *Demourreau* után ismét akadt a franciáknak egy zseniális művészök, aki a pantomimában is igazi művészetet tud a szinpadon produkálni.

Mert *C. Severin*, a *Vigszínház* francia vendég-művésze, ilyen zseniális, igazi művész. Feltétlenül rendelkezik az actor két nagy eszközzel, ami minden igazi szinpadí művésznek a legfőbb ismérve, meg tud nevetetni és meg tud döbbeníteni bennünket.

Ezt cselekedte meg *Severin* ma este *Catulle Mendèsnek Chand d'habits!*-jében. S meg tudta cselekedni azért, mert bár nem él a szinpadí hatás legnagyobb eszközzel, az élő szóval, az érzések és szenvedélyek kifejezésére rendelkezésére áll okos, intelligens arcának minden legkisebb izma, két kezének és testének valamennyi idegszálla.

Valamelyik francia kritikus, azt hiszem, *Sarcey* azt mondta róla, hogy a *Chand d'habits!*-nak abban a jelenésében, amelyben a kard csillogó pengéjének a láttára felébred benne a gyilkosság gondolata, a hideg borzongott a hátán végig. Ilyesvalamit éreztünk mi is ma este ez alatt a jelenés alatt.

S ettől a megrázó drámaiságtól, Musidora vetkőzésének pajkos pikántériáján át, egész a harmadik képbeli hatalmas jelenéséig, amikor a halál minden borzalmát átszenvedve, *Chand d'habits!* készenek a hegyébe dől, átvitt bennünket sok-sok hangulaton és érzésen s alig volt egy-egy perc, amikor kiengedett bennünket művészetének a hatása alól.

Severin a közönségre is nagy hatást tett. Megengedjük, hogy egy kisebb méretű intím színházban, ennek a nagy mimikusnak finom apró jellemzése jobban érvényesülnek, de a *Vigszínház* szinpadán sem veszett el semmi, ami művészetében megragadó és hatásos.

A közönség zajos tapsokkal adott kifejezést tetszésének s minden kép után sokszor hívta *Severin*-t. A *Vigszínház*nak tartozunk azzal az elismeréssel, hogy tagjaiban *Severin* nagyon jó partnerekre talált. Első sorban *Balassa* érdemel elismerést, akinek házalója egészen méltó volt *Severin* Pierrotjához. *Gaszner* Boriska kisaasszony, az *Opera* magántanöncje, bájos és kecskes *Mesidora* volt. *Beregít* és *Megyert* is dicsérettel említhetjük fel.

A *Chand d'habits!* (A házaló) előtt *Heltai* Jenőnek és *Makai* Emílinek *A királyné apródja* című egyfelvonásos vígjátékát adták. Nagyon kedves apróság, amelyet a két fiatal, talentumos szerző a *Paulton*-testvérek zseniális *Niobejának* a hatása alatt írt meg. A kis bohóság komikái hatása, éppugy mint a *Niobé*, az antik világnak a modern világgal való egy kalap alá hozásában áll. Egy vén poéta Alarikról, a góthok királyától ír drámát, a felesége megcsal az apródjával. Darabja írása közben a poéta elalszik (mint *Dunn* Péter a *Niobéban*) s álmában a góth király képében megjelenik előtte a bankár-háziura, a felesége és a kis kadét, akivel a szép asszony szintén csalsa az urát. S itt a szerzők, elég bohózatosan, megöletik a poétával a vén vizi-góthot.

Kár, hogy a pompás újdonságnak nincs esztanósabb bevezetése, mint az, hogy a poéta felébred álmából. A kis darab azonban így is nagyon tetszett a közönségnek, amely sokat nevetett a bohóságnak, amelynek az is nagy érdeme, hogy helylyel-közzel pompásan esengő versek vannak benne.

Az apróságot *Lánczu* Ilka (aki különösen szép

volt ma este), *Varsányi* Irén, *Nikó* Lina, *Gál* és *Hegedűs* kitünően játszották is.

A szerzőket többször hívták a lámpák elé.

(M—A.)

Hexenschuss!

— Kúry Klára ügye. —

Budapest, május 26.

Nem volt egyéb, mint Hexenschuss!

Mélyen tisztelt közönség, a világeért se gondold, hogy *Kúry Klára*, a *Népszínház* primadonnája, háborus szándékokkal van eltelve és még kevésbé gondold, hogy tiszteletlenséget akart volna elkövetni *Veléd* szemben, aki neki mindene vagy a világon.

*Kúry Klára*ban tegnap egész nap és különösen este, mielőtt az előadást lemondta volna, annyi háborus szándék sem volt, mint a hágai világbéke-kongresszus delegátusaiban. Miért is lett volna? Hiszen ő szereti a *Népszínházat* a sugótól kezdve, fel a direktorig, — különösen a direktort! — és hogy ő tíz perccel az előadás megkezdése előtt lemondott, ennek semmi néven neveződő más oka nem volt, mint egy — *Hexenschuss!*

Ha nem hinnéd, szeretve tisztelt közönség, hát ime itt van az orvosi bizonyítvány, amelyet nem is egy, de három tudós doktor is aláírt.

Olvasd, szeretve tisztelt közönség, a ki drágább vagy *Neki* még az életénél is:

Alulírottak, *Kúry Klára* kisasszonyt 1899. év május 26-án megvizsgálván, a következőket találtuk.

Körelőmény.

Beteg jelen bajára vonatkozólag előadja, hogy f. hó 24-én előadás közben egy asztalról ugrott le, mely alkalommal közvetlen az ugrás után bal ágyéktáján fájdalomt érezt; a fájdalom eleinte annyira tűrhető volt, hogy további mozgás közben feltűnő akadályul nem szolgált. 25-én reggel és délelőn a fájdalom fokozódott annyira, hogy este türethetlenekké váltak s állítólag ájulás állott be, — azóta ágyban fekszik.

Vizsgálat.

A bal ágyéktájának megfelelőleg külsőleg eltérés nem található. A fölültes ágyék és hátizmok baloldali nyomásra nem fájdalmasak, a mély ágyékiizmok kiválóan a III-ik és IV-ik ágyékiizomjal mellettiek 8 cm. hosszúságban mélyebb nyomásra fájdalmasak. Csontrendszerben eltérés ki nem mutatható. A beteg aktív mozgása a fájdalomasság folytán korlátozott. Beeg hőmérséke 37,0, ütérlökés száma perccenkint 92.

Köríme: Ágyékszása (Lunbago), amely a szenvedett traumaticus behatás következtében állott elő és

véleményünk szerint megfelelő gyógykezelés mellett a beteg abszolút nyugalmat igényel s előreláthatólag teljes felgyógyulása 10—12 napot vehet igénybe.

Budapest, 1899. május 26-ikán, esti 7 órakor.
Dr. Hoffmann Péter, Dr. Lumniczer,
a Népszínház orvosa.

Mihajlovics Miklós,
nőorvos.

Ez után a bizonyítvány után pontot is tennék s két kezünk kitarva a *Népszínház* igazgatója és bekeszerető primadonnájára felé, csak ennyit mondanánk:

— Áldás és béke veletek!... És máskor hagyjatok békét nekünk is és ne csináljatok olyan nagy zajt egy Hexenschuss miatt!

De óh közönség, skit a *Népszínház* primadonnája szeretve tisztelt és tisztelve szeret, itt van a tetejébe egy másik orvosi bizonyítvány is:

Mélyen tisztelt Szerkesztő ur!

Tisztelettel bátorkodom kérni, kegyeskedjék alábbi rövid nyilatkozatomnak helyt adni:

Kúry Klára, a *Népszínház* kiváló művésznője engem tüntetett ki, hogy tegnap a *Népszínház* előadásának elmaradása előtt orvosi segítségnyújtása céljából ültözőjébe hívatott, mint a *Népszínház* orvosát s utána lakásán én voltam az első orvos, ki őt vizsgálat alá vehettem. Lelkiismeretes vizsgálat után kijelentettem, hogy az előadás lemondására semmi komoly okot nem találok s ma három orvos-kollegám, dr. *Lumniczer* József, dr. *Mihajlovics* Miklós és dr. *Hoffmann* Péter urak az előadás lemondása után teljes 24 órával ágyékszását (lunbago, *Hexenschuss*) konstatainak s hozzateszik, hogy a művésznő felgyógyulása 10—12 napot fog igénybe venni. Az ügy orvostudományi részére a magam megjegyzéseit majd meg fogom tenni az orvosi szaklapokban; e helyen csak minden laikus embernek, — akinek valaha *Hexenschussa* volt — ítéletére bizom, állíthat-e ki három komoly orvos egy nappal utólagosan s tizenkét napra előzetesen felemlelt előadás alól *Hexenschuss* miatt?

Budapest, 1899. május 26.

Dr. Fodor Oszkár,
a Népszínház orvosa.

Ha itt véletlenül homéri kacagásban törné ki, t. c. közönség, éppen nem csodálkoznánk rajta. Hiszen veled kacagnánk mi is, ha a késő éjféli utáni

órákban időnk volna rá s nem lenne még egy érdekes kis dokumentumunk hátra. A legérdekesebb valamennyi közül. Egy szerelmes levél, oh közönség, egyenesen *Hozzád*. Egy szerelmes levél, amelyet elég ügyes toll írt le, hogy meglágyítsa a szivedet. Egy kicsikét hízleg is *Neked* s ah, a hízlegés a legedesebb mézesmadzag. Hiszen ezt magad is sokszor tapasztaltad az életben, oh közönség!

Ime, a szerelmes levélke:

Nyilatkozat.

A főváros közönségének szeretete, elnézése és bátorítása tett azzá, ami vagyok. Ennek a közönségnek köszönök mindent.

Nem tudom: nem sértem-e meg minden egyes tagját, mikor rosszakaróim ama vádjá ellen védekeztem, hogy igazgatóm bosszantására nem léptem föl tegnap. Mindazonáltal tartozom ezzel a kötelességtudásomnak, amelyet a *Népszínház* és a magyar közönség iránt érzek.

Ennek a közönségnek a véleménye a leg-több nekem a földön. Ő és a művészetben feltalált lelki gyönyörűség az én kettős életöm. Ezt a kedves, jó közönséget óhajtom arról értesíteni, hogy most is betegem fekszem, ha a színház titkára orvosi jelentésében az ellenkezőjét állítja is.

Arról nem tehetek, hogy vannak, akik ha meghálnék, azt is csak ellenük irányuló maliciának hirdetnék.

Különbön ez mellékes és a földolog az, hogy szívem egész erejével tiltakozom ama rágalom ellen, mintha én az igazgató ur és köztem esetleg fennforogó nézeteltérés a közönség rovására akarnám elintézni.

A tulbuzgóság vitt fel tegnap is, egész napi rosszullétem dacára, öltözködni, nehogy esetleges lemondásom az új darab sorsának megátson. A végzet azonban másképpen rendelkezett. Az utolsó pillanatban lettem rosszul, ami által pillanatszerűen vagy estére terjedő bosszúságot szerzetem közönségemnek. Ezért bocsánatot is kérek tőle!

Ezzel tartozom neki, mert az igazgatóstól csak fizetésemet húzom, de művészetem az övé és ezzel a közönséggel, hála Istennek, nekem sohasem volt bajom. Sajnálom tehát azokat, akik rólam azt merészeli terjeszteni, hogy a kulisszák közt komédiáztam a szinpad helyett. Erre én, a míg a közönség jóakarata támogat, nem szorultam rá és én fogok a legjobban örülni annak, ha minél hamarabb elője léphetek ismét, ami nekem minden bajomban egyedül vigaszom és kit szolgálni nekem igaz gyönyörűség.

Kúry Klára.

És mindezek után itt van még egy népszínházi Bulletin, a melylyel be is rekesztjük a *Fehér csirke-Toleda-Kúry-Porzolt* ügyre vonatkozó hivatalos aktákat:

Műsorváltás a Népszínházban. *Kúry Klára* ma este 7 órakor orvosi bizonyítványt küldött a *Népszínház* igazgatójához, amely szerint lunbágban (*Hexenschuss*) szenved s teljes felgyógyulása 10—12 napot fog igénybe venni. A bizonyítványt dr. *Mihajlovics* Miklós, dr. *Lumniczer* és dr. *Hoffmann* Péter állították ki. A *Népszínház* e heti műsora ennél fogva úgy változik meg, hogy holnap, szombaton a *Fehér csirke* s holnapután, vasárnap délután a *Lumpácus* kerül színre. A vasárnap esti előadás nem változik, a *Falu rossza* kerül színre *Blaha* Lujzával.

Ezek a hivatalos dokumentumok azonban még nem adják teljesen hü képét a helyzetnek. Ki kell kissé egészítenünk a saját értesüléseinkkel is.

Öv. *Kúry* Oszkár, a primadonna édes anyja, felkereste ma délelőn népszínházi igazgatót a lakásán. Azt kívánta tőle, hogy bontsa fel a leánya szerződését, s késnek nyilatkozott rá, hogy a szerződésben kikötött harmincezer forint penáit lefizetik.

— Ezt az ajánlatot, — felelte az igazgató, — nem tekinthetem komolyknak s nincs is szándékomban a szerződést felbontani. Minden kívánságom az, hogy tartsa be Klári a szerződést és tegyen lelkiismeretesen elegendő művésznői kötelességének!

Az igazgatónak erre a békés ajánlatára ez volt a lakonikus felelet:

— Este hét órakor a színháznál lesz a harmincezer forint!

A primadonna édes anyja ezekkel a szavakkal távozott el az igazgató lakásáról, — a harmincezer forint azonban este hét órakor nem volt ott a színházban. És nem volt ott később sem. Ebből arra következtetünk, hogy a béke mégis csak helyre fog állani.

S most még egy szót. A primadonna fentebbi nyilatkozatát most nem óhajtuk kommentálni, de

fenntartjuk magunknak a szerencsét, hogy ezt később megtegyük.

Vannak ugyanis ennek a nyilatkozatnak egyes részei, amelyeket szó nélkül hagyni nem szándékunk.

Ami már most a tegnapi esetet illeti, megmondjuk, hogy mi lett volna a művésznek kötelessége, ha csakugyan olyan mélyen gyökerezik benne a szinpad és a közönség iránt való tisztelete. Ha már nem akarta lemondani az előadást a kellő időben, amikor a színház még intézkedhetett volna a darabváltozásra nézve, — meg kellett volna kísérelnie a játszást. Ha csak egyetlen egy jelenést játszott volna is el, ezzel eleget tett volna a közönség és a szinpad iránt való kötelesség tiszteletének.

És megkímélhette volna a közönséget és magát is a tegnapi sajnálatos botránytól!

MŰVÉSZET.

□ **Művészek kitüntetése.** *Wlassics* miniszter ma döntött a tavaszi tárlat juryjének előterjesztése felett és helybenhagyta a javaslatot. Ennek folytán a kitüntetése szánt két aranyérem közül az egyiket *Róna* József kapta a zentai Eugén-szoborért, a másikat *Szlámyi* Lajos egy tájképért. A külföldiek kitüntetésére szánt aranyérmét *Stuck* Ferenc kapta a *Bűn* című képért.

□ **Lendvay Márton szobra.** Nagybánya város hazafias közönsége díszes mellszobrot állíttat nagy fiának, id. *Lendvay* Mártonnak, a híres színművészeknek. A város a szobrot *Hauer* László fiatal fővárosi szobrásznál rendelte meg, aki annak mintáját el is készítette. Nagybánya város *Jókai* Mórt kérte föl a szobormű megbírálására. Jókai tegnap tekintette meg a szobor mintáját, amelyről nagy elismeréssel nyilatkozott. Az arc és testtartás hasonló s e mellett híven fejezi ki a néhai nagy színész jellemét. A minta ma öntőbe kerül és az ércszobrot ez évben leplezik le Nagybányán.

□ **Menzel és a szecesszionisták.** A nyilterek és interjúk egész sorát termelte az az összejövetel, amely az öreg *Menzel* és a berlini szecesszionisták közt esett meg. A berlini szecesszionisták imént megnyitott kiállításán *Menzeltől* is látható néhány kép. Sokan csodálkoztak azon, hogy az öreg excellenciás ur, az új német művészet uttörője, a heves fiatal gárdához sorakozik. Egy interviewernek *Menzel* kijelentette, hogy ezek a képek az ő tudtán kívül, tulajdonosai révén kerültek a szecesszionisták kiállítására. Erre a kiállítás rendezői kijelentették, hogy ők a képeket *Menzel* tudtával akasztották ki. Az öreg *Menzel* azzal vágta ki magát, hogy ő csakugyan megadta az engedélyt, de egy futó, szórakozott pillanatban. Most a szecesszionista kiállítás rendezői kerekedtek felül s kijelentették, hogy a „szórakozott pillanatban adott engedelemmel” nem akarnak visszahátrálni. A képeket most visszaadják tulajdonosainak.

□ **A művész sorsa.** *Ferenczy* Istvánnak, az annak idején nagy hírnevű magyar szobrásznak sírjáról megható sorokat ír a G. K. hasábjain. *Latkóczy* Mihály. Félkereste Rimaszombatban a temetőt, amelyben műtörténetünk e híres alakja utolsó álmát aluszta.

A temető egyik felében van a művész családjának sírja, amelyre a feliratot maga *Ferenczy* István véste. A felirat így szól:

Kálnay Márának *Ferenczy* István hitvesének a két *Ferenczy* anyjának sírhalmá.

Ferenczy István, egy igaz atya, hazafi és polgár a cholera áldozata esett.

Igy három holnap elmúltával a kegyes hitvest ezen sírba követte 1831.

Hogy egy hiv férj és maradéki a jó, a kegyes, a szerető anyának hamvait könnyűekkel áztathatnák, ezen kövel megjelölni akarták.

A temető tulsó felén van a művészek utolsó pihenő helye. *Jeltelen* sírdomb, amely azonban most is rendesen fel van hantolva és a fejtől tiltott két akácfa körül könnyen felismerhető. Mikor a látogató csodálkozását fejezte ki a sír jelensége felett, azt mondták neki, hogy a megholt művészek ez volt utolsó kívánsága:

— Országos embernek országos emléki!

Ami más szóval azt jelenti, hogy inkább egészen lemond a síremlékről, semhogy magánemberek állítsák azt föl neki.

A síron vadvirágok illatoznak, alattuk egy istenasszony pihen alkotója mellett, a szép *Euridike*, az a szobormű, amelyet *Ferenczy* minden munkája közt legjobbra becsült. Kortársak tanúsága szerint *Ferenczy* István soha semmiféle szoborműnek agyagmintáján nem dolgozott olyan lelkesedéssel, mint ezen. És még sem jutott hozzá, hogy márványban kidolgozza. Őrizte, tartogatta s mikor egy tüzeset alkalmával megrepesztett, ápolla és beburkolta, mintha csak

eleven lenne. Az istenasszony azonban sohasem öltöztetett márványtestet. A művész magával vitte a sírba, az volt az utolsó akarata, hogy a szép *Euridike* mellette pihenjen a sírban.

Ferenczy művészi hagyatékáról ez évben hosszabb cikket közölt a *Budapesti Napló*. Annak a cikknek a révén kereste fel a buzgó kutató a jeltelen sírt. Nem volna-e ideje, hogy ezen az ideán ne csupán irtalmas magánemberek lelkesüljenek, hanem az állam is?

□ **Az örök békéért.** A művészet is szolgálataiba szegődött az örök béke eszméjének, amely felett most oly sok szó folyik Hágában. *Gabriel Max*, a híres müncheni festő nagy képet rajzolt, amelyvel ő is az örök béke katonáinak sorába lép. A kép szimbolikus, nem egyhamar érthető. Hét beköltött szemű női alak jelképezi a nagyhatalmakat, egy vörössel nyomott glóbus jelképezi a vértől ázott Földet, rajta átszellemült alakokat látni, a béke előőrseit, köztük *Tolsztojt* is. Négy sor felírás van a képen, *Nostradamus*nak egy verse. *Gabriel Max*nak nem ez az első tendenciózus képe. Nemrég képet festett a viviszkeció ellen, egy másik műve, amelyen a kontár kritikát gonyolja ki, közismeretű.

□ **Egy magyar művész kitüntetése.** *Párisban* a Salon juryje a II. osztályú érmet *László* magyar festőnek ítélte oda *Hohenlohe* herceg birodalmi kancellár arcképéért.

Rosa Bonheur meghalt.

Budapest, május 26.

Páris nem fogy ki a gyászból: nemrég *Henry Becquet*, a drámairót temette el, utána *Sarcey*t, az újságíró kritikust, ma pedig *Rosa Bonheur*t, a nagy festőnőt ragadta el a halál. A hetvenhétéves öreg leány tüneményszerű alak volt mindazok közt a festőnők közt, akiket a műtörténet eddig elkönyvelt. Messzi fölé állt a *Kauffmann* Angélikák édeskes művészetén, erősebb, robusztusabb híres elődjénél; viszont nem volt oly idegesen finom, mint kortársa, az orosz-francia *Baskirceff* Mária. *Bordeaux* születése, igazi francia vére ellenére is inkább angolszász temperamentum volt, szokásaiban, művészetében egyaránt. A hir korán szárnyaira vette nevét s évtizedek óta őt tartja a közvélemény a legkitűnőbb festőnőnek és a legjobb állatfestők egyikének. Életerős, amely tiszteletre méltó zárkózottságban folyt le, érdekes apróságokat mesélték a szalonokban és az újságokban. *Rosa Bonheur* épp oly híres lett férfias allűrjeiről, mint művészetéről. A nőemancipáló mozgalmak vezetői büszkén emlegették őt, mint soraikeba tartozót, noha *Rosa Bonheur* sohasem vette az egész emancipáló mozgalmat olyan komolyan, mint Anglia és Németország szoknyás vereinsmeierei. Igaz, hogy férfülötzetben járt (amelyet úgy hisszük csak a legutóbbi esztendőben cserélt föl divatos női ruhára), erősen dohányzott, teltette magát a női szokásokon s nagy parkjában az ő állatai közt úgy élt, mint egy állattereglet-tulajdonos, de mindez nem nőemancipátori hajlandóságból tette, hanem mert a vérmérséklete erős, férfias volt. Művészi ideáljai is ilyenek valának. Amikor verszegény, sima és akadémikus sablonokban tengődő volt a művészet, *Rosa Bonheur* mély megvetéssel fordult el a hivatalos pikatúrától és erős realizmussal vetette magát a természet tanulmányozására. Egy darabig úgy látszott, mintha győváltársul szegődött volna a rettegett *Courbet*nek: de csak utaik lalálkoztak, mert a művésznő sokkal önállóbb volt, semhogy bármely egyéniség hitvallását elfogadta volna. A közvélemény hozzászólt az ahhoz, hogy *Rosa Bonheur*ben az erőtelen realizmus hívét és nagytehetségű képviselőjét tisztelje. Már első fellépése (1841-ben) ismertté tette nevét. Két kis állatképet állított ki s ehhez a tárgyhöz hű maradt egész életén át. 1848-tól fogva azután valamennyi Szalonban szerepelt néhány képpel, 1853-iki képe, a *Párisi lóvásár* messzi földre elvitte híre-névé. 1855-ben a francia kormány képet rendelt meg nála a *Luxembourg* számára, oly megtisztelés, amelylyel csak a legnagyobb művészeket szokták illetni. Ő megfestette az *Auvergnei szénakaszást*, s ez ma is az élő művészek e nagyszerű panteonjának egyik nevezetes száma. Ekkor már világhírű volt: a francia, angol és amerikai nábokok elkaptokdták képeit, sőt a fukarságáról hírbet *Fülöp* párisi gróf is, akivel jó barátságot tartott, évenint vett tőle egy-egy képet. *Rosa Bonheur* sokáig úgy szerepelt, mint a modern állatfestők legkitűnőbbike és o hírneve csak a legutóbbi években csappant meg. Nagy vagyontól főképp arra fordította, hogy ritka állatokat vásárolt, amelyeket óriás parkjában tartott. Egész nyájai voltak a legritkább juh-, őz- és szarvasfajtákból, volt párduca, oroszlána is: az ő modellgyűjteménye, amelynek sok hasznát vette. Nagyon

szorgalmasan dolgozott állatai közt, amelyeket mód felett szeretett és amelyeknek életét, jellemét, mozdulatait nagyszerűen ősmerte. Rengeteg vázlatot készített róluk, amelyek egy része egy díszes publikáció révén közkinccsé vált.

Legutolsó képeinek egyike most van kiállítva *Gallerie des Machines*ben. Holnap gyászfátyolt csavarunk keretébe. *Luxembourg*beli képei pedig átvándorolnak a holt művészek panteonjába, a *Louvre*ba.

Vasárnap temetik a *Père Lachaisei* családi sírboltba.

TUDOMÁNY, IRODALOM.

□ **A magyar néprajzi társaság** e hó 27-én délután 5 órakor a Tudomány Egyetem ásványtani intézetében (Múzeum-körút 4. szám) felolvasó ülést tart, amelynek tárgya *Vikár Béla: Finnország és népe*. Az előadás folyamán számos villamfényvel vetített finnországi eredeti kép kerül bemutatásra. Az ülésen vendégeket szívesen látnak.

□ **Egy amatőr naplójából.** Az amatőr, akár a költő, nem lesz, hanem születik. Mint amaz, folyvást fejlődik és sok csalódás árán emelkedik arra a polcra, ahol ezt az elnevezést megérdemli. Az amatőr nem barátja a szép megtestesítésére törekvő művészeteknek, a régiség, vagy ritkaság ingerével kínáló tárgyaknak, hanem igazi szerelmes, félruházva a szerető szívek lobbanékonyágával, szeszélyeivel és gyötrelmeivel. Mert amatőrnek lenni nemcsak boldogság, hanem olykor-olykor valóságos kárhozat. Tévedés volna azt hinni, hogy pénz és izlés birtokában bárki is számottevő gyűjtővé, amatőrré válhatik. Az amatőr legtöbb örömét a véletlen kedvezése okozza; legtöbb fájdalmát az szerez neki, ha leleményes vetélytársának újabb és újabb sikerét kell látnia. Azért érdekes, lélektani meglepetésekkel teljes egy-egy igazi amatőr élete-folyása. Nálunk Magyarországon még kevés a számuk. Az *Andrássyak*, a *Ráth Györgyök* igen ritkák. Tipusuk és lelki világuk tehát kevésbé ősmert a nagy közönség előtt. Egyikük, aki hosszú deconnumok óta fiatal lelkesedéssel és nagy áldozattal gyűjt és keres s aki igaz amatőr, *Szana* Tamás, most egy pompásan kiállított kötetben mondja el nekünk azt, ami az amatőr életét felvilágosítja, izgatja, megbolygatja. A kötet maga is olyan, hogy bele való minden amatőr könyvtárába. Nemcsak a tartalmánál fogva, hanem a kiállítása is ritkaságszámba viszi. Betű, papíros, vigneták, tördelés és nyomás mind apart és gyönyörűdöttök. Tartalma pedig megannyi csemege az amatőr számára. *Szana*, aki úgy ősmerti művészi multunkat, mint kevés más, néhány decennium tapasztalatát gyűjtötte egybe e szép kolumnákra. Amatőr naplójáról lévén szó, természetes, hogy megannyi szubjektív emléket kapunk e lapokon. A tiz cikknek elseje finom lélektani rajz, amely megösmert minket az igazi amatőrrel *Ptoimeusz*tól máig. Utána a magyar gyűjtők kerülnek sorra. Talán az első cikk az, amely e nem kis jelentőségű tárggyal foglakozik. A „bibliofil álma” frappans, ironikus rajz; humorral teljes egy fejezet, amely szől azokról az urakról, akik régi műtárgyak utánzásával és hamisításával foglakoznak. Ez temérék tanulságot rejt magában. Vannak benn szeréymes visszaemlékezések az öreg *Favret*től, *Madarász Viktor*tól stb., amelyek műtörténeti értékűek. A legyezőkről, műbirákról, műtárgyakról oly érdekes visszaemlékezéseket közöl, amelyeket jó volna minden műveltembernek külön beadni. Az egész könyv igen alkalmas arra, hogy belőle a mi közönségünk lelkesedést merítsen s az eddignél nagyobb buzgalommal lásson hozzá a művészetek kultuszához. Ilyen könyvre csakugyan szükség volt, az amatőrökösés oly kezdetleges fokon áll még nálunk, hogy világával jó egyszer megösmertetni a magyar olvasót. A szép és finom könyv az imént jelent meg s megrendelhető a *Budapesti Napló* kiadóhivatalában.

EGYESÜLETEK.

(A Nemzetközi Gyermekevőd Kongresszus) irodalmi bizottsága ma megalakult *Rákosi* Jenő elnökle alatt. A bizottság mindenekelőtt szükségessé teszi, hogy egy a belföldi, mint a külföldi sajtó kellő információkat kapjon a kongresszusról és szűkebb bizottságot küldött ki oly egyének kijelölésére, akik a hírszolgáltatásra alkalmasak. Ennek megtörténte után az irodalmi bizottság újra összeül és kiegészítve magát a kijelölt egyénekkal, megbeszéli további teendőit.

(A Lujza-egyesület), mely szegény nők munkáját értéktesíti, ma tartotta *Gaál* Jenőné elnökle alatt közgyűlést. Az elnöki megnyitót után *Bossányi* Iván olvasta fel titkári jelentését, amelyből kiténik, hogy az egyesület a múlt évben üdvös működést

Sejtett ki azzal, hogy szegény nők kézimunkáit a Zsóly-kaszárnyában lévő egyesületi bazár-helyiségben elárulja. Új alelnök lett Vajda Károlyné, pénztáros Dánielné Lamás Luiza, végül megválasztották a választmányt és megbízták Bossányi Ivánt, hogy a fővárostól új bazárhelyiséget szerezzen.

(A Jásziv-Egyesület) ma délután tartotta a Magyar Földhitelintézet dísztermében rendezésű közgyűlést, amelyen az elnök báró Dániel Ernőnél kívül megjelentek: Hegedűs Sándorné, Adlerné-Bancalari Hedvig, Riehl Gyuláné, lovag Falk Zsigmond, Lukács Antal, Stesser József, báró Lévy Henrik, Burchard-Bélavári Konrad, Schweiger Márton, Hajdúská Emil főtitkár és Simon Ignac könyvelő. Az évi jelentés, amelyet dr. Hajdúská Emil terjesztett elő, újból igazolja, mily nagy és eredményes tevékenységet fejt ki az egyesület a jótékony terén. Tavaly 23.650 forintot osztott ki segélyekre, mely összegből 9800 forint károsultaknak, 5850 forint árvisz- és jégkárosultaknak, 8000 forint pedig a kolozs-, szilagy- és torontálmezei inszereknek jutott. Az az idén kiosztott segélyek összege is már 5350 forintra rug. A jelentés ezután megemlékezik Arany Lászlónak, az igazgató-választmány egyik legbuzgóbb tagjának elhunytáról. Emlékét a közgyűlés jezzköznyében örökítették meg, helyét pedig Benkő Kálmánnal töltötték be. A titkári jelentést, valamint a számadásokat a közgyűlés tudomásul vette s a felmentvényt minden irányban megadta.

SPORT.

*. **Esetleges osztálok.** A tegnap lefutott osztrák Kancadijban, melyben Loindelle győzött, a többi lóra a következők osztalok fizetett volna a totalizátor: 5-re 12 Napfény, 21 Szeszély, 28 Anuska, 49 Sandwich, 60 Drift, 98 Chryseis, 112 Isolda.

*. **A beszélő újság a bécsi löversenyekről.** A Telefon Hírmondó a holnapi (szombati) bécsi löversenyek eredményeiről tudósítójának telefonjelentései alapján, már a délutáni órákban részletes tudósítást olvastat fel.

Bécsi nyári löversenyek.

— Második nap. —

Bécs, május 26.

A mai nap főversenye a Cambuscan-verseny, melynek 2800 méteres távján kipróbált stayerek fognak mérkőzni. E futam különösen arról emlékeztet, hogy harmadéve ebben kapott verést Tokio, Souveniről. Tavaly Gager volt a díj győztese. Holnap Kelet, Statesman, Cid, Shannon, A tempo, Lulu, Brodler és Rio tinto találkozhatnak. Ha Statesman abszolút magas (69 kg.) súlyllyal nem indulna, kétségkívül győzne, de így azt hisszük, hogy Cid-ben akad legyőzőjére.

Érdekes lesz még a 10.000 koronás Reichenau gátverseny, melynek díjáért a vén Almos is indulni fog. Tekintettel jó sikkformájára és nagy gyorsaságára, bizonyára az elsők között lesz. Legveszedelmesebb ellenfelei Rabenvater és Sylvester. A Mr. Turul istálló különben Sylvesteren kívül még Sehr möglichenel és Budával van képviselve. Azt hisszük, hogy a trio legjobbika lesz a győztes. Típjaink a holnapi napra a következők:

- I. Dominik—Diadal—Szell.
- II. Roma—Golden Lock—Tiamo.
- III. Cid—Statesman—Shannon.
- IV. Bambula—A la Greque.
- V. Polonius—Andrássy-istálló.
- VI. Vértés—Sardelle.
- VII. Mr. Turul-istálló—Almos—Rabenvater.

TÖRVÉNYSZÉK.

§§ **Ítélet a Kapdebo-pörben.** A nagy-szebeni törvényszék ma délelőtt hirdette ki a Kapdebo-testvérek fölött az ítéletet nagy közönség jelenlétében. A törvényszék mind a két vádlottat bűnösnek találta a sikkasztás büntetésében és vétségében, továbbá a vétkes bukás vétségében és ezért Kapdebo Mihályt hat évi börtönre, Kapdebo Pétert pedig öt évi és öt havi börtönre ítélte. Azonkívül öt évi hivatalvesztéssel és a polgári jogok elvesztésével sújtotta mind a két vádlottat. Az ügyész és a vádlottak fölébtek.

§§ **Selymes leányok.** A büntető törvényszék ma folytatta a selemetolvajnok ügyében tegnap megkezdett végtárgyalást. A mai napot a bizonyítási eljárás töltötte ki, amelyet teljesen befejeztek. A vádlottak valamennyien beismerésben vannak és a törvényszéknek, amelynek tanácsában Fekete Gyula bíró elnököt, csak az a feladata van, hogy az okozott károk nagyságát és az egyes esetekben szereplő vétkességi fokot állapítsa meg. A mai tárgyalást különben egyszer felbe kellett szakítani, mert az egyik vádlott leány, Krausz Erna, sírgörcsöket kapott. Holnap a plaidoyerre kerül a sor és a törvényszék meghozhatja ítéletét.

TÁVIRATOK.

Nagyvárad, május 26. József főherceg Szatmár-ról ma este a honvédség megsejmelésére ideérkezett. A főherceg Schlauch bibornok vendége és holnap este utazik el.

Róma, május 26. Tarnassi hágai pápai in-eruncius ma ideérkezett.

A román miniszterelnök utazása.

Jászvásár, május 26. Cantacuzene miniszterelnök Lahovary, Mano, Take, Jonescu, Fleva, Disesco és Ist-rati miniszterekkel ma reggel ideérkezett, hogy részt vegyen a konzervatív párt klubja által tisztelető rendezett bankettben. A miniszterelnök a pályaudvaron való fogadás alkalmával kijelentette, hogy mindenkor fenn fogja lobogtatni a konzervatív zászlót.

Botrány az olasz képviselőházban.

Róma, május 26. A képviselőház mai ülésére meglehetősen sok képviselő jött el. Crispi, Sonnino, Giolitti jelen vannak, Rudini és Zanardelli hiányoznak.

Molmesti és Tassi részvétüket fejezik ki Castelar halála felett. Tassi indítványozza, hogy a képviselőház fejezze ki részvétét a spanyol parlamentnek. A miniszterelnök és az elnök hozzájárulnak ehhez az indítványhoz, mire azt általános helyesléssel egyhangul elfogadták.

A külügyminisztérium államtitkára négy interpellációra válaszol annak az osztrák koncesszió-kérvénynek ügyében, amelylyel egy bankár-szindikátus engedélyt kér az Adige-folyó vizének a Ponte di Ravarzonánál a Trentinóba való levezetésére, amiből az interpellálók szerint Olaszországra nézve nagy hátrányok származnának. Az államtitkár kijelenti, hogy a kormány tanulmányozza ezt a kérdést, de még nem kapott erre vonatkozólag elegendő információkat. Ha tényleg úgy áll a dolog, ahogy előadták, a kormány minden lehető meg fog tenni, hogy Olaszország károsítását megakadályozza.

Luchini, Romani, Rocca és Mancini interpellálók újból hangsúlyozzák az ügy komolyságát.

A földművelésügyi államtitkár Tischi képviselőnek az olasz borokkal Magyarországon követett elbánást illetőleg tett kérdésére válaszol és kijelenti, hogy Tischi aggodalmi kisse túlzottak. Ha egy idő óta a magyar agrárpárt nyomása alatt az olasz borokra vonatkozó szerződési klauzulát nagyobb szigorral alkalmazták is, az olasz exportőrök jogos követelése mégis mindenkor kielégítésre találnak.

A képviselőház ezután megkezdte a kormányjavaslatok tárgyalását. Barzilai és Colajanni kifogásolják azt a módot, melyen a miniszterválság megoldották. Crispi személyes kérdésben szól fel és emlékeztet arra, hogy neki nem volt szándéka Massauába menni. Ő 1882-ben mindent elkövetett, hogy Olaszországnak Angliával és Egyiptommal való együttműködését lehetővé tegye, Massauah tekintetében azonban bevezetett tény előtt állott. Midőn Baratiert 1892. évben kinevezték Afrika kormányzójává, ő nem volt miniszter és 1895-ben csak azért beszélt Baratierral, hogy felhívja, hogy lépjen érintkezésbe a hadügyi és kincstári miniszterekkel és midőn Baratiert kijelentette, hogy mindent megkapott, amit kért, neki nem volt több mondanivalója. (Közbeköltés.) Baratiert nem akarta számításba venni az ellenség számát, saját szakállára cselekedett, nem várta be a jelentéseket és így esett meg az, ami történt. (Hosszantartó, viharos közbeköltés a szélsőbaloldárról. Zaj.) A különböző pártok képviselői kölcsönösen kiabálnak egymásra.) E felbeszakitások, folytatja Crispi, nem akadályoznak meg engem a szólásban és azt bizonyítják, hogy a rajongók nem akarják tudni az igazságot. (Igen helyes! Hosszantartó zaj.) Az elnök hasztalan kéri a képviselőket, hogy őrizzék meg nyugalmukat. A zaj egyre tart, mire az elnök fel-függeszt az ülést és elrendeli a karzatok kiürítését. Egy negyed óra múlva az ülést újból megnyitották. Az elnök sajnálatát fejezi ki a történt rendezaverások fölött és reméli, hogy ez nem fog ismétlődni.

Crispi ismét föláll és azt mondja, hogy ő nem ment túl a személyes kérdés határain és kijelenti Colajannival szemben, aki őt az ádai vereség miatt megtámadta, hogy okmányokat fog bemutatni, melyekből ki fog derülni akkori eljárása és be fog bizonyulni, hogy a Crispi-kormány nem volt felelős Baratiert magatartásáért. (Élénk tetszés. Több képviselő lemond a szólásról.) Mirabelli és Ferri (szociálista) hevesen megtámadják a válság megoldását. Utóbbi azt mondja, hogy a katonák vitézül harcoltak Afrikában, de egy tábornok megszállt. (Nagy zaj.) Az elnök a jobboldal és a centrum tetszése közt felhívja Ferrit, hogy vonja vissza szavait, amit azonban Ferri vonakodott tenni.

Fellouz miniszterelnök kéri az elnököt, hogy e

szavak vonassanak vissza, mire az elnök erre újból felhívja Ferrit. Ferri megmarad vonakodása mellett, ami újabb zajos jeleneteket idéz elő.

Az elnök a jobboldal és a centrum tetszése és általános mozgás közt bezárja az ülést.

A revizió.

Páris, május 26. Blanc rendőr-főnök a Dreyfus-pör tárgyalásának idejére nagyon szigorú intézkedéseket tett a rend fenntartására. Mazeau elnököt valóságos ostromlók belépőjegeért. A tárgyalás a polgári tanács termében lesz, ahol alig egy-két száz ember számára van hely. Az újságíróknak is alig tudnak helyet szorítani. Már most valamennyi újság azt írja, hogy Ballot-Beaupré jelentésében a reviziót ajánlja.

Páris, május 26. Az Aurore szerint Dreyfusné ügyvédje zárodintváryában Dreyfusnak új hadtörvényszék elé állított akarja kérni.

A filippinók harca.

New York, május 26. A lapok azt a manilai táviratot közlik, hogy a filippinók delegátusai nem fogadták el az amerikai békefeltételeket és kijelentették, hogy visszatérnek Aguinaldóhoz és folytatják a háborút.

Madrid, május 26. Polavieja tábornok hadügy-miniszter Manilából táviratot kapott, a mely szerint a spanyolok kiűrtették Lamboangot. Minthogy a filippinók azt kívánták, hogy a helyet fegyverrel és munióival együtt adják át nekik és minthogy ezt a spanyolok megtagadták, harca került a dolog, a melyben a spanyolok némi veszteséget szenvedtek. Az amerikaiak ez időszert nem szándékoznak Mindanaot megszállni.

Pestis Egyiptomban.

Kairó, május 26. Hivatalosan megerősítik, hogy az alexandriai kórházban nagy pestises beteg van, még pedig három görög és egy bennszülött. Haláleset még nem fordult elő pestis következtében.

Közgazdasági táviratok.

Bécs, május 26. (A Budapesti Napló tudósítójának telefonjelentése.)

Jegyzések: Buza május—júniusra 8.81. Buza őszre 8.55. Rozs őszre 6.91. Tengeri július—augusztusra 4.82—4.83.

Bécs, május 26. (A Budapesti Napló tudósítójának telefonjelentése. A délutáni magánforgalomban a zárlatok a következők voltak Osztrák hitelrészvény 358.62 Magyar hitelrészvény 388.50. Angol-Osztrák bank 153.50 Union bank 317.—, Länderbank 244.25, bankgyűléslet 279.—, osztrák-magyar államvasut részvény 359.37 északnyugati vasut részv. 249.50, elbavölgyi vasut 263.25, dunagőzhajós részv. —, alpesi bányarészvény 239.70 májusi járadék 100.75, osztrák koronajáradék —, magyar aranyj. —, magyar koronajáradék 97.05 német birodalmi márka májusra —, júniusra 58.96, török sorsjegyek 65.40, rimamurányi vasmű 309.50 déli vasut —, dohányrészvény 139.75, Napoleon d'or 9.55 Lombard 54.50.

Berlin, május 26. (A Budapesti Napló tudósítójának távirata.) Esti forgalom. Négyezszázalékos magyar csanajjáradék 100.20. Magyar koronajáradék 97.50. Osztrák hitelrészvény 233.40. Osztrák-magyar államvasut 153 —. Déli vasut 26.25. Északnyugati vasut —. Elbavölgyi vasut —. Orosz bankjegy készpénz 217.—. Buschtiehradi —. Orosz bankjegy 216.85. (Utolsó) Lombard —.

Frankfurt, május 26. Árfolyamok májusra. (A Budapesti Napló tudósítójának távirata.) Esti forgalom. Osztrák hitelrészvény 223.40. Osztrák-magyar államvasut 152.80. Déli vasut —. Osztrák arany —. Olasz járadék 95.25. Laura-kohó 269.60. Harpeni 202.40. Discont 197.80. Alpesi —. Bécsi bankgyűléslet 139.—. Csúndes.

New York, május 26. Liszt helyben 2.85. Buza májusra 81.%, júliusra 81.%, szeptemberre 79.%. Tengeri májusra 39.%.
Chicago, május 26. Buza márciusra 74.%, Tengeri májusra 32.%.
— Kéziratokat nem adunk vissza. —

Szerkesztői üzenetek.

— Kéziratokat nem adunk vissza. —

Hes. A Népszínház már majd csak rendbehozza a dolgát. De a kuplé kegyetlenül rossz. Látja, látja, a baj sohase jár egyedül.

H. E. Szeged. Ha a főlvevő is és egyik ellenfele „vannak”-ot mond, az utóbbi csak akkor köteles be-mondani a „vannak” rangját, ha a főlvevő előtt ül; ha utána következik, természetesen még akkor is elhallgathatja, ha négy alsója van; de okvetlenül kell hallgatnia a „vannak”-ját, ha alacsonyabb, mint a főlvevő, mert különben renonce-ot ad. Vagyis ha a főlvevő azt mondja „vannak!” az ellenfel reamondja „itt is!” „négy tizes” szöla a főlvevő, de már az ellenfél nek, ha négy nyolcása vagy négy hetese van, hallgatnia kell.

K. J. (Vallomás.) Ha nincs terhére, sziveskedjék valamelyik délután öt és nyolc óra között fölkeresni a szerkesztőségben Th-t. Ő olvasta el tárcáját s mondanivalóját volnának űnnek.

B. M. Az a pályázat belső dolga a múzeumnak, amely nem ad számot arról, hogy hányan folya-modnak.

KÜLÖNFÉLEK

Kávéházban.

A kávéházban üldögélek,
Közemben újság, olvasok:
Mehalt a lány, meghalt az ifju,
Mert nem lehetek boldogok.

A kávéházban üldögélek,
Közemben újság, olvasok:
A lány s az ifju megszökének,
Mert így lehetek boldogok.

Érző bolond a sírba ugrik,
A bölcs kacagva válogat:
Két jegyet vált a gyorsvonatra
S a boncolástól megszabad.

Révész Tivadar.

† A szellemek. Pittsburgban, Amerikában, május 8-ikán nevetgelve ül egy leány a vádlottak padján. Beilstein Berta a neve, és semmi megbánást nem érez azon, amit elkövetett. Pedig egész borzalom az, amiben benne van. A Beilstein-család Pittsburg legtekintélyesebb, leggazdagabb német családjai közé tartozott. Apja pár hónapja hirtelen meghalt, mint gyanítják, mérgeg következtében. A nagybátyja, aki ennek tanúja volt, egy lokomotív elé vetette magát, amely darabokra tépte. Berta érdes testvére, Edmund megmérgezte magát a sok családi csapás fölött érzett bánatában. Másik nagybátyja megőrült. Akkor aztán a leány, amikor megölte az anyját, kétszer a saját mellébe lőtt és nagy adag laudanumot is vett be, de sebeiből és minden bajából kigyógyult. — A szellemek parancsára ütem meg az anyámat! — mondja.

Az államügyész azon az állásponton állt, hogy a leány azért követte el a gyilkosságot, mert nem akarta, hogy az anyja megtudja egyik unokabátyjával való tiltott viszonyát. A védelem azonban azt akarja bebizonyítani, hogy a leány, aki fanatikus híve a spiritizmusnak, atyja halálán érzett fájdalmában megőrült, s tettét örültségben követte el. Az esküdtek előtt a legnagyobb lelkinyugalommal mondta el a rémes tett minden részletét. Elmondta, hogy az apjának kedvence volt, s halála után buskomorsóba esett. Az anyja spiritiszta volt, s őt is megnyerte a spiritizmusnak. Lassankint az a gondolat érelődött meg benne, hogy anyját is, önmagát is megöli, hogy így hamarabb egyesülhessen az apjával. Az államügyész azt igyekezett bebizonyítani, hogy a leány a tett elkövetésekor teljesen beszámítható állapotban volt. A leány viszont azt vallotta, hogy Chicógóban egy spiritiszta médium azt mondta neki, hogy apja mindaddig nem boldog a másvilágon, míg ismét nem egyesül az anyjával. A család háziorvosa szerint Berta mindig

ideges volt, s gyakran gyógykezelte őt idegesség ellen, s így akkor, amikor a gyilkosságot elkövette, föltétlenül örült volt. Hallucinációi voltak s állapotát súlyosbította atyjának a halála s a spiritizstákkal való közlekedés. A törvényszék sok orvosszakértőt hallgatott ki, akik valamennyien egy nyilatkoztak, hogy a leány a tett elkövetésekor föltétlenül örült volt, amit az a körülmény is megerősít, hogy most semmi megbánást sem mutat. Végre elsősorban figyelembe veendő az a körülmény, hogy atyja és anyja nagyon közeli rokonok voltak, mert lehetséges, hogy ez a természetellenes egyesülés oltotta a leányba az örültség csiráit. Így kutatják, keresik, mi rejlik ennek a titokzatos leánynak a cselekedete mélyén, de ítéletről, eredményről még semmi hír.

† Páris alkoholista. Az absinth már régtől fogva nemzeti itala a franciának. Az örökös absinthivásnak az eredménye a mindinkább jobban izgult lelkiállapot és a komoly, tartós munkára való képтелenség. A nép minden rétege benne van az alkoholizmus nyavalyájában. Ez idő szerint Franciaországban van 450.000-nél is több bor- és pálinkamérés. Fejenként tizenegy liter tiszta alkoholt fogyaszt el a francia nép minden esztendőben és ezzel első helyen áll Európában. Fájdalom már az iskolás gyerekeknek is észrevehető az alkoholizmus, amit különösen a kórházakban állapítanak meg. Ott az orvosoknál tizenhat-tizenhét esztendő fiatalemberek jelentkeznek az absinth-élvezettől teljesen megrongált idegrendszerrel. Egy párisi kórházban ezer megvizsgált beteg közül száz férfira hetven alkoholista esik. A nőknél harmincegy a százalék. Párisban 3300 kocsmá van. Egy párisi kocsmáros körülbelül így él: Reggel hét órakor kávé és pálinka. Kilenc órakor három vagy négy pohár bor és egy kis harapnivaló. A déjeunerg következik még néhány pohárka (keserű, ürmös és absinth). A második reggelizhez járul egy liter bor, azután kávé rummal. A délután sem mulik el a nélkül, hogy a gyomor meg ne kapja a magáét. Délután öt órától kezdve következik megint egy-két itóka, rendszeren három, vagy négy. Este nyolc órakor az ebéd, hozzá egy liter vörös bor. Végül este még egy-két kupica a legnehezebb pálinkákból. És ezeknek az ivásban fáradhatatlan kocsmárosoknak a vendégei sem hagyják magukat. A mézároslegények például hírhedtek az ő iszákosságukról, valamint a szakácsok, szakácsnők és a pékek is. És pusztulnak testben, lélekben.

† Szárazság az Ördög-szigeten. Az Ördög-szigeten és a vele szomszédos szigeteken, mint a Courier de la Guyane írja, rendkívül nagy a szárazság. Hat hónap óta egy csepp eső sem esett s mert az ugynevezett nedves időszaknak vége van, a

szárazság előreláthatólag még fokozódni fog. A korotai tavak kiszáradtak, a kutak kiapadtak és az ivóvizet is hajók hozzák a szigetekre. Két hét óta naponta csak egyszer volt vizközlet, minden lakos egyforma mennyiséget kap, amelylyel másnapig be kell érnie. A napokban, amikor az Üdv-szigetere megérkezett a vizet hordó hajó, a matrózok azt a hírt terjesztették, hogy Dreyfus szomjan halt. A hír természetesen nagy izgalmat keltett s a kormányzó az Ördög-sziget parancsnokánál, Daniélnél, nyomban telefonon tudakozódott Dreyfus felől. A matrózok természetesen nem mondtak igazat. Dreyfus a Courier de la Guyane szerint nem beteg, noha ő is sokat szenved a víz hiánya miatt.

† Apró párbeszédok.

— Fiatalon megnősülni nagy hiba.
— De legalább nem követi el gyakran az ember...

Szobalány: Nézze csak, asszonyom, ebben a tejben egy eleven halaoska uszkál...

Műmári: Magának adom, — becsületessége jutalmául.

Biró: Tudja ön, hogy milyen komoly dolog az eskü?

Tanu: Tessék?

Biró: Tudja, hogy mire kell megesküdnie?

Tanu: Arra, hogy az igazságot mondom.

Biró: És tudja, mi lehet a következménye annak, ha hamisan esküszik?

Tanu: Igen. Megnyerjük a pört.

Modern lány.

A lány: A papa nem akar beleegyezni házasságunkba.

Az ifju: Ugyan miért?

A lány: Azt mondja, hogy én még nem vagyok képes egy családot eltartani.

Párbeszéd a villamoson.

Az egyik ur: Hogy megy az üzlet?

A másik ur: Hogy megy? ... Ahogy neki tetszik!

Az egyik ur: Hát van-e már valami a takarékpénztárban?

A másik ur: Ugyan hagyja!

Az egyik ur: De hiszen a feleségével is kapott tízezer forintot.

A másik ur: Kaptam ám! ... Még hártat se!

Az egyik ur (viccelve): Hát akkor kapott legalább egy asszonyt.

A másik ur (fanyarul): Ha legalább azt kaptam volna! ...

REGÉNY.

MARIETTE.

(10)

— REGÉNY. —

Irta: MARTOS FERENC.

Azok a fiatalok, akiket Georgine társaságában ismertem meg, nagyon is egyszerű és szegénysorsu fiúk, tulajdonképpen nem is illenek társaságomba. Szemerédy festő, léha, könnyelmű és éhenkórász, csodálja, hogy Törökne megtűri házában. Meg Oláh, aki újságíró... fidone!... Ő (az édes mama) ki nem állhatja az efféle embereket, ezeket a szellemi parvenüket, akiknek esetlen elbizakodottságán még érezni lehet homályos származásuk illatát. Nem is szívesen látja, hogy oly sokat járok Georginehoz, majd inkább más társaságot keres számomra... Anyácskám, ugyancsak meg volna lepve, ha tudná, hogy leányod éppen annak a szellemi parvenünek adta szívet és... és?... Tulajdonképpen csak a szívét. Hiszen egyébről még nem volt szó köztünk... Házasság? Erről még gondolkoznom kell. Hátha igaz van az édesmamának? Végre is nem tudtam, hogy csak újságíró. Tudakozódnom kell, miféle hivatal az újságírás.

Március 20.

Georgine előtt ma kitértam szívemet. Olyan jól esett valakinek elmondhatni mindazt, ami hetek óta mint nehéz köd ül a lelkemen. Vajjon a szerelem sugarai át tudják-e törni ezt a ködöt?... Georgine nevetett és csókol, édes, aranyos kis gyermeknek nevezett és azt mondta, hogy ne törjem a fejemet ilyen hiábavalóságokon. Hallgassak szívemre, amíg fiatal és szép vagyok. Szeressem azt, akit jól esik szeretni, a házassággal ne törődjem; az az édes mamák dolga; ők már jobban értenek ahhoz. Egyébként, édesem, — szólt — annyi bizonyos, hogy Miklós nem

való hozzád férjül. Ő amolyan ágról szakadt, bohém ember, túrlelmetlen, cigány természet, nem alkalmas a családi élet nyugalmaéhoz. Társadalmi állása, jövedelme, összeköttetései, életmódja mind olyanok, hogy a te szüleid soha sem egyeznének ebbe a házasságba. De hiszen — tette hozzá mély csodálkozással — hogyan is jöhetett ennek a házasságnak gondolata? Kinek jutott ez eszébe? Okosabbaknak hittelek benneteket, semhogy ilyen dolgokról társalogjatok egymás közt, amikor az idő ugy is olyan gyorsan repül... Szeressétek egymást, édesem, és ne gondoljatok egyébre. A flirt gyönyörűségeit megszereltem számotokra, legyetek hálásak és ne törjétek a fejetekeket képtelenségeken. A flirt, az a mi gyönyörűségünk, a férjhezadás, az a mamáké. Ne avatkozzatok az ő hatáskörükbe. Időnk oly rövid a flirtelésre, hogy korán kell kezdenünk a dolgot. De flirtelni sokszor lehet, férjhez menni csak egyszer, a legjobban esetben kétszer. Tehát ezt már jobban meg kell fontolni és nem szabad eltitkolni az édes mama előtt...

Igy szólt és össze-visszacsókolta, nevetve. Gondolkozom szavainak értelmén, de hiába gondolkozom, nyugalmam nem tér vissza sehogy. Georgine, úgy emlékszem, nagyon okos leány, de talán még rosszabb, mint én. Ha sohasem lehet a férjem, mire való ez a veszedelmes játék? Hová fejlődik s mi lesz a vége? Elválasztható-e a szerelem a házasságtól? Milyen sivar jövő az, melyet Georgine rajzol elém! Le akarom rázni a bilincsek nyűgét, szabad akarok lenni újra. Érzem, hogy nem a helyes uton járok. Ki adja kezembe a fonalt, mely ebből a kábító labirintból ki vezessen?

Szemerédy Elek Oláh Miklóshoz.

Március 30.

Kedves barátom!

Diskrét megbízásodnak a legnagyobb óvatossággal tettem eleget. Arra kértél fel, hogy Georgine utján tudakozódiam Mariette anyagi

viszonyai felől és tudjam meg azt is, vajjon lehetségesnek tartja Georgine, hogy Mariette családjához komoly szándékkal közeledjél. Egy pillanatra sem értettem félre megbízásodat, édes barátom. Légy meggyőződve, hogy sokkal jobban ismerlek, semhogy házasságcsédelgessel gyanúsíthatnának. Értsem em méltányolom okaidat, melyek e fajta puhatolózásra kényszerítenek: Mariette nem olyan természetű és nevelésű leány, a ki a szerelemnek ama bizonyos falusi gunyhójában boldognak érezni magát. A te anyagi állapotod, jól tudom, éppenséggel nem rózsás és így nagyon természetesnek találom, hogy aggodalmasan mérlegeled egy bizonytalan jövőndő eshetőségeit.

Nos hát, édes barátom, nagy tévedésekről kell hogy felvilágosítsalak. Mariette családja egykor nagyon vagyonos volt, de ma már csak híre és látszata van a régi jómódnak. A család fő képviselősege nagyon sokba került és a kormány még ez ideig nem mutatkozott hálásnak a buzzgó és hü szolgálatokért. Mariette, ilyen körülmények közt, csak vagyonos emberhez szabad nőlnie. A család maga egyébként nagy reményeket fűz házasságához és nem lehetetlen, hogy a jövődbéli vót szánták a felbillent családi mérleg helyreállítására...

Mindez, sietek hangsúlyozni, korántsem bizonyosság. Csak sejtlem. De Georgine, amennyire ismerem, ritkán családiki sejtlemében. Ilyen viszonyok közt természetes, hogy a család ridegen és büszkén utasítana vissza, ha közeledni mernél. De ugyan minek is közelednél? Nekünk, édes barátom, korán volna még a házasság.

Másrésről, azt hiszem, hogy mi nem is házassáletté vagyunk teremtve. Rólád és magamról beszéltek most, mint olyanokról, kik többre tartjuk magunkat a körülöttünk hemzsegő átlagemberről. A mi fajtánk csak szerelemből házasodik meg, és olyankor mindij bolondot csinál.

(Folytatás következik.)

A cselédügy reformja.

Gyakran hangoztatják nálunk, csaknem közmondás már, hogy cselédeink a mi fizetett ellenségeink. A vád ily ridegen felállítva természetesen igazságtalan, de nem lehet tagadni, hogy a háziasszonyok és cselédek között fennálló viszony nagyjában véve tarthatatlan s hogy éppen azok, akikre a mindennapi életben legtöbb szükségünk van, általában véve nem felelnek meg a méltányos igényeknek sem.

Sok, igen sok hiba történt e tekintetben minden téren: helytelenek a törvények és rendeletek és mindenkifelelt nem gyakorlati irányú a cselédanyag nevelése, növekedtek mindkét részen az igények, megszűnt a régi erkölcsi állapot, midőn a háziasszonyok és cseléd egy család tagjainak tekintették egymást; de a legnagyobb baj kétségkívül abban áll, hogyha már igen nagy úr van a háziasszony és cseléd között, nem érték egymást s a cseléd nem vonzalomból, hanem tisztán kenyérekérésből teljesíti feladatát, míg az asszony csak parancsolni tud, de irányítani és nevelni nem, sőt igen sok esetben nem is gondolja meg, hogy a cseléd nem egyszerű fizetett szolgál, hanem érezni tudó ember.

A sok baj reformja érdekében pár évvel ezelőtt Budapesten néhány lelkes ügybarát állott össze: megalkotta a *Márta-egyletet*, amelynek céljait kitűzte a fővárosi cselédügy rendezését, különösen a cseléd-közvetítés reformját, cselédmenház alapítását és a cselédképzés elősegítését.

Az egyletnek ma már helyközvetítő irodája van Budapesten és egy cselédmenháza, amely utóbbi különösen az ideiglenesen állás nélküli levő cselédeknek ad otthont, gondos felügyelet alatt.

Igen természetes, hogy ezt a nagy reformkérdést, amelyről már egész könyvtárakat írnak össze, s mely felől tömérdek kongresszus és egyesület tanácskozik folytonosan, a Márta-egylet pár évi fennállása s a legutóbbi időkben létesített intézménye által sem orvosolhatja. Erre évek hosszú soraig tartó munka szükséges, de legalább megítette az első lépéseket a Budapesten legalább 60.000 főre menő cseléd érdekében és reálépet az ösvényre, melyen üntudatosan akar előre haladni, kizárja a helyközvetítés előnyéből az erre teljesen alkalmatlannak bizonyult cselédek, gondoskodik arról, hogy a cselédek hazatartási előképzettséget nyerjenek, erkölcsi világnézetük tisztuljon, s igyekszik megtenni minden lehetőt, hogy a tisztán üzleti célból működő cseléd-közvetítések káros anyagi és erkölcsi hatása ellensúlyoztassék.

Az egyesület tagjainak, akik évi 5 korona díjat fizetnek, kedvezményeket nyújt helyközvetítő irodáiban, maguktól a cselédoktól az üzleti helyközvetítők-nél fizetett díjak felét szedi, s részben ingyen is elhelyezi őket s e mellett otthonában szellemi és erkölcsi szórakozásban és anyagi előnyökben részesítik őket. Gondoskodik az egyesület arról is, hogy a helyi hatóságokkal és rendőrséggel, valamint a fővárosi környékén levő községek hatóságaival összeköttetésbe lépve, mind inkább jobb cselédeket szerezzen s mindinkább több előnyöket biztosítson tagjai és a cselédek javára egyaránt.

Az egyesület élén előkelő hölgyek és férfiak egész serege van. Gróf *Károlyi* Alajosné védnök, báró *Dániel* Ernőné és lovag *Falk* Zsigmond elnökök, dr. *Neumann* Árminné és *Zipernowski* Karolyné alelnökök s mások sok időt és fáradságot fordítanak arra, hogy az a fontos ügy minél szélesebb körökben legyen ismeretes és minél többen vegyenek részt a társadalmi kérdések egyik legjelentősebbjének tanulmányozása érdekében.

Nagy és rendkívül fontos dolog ez, amelyet sokaknak kell szívükön hordania, hogy valamit alkossunk, de éppen mert nagy dolog, alkotásunk nem lehet meddő, 100—100 család békeje és boldogsága függ minden kivívott reformtól.

A Márta-egyesület cselédotthonát Szabolcs-utca 22. szám alatt nyitotta meg és azzal kapcsolatban a Márta-egyesület hatósági engedéllyel helyközvetítő irodát nyitott meg, amelyben az intézetben tartózkodó cselédek ingyen kapnak alkalmazást és az egylet tagjai a közvetítés rendes díjának felét fizetik.

Jöjjenek el a hölgyek minél szamosabban a Márta-egyesület közgyűlésére, amely e hó 30-án délután 4 órakor az új varosháza termében lesz és mely alkalommal *Bekics* Gusztávné az egylet céljairól előadást fog tartani.

Jöjjenek és segítsenek az uttörőknek, akik merész kezekkel üntudatosan kezdték meg a nagy reformmunkát.

KÖZGAZDASÁG.

Ipar és kereskedelem.

Osztrák-Magyar Bank. A jegybank állása 1899. május 23-án a következő volt: Bankjegyforgalom 647,917.000 forint (— 6,650.000 forint), ércéttékkészlet: 507,467.000 forint (— 423.000 forint), váltótárca: 152,275.000 forint (— 7,887.000 forint), lombardüzlet: 21,041.000 forint (— 381.000 forint), adómentes bankjegytartalék 70,073.000 forint (+ 7,669.000 forint).

Az Országos Iparegyesület összes szakosztályai tegnap délután 5 órakor együttes ülést tartottak dr. *Schmerer* Gyula elnöke alatt. Az ülés tárgya dr. *Back* Frigyes budapesti ügyvédnek az *osztrák szabadalmi törvényről és eljárásáról* szóló előadása volt. Az előadó részletesen ismertette az osztrák szabadalmi törvénynek történeti előzményeit. Azután rátért az új osztrák törvény által alapított elővizsgálati rendszer kritikai cáfolatára és sorban ismertetve azokat az új törvényes intézkedéseket, amelyek különösen ipari és kereskedelmi szempontból fontosak. Az érdekes előadást a hallgatóság élénk tetszéssel fogadta.

A belga-magyar bank lakomája. A belga-magyar bank belga igazgatósági tagjai ma Budapestre érkeztek és tiszteletükre gróf *Károlyi* Imre elnök a Nemzeti Kaszinóban a magyar igazgatóság nevében ebédet adott, amelyen mint házigazda gróf *Esterházy* Mihály kaszinói elnök-igazgató szerepelt. Megjelentek *Riche* Restian, a végrehajtó bizottság elnöke, *Beaude*, a bank elnöke, báró *Beckmann*, *Houbotte* Ervin osztályfőnök, *Bayens* Marcel és *Landauer* Rudolf, magyar részről gróf *Csáky* Jenő, báró *Vay* Dénes, *Dessoff* Arisztid, gróf *Esterházy* Gyula, gróf *Bubna* Károly, *Melzer* Géza, *Biedermann* Ernő és *Fekete* József.

Fizetéseképtelenségek. A bécsi *Creditoren-Verein* a következő fizetéseképtelenségeket jelenti: *Kühnreich* Róza Bielitz, *Damesch* Ferenc szabó *Korneuburg*, *Rott* Gyula cég *Kassa*, *Czapozynsky* Péter szőrmekereskedő *Lemberg*, *Arbeiter Consumverein* „Zukunft“ *Preztics*, *Trumler* Sándor vegyeskereskedő *Trautmannsdorf*, *Haring* Anna kereskedő *Laibach*.

Szeszárak. A kontingens nyersszesz ára Budapesten 16.25 forint pénzben, 16.50 forint áruban. Évesben a kontingentált készáru 16.60 forint pénzben, 16.80 forint áruban.

Borjvásár. (A budapesti marhavásártéri vásári pénztár részvény-társaság tudósítása.) Felhajtás: Belföldi élő borju 1003 darab, leölt borju — darab, növedékmárha 12 darab, bárány élő 31 darab, leölt bárány — darab. Árjegyzések: *Belföldi élő borju* 28 krtól 35 kr.-ig, elsőrendű 36—40 kr. kivételesen 41—43 kr., növedék márho 20—26 kr. Élő bárány 3,75—6 forintig páronként. A vasár élénk volt.

Budapesti sertés-konzumvásár. A terenavárosi petróleum-rakodónál lévő székes-fővárosi sertés-konzumvásár árjegyzése 1899. május 25-én. Készlet 256 darab. Érkezett 694 darab. Összesen 950 darab. Eladatot 625 darab. Maradt 325 darab. — *Napi árak:* 120—180 kgr. sulyban 49—50— *krajcárig*, 220—250 kgr. sulyban 48—50— *krajcárig*, 320—380 kgr. sulyban 47—49 krig. Öreg nehéz páronként 400—560 kilos 40—45 *krajcárig*. Malacok 35—40 *krajcárig* kilonként. A vasár hangulata élénk volt.

A budapesti gabonatözsde.

Budapest, május 26.

Mérsékelt kínálat és jobb vételkedv következtében a buzaüzlet kedvező hangulatban folyt le. Szilárd irányzat mellett 22.900 métermáza került a forgalomba 5 *krajcárral* magasabb áron.

Egyéb gabonaneműekben nem volt forgalom, csak néhány waggon zab került a forgalomba változatlan áron.

Eladatok:

Buza. Tiszavidéki: 200 mm. 80 k. 9 frt 55 kr. 100 mm. 79 k. 9 frt 55 kr., 1000 mm. 78 k. 9 frt 57½ kr.

Szentesi: 150 mm. 77-8 k. 9 frt 57½ kr., 2100 mm. 78 k. 9 frt 55 kr., 100 mm. 78 k. 9 frt 35 kr., 2000 mm. 78 k. 9 frt 65 kr.

Hódmezővásárhelyi: 4400 mm. 77 k. 9 frt 65 kr.

Makói: 100 mm. 77 k. 9 frt 30 kr., 100 mm. 76 k. 9 frt 15 kr.

Fejérmeyei: 100 mm. 79 k. 9 frt 60 kr., 700 mm. 78 k. 9 frt 55 kr., 150 mm. 77 k. 9 frt 40 kr.

Pestmeyei: 150 mm. 79 k. 9 frt 37½ kr., 100 mm. 79 k. 9 frt 35 kr., 100 mm. 79 k. 9 frt 45 kr., 100 mm. 79 k. 9 frt 35 kr., 200 mm. 78 k. 9 frt 37½ kr., 500 mm. 78 k. 9 frt 40 kr., 200 mm. 78 k. 9 frt 40 kr., 500 mm. 78 k. 9 frt 32½ kr., 250 mm. 77 k. 9 frt 40 kr., 100 mm. 76½ k. 9 frt 30 kr., 150 mm. 76½ k. 9 frt 27½ kr.

Felsőmagyarországi: 300 mm. 80 k. 9 frt 50 kr., 100 mm. 78 k. 9 frt 25 kr.

Bácskai: 350 mm. 77-8 k. 9 frt 25 kr.

Pancsovai: 110 mm. 78-8 k. 9 frt 20 kr.

Bánáti: 930 mm. 76-7 k. 9 frt 27½ kr., 1130 mm. 76-7 k. 9 frt 27½ kr., 320 mm. 76 k. 8 frt 95 kr., 1130 mm. 75-6 k. 9 frt 27½ kr.

Raktáráru: 650 mm. 72 k. 8 frt 50 kr.

Szerbiai: 1500 mm. 75-8 k. 7 frt 70 kr.

Mind 3 hónapra.

Zab: 200 mm. 6 frt, 100 mm. 5 frt 92½ kr., 200 mm. 5 frt 90 kr., 100 mm. 5 frt 75 kr.

Készpénzfizetés mellett.

A készáru hivatalos jegyzése a budapesti áru- és értéktözsde szokásai szerint, készpénzben 100 kilogrammonként. — A minőség hektoliterenként és kilogrammonként.

Buza (6)	75 k.	80-85 75 k.	85-90 77 k.	90-95 80 k.	95-100 80 k.
bánási	75 k.	8,00-8,05	8,20-8,25	8,40-8,45	8,60-8,65
tiszavidéki	75 k.	9,00-9,05	9,10-9,15	9,20-9,25	9,30-9,35
pestvidéki	75 k.	8,80-8,85	8,90-8,95	9,00-9,05	9,10-9,15
fejérmeyei	75 k.	8,15-8,20	8,25-8,30	8,35-8,40	8,45-8,50
bácskai	75 k.	8,15-8,20	8,25-8,30	8,35-8,40	8,45-8,50
román	75 k.	0-0	78 k.	77 k.	77 k.
szerb	75 k.	0-0	79 k.	6,58-7	80 k.
bolgár	75 k.	77 k.	81 k.	7,50-7,55	80 k.

Rozs (6) l. r.	70-72 k.	7,20-7,25	7,35-7,40	7,50-7,55	7,60-7,65
Árpa (6) tak.	60-62 k.	6,15-6,20	6,30-6,35	6,45-6,50	6,60-6,65
(6) sörfőz.	64-66 k.	6,60-6,65	6,75-6,80	6,90-6,95	7,05-7,10
Zab (6) k.	39-41 k.	6,90-6,95	7,05-7,10	7,20-7,25	7,35-7,40
Tengeri (uj) búzacsip.	— k.	4,40-4,45	4,55-4,60	4,70-4,75	4,85-4,90
Repece — káposzta	— k.	11,00-11,05	11,15-11,20	11,30-11,35	11,45-11,50
Köles (6)	— k.	—	—	—	—

A határidőüzlet folyamán a következő kötések történtek:

Buza májusra	9,03-9,02-9,04-9,02
Buza októberre	8,68-8,70-8,62-8,67-8,55
Rozs októberre	6,78-6,68-6,70
Zab októberre	5,49-5,46
Tengeri májusra	4,51-4,49-4,51
Tengeri júniusra	—
Tengeri júliusra	4,59-4,57-4,58
Repece augusztusra	12,50

Déli egy órakor a következő záróárakat állapították meg hivatalosan a tőzsdén:

Buza májusra	9. —	pénz	9,01	áru
Buza októberre	8,57	8,58	8,58	
Rozs májusra	7,10	7,15	7,15	
Rozs októberre	6,70	6,70	6,70	
Zab májusra	5,60	5,62	5,62	
Zab októberre	5,42	5,45	5,45	
Tengeri májusra	4,52	4,53	4,53	
Tengeri júniusra	—	—	—	
Tengeri júliusra	4,57	4,58	4,58	
Repece augusztusra	12,30	12,50	12,50	

Délután fél 5 órakor zárul:

Buza májusra	9. —	9,02
Buza októberre	8,42	8,43
Rozs októberre	6,62	6,63
Tengeri májusra	4,50	4,51
Tengeri júniusra	0. —	0. —
Tengeri júliusra	4,54	4,55
Zab októberre	5,42	5,43
Repece augusztusra	—	—

A budapesti értéktözsde.

A mai üzlet irányzata, tekintettel a kiegyezési tárgyalásokról kiszivárgó híresztelésekre, tartózkodó magatartást tüntetett föl. A nem legkedvezőbb hangulat a vezető értékek mérsékelt árfolyamaiban tükröződik vissza.

A helyi piacon kevés emóció volt. A csekély üzlet, mely létrejött, az eladók engedékenysége következtében jött létre. Városi villamosvasút, mely már az egész idő folyamán lanyhuló tendenciában mozog, ma ismét lemorzsolódott s legalacsonyabb napi árfolyam mellett zárul. A többi érték csaknem változatlan. Az alaphang nagymérvű kedvtelenségben és a nagyközönség teljes apátiájában nyilvánul meg.

A déli tőzsdére külföldről nem érkeztek buzdító jegyzések s a forgalom s hangulat nyomott maradt. A zárlat magyar hitelekben némileg javult.

Valuták és ércváltók forgalom nélküliek.

Az előtőzsde kedvtelen.

Jegyzetek: Magyar hitelrészvény 387,30—388,40. Osztrák hitelrészvény 358,20—358,65. Osztrák-magyar államvasúti részvény 358,50—359,10. Városi villamos vasút 211,75—212,25. Közüti vasúti részvény 380,50—381,50 forinton.

A déli tőzsde csendes.

Jegyzetek: Magyar hitelrészvény 387,70—388,20. Osztrák hitelrészvény 358,50—358,80. Osztrák-magyar államvasúti részvény 358,50—359,10. Jelzáloghitelbank 244,—244,25. Rimanuranyi vasmű részvény 309,—309,50. Leszámitolóbank 258,25—259,— forinton.

Az utőtőzsde csekélyebb üzlet mellett nyugodt irányzattal folyt le.

Jegyzetek: Osztrák hitelrészvény 358,10—358,60. Magyar hitelrészvény 387,80—389,25. Osztrák-magyar államvasúti részvény 358,50—359,25. Közüti vasúti részvény 381, Rimanuranyi vasmű 309,50—309,75 forinton.

Délutáni zárlat:

Osztrák hitelrészvény 358,50 forinton.

Leszámitoló árfolyamok:

Magyar általános hitelbank	389.—
Osztrák hitelintézet	358.—
Első magyar iparbank	173.—
Pesti magyar keresk. bank	1424.—
Egy. Budap. f. v. takarékpénztár	1178.—
Magyar orsz. közp. takarékpénztár	777.—
István téglagyár	67.—
Kassa-somodi kőszénbánya részv.	26.—
Salgótarjáni kőszénbánya r. társaság	334.—
Ujlaki téglagyár r. t.	181.—
Weitzer-féle waggongyár	230.—
Magyar cukoripar	1024.—
Adria m. kir. tengerhajózási r. t.	242.—
Bpesti városi villamos vasút	216.—

A hivatalos zárlatok a következők voltak:

Allamadósság.

Table with columns for item name and amount. Includes Magyar Államadósság, Osztrák Államadósság, Idegen Államadósság.

Más kölesönök.

Table listing various bonds and their values, including Budapest fővárosi köleson and Temes-bégyvályi köleson.

Záloglevelek és kölesönkötvények.

Budapesti intézetek kibocsátása.

Table listing various bonds issued by Budapest institutions, such as Belvárosi lakáscsop. zálogl. and Egysz. f. v. takarékp. zálogl.

Elsőbbségi kötvények.

Table listing priority bonds from various banks and institutions, including Adria elsőbbségi kötvény and Kőruti vasút.

Banok részvényei.

Table listing bank shares from various banks like Bankbeszélgető, Elő- és Iparbank, Fiumei Hitelbank.

Gőzmalmok.

Table listing shares of steam mills, including Hengermalom, Budapesti gőzmalom, Erzsébeti, and Lajosi.

Takarékpénztárak részvényei.

Table listing shares of savings banks, including Belvárosi, M. kerületi, Erzsébetvárosi, and Budapesti takarékpénztár.

Biztosító társaságok részvényei.

Table listing shares of insurance companies, including Belső biztosító, Belső élet- és járadék-biztosítási-társaság, and Belső magyar Által.

Bányák és téglagyárak részvényei.

Table listing shares of mines and brickworks, including Erzsébet bánya, Budapesti téglagyár, and Erzsébeti téglagyár.

Vasművek és gépgyárak részvényei.

Table listing shares of ironworks and machine factories, including Gazdasági gépgy., Lászlóvárosi, and Ganz.

Könyvnyomdák részvényei.

Table listing shares of printing houses, including Athenaeum, Franklin, and Kosmos.

Különbféle vállalatok részvényei.

Table listing shares of various companies, including Ált. vag. köles., Bpesti villamos, and Elő- és Magyar szerződés.

Közlekedési vállalatok részvényei.

Table listing shares of transport companies, including Adria tengerhaj., Bpesti közút vas., and Budapesti vasút.

Sorsjegyek.

Table listing lottery tickets, including Budafoki, Budaörsi, and Budaörsi sorsjegy.

Pénzmenetek.

Table listing gold and silver movements, including Vert arany, 20 frkos arany, and 10 márkás.

Table titled 'Külföldi váltók (látra)' showing exchange rates for Amsterdam, London, and Nemet piac.

Table titled 'Határidőre kötött értékpapírok' showing values for Magyar Államadósság, Magyar Államadósság, and Magyar Államadósság.

A budapesti terményüzde.

A terményüzletben a szezonszerű hangulatnak megfelelően alakultak az árak és végül a terményüzleti árjegyzőbizottság hivatalosan a következő árfolyamokat állapította meg:

Jegyzések: Heremag: lucerna 40.—46.— forint, vörös tiszai, alföldi és felvidéki 28.—30.— forint, Vörös erdélyi... Vörösbánsági... Középszemű 32.—34.—, Nagyszemű 36.—40.—, Disznózsír: budapesti 51.—51.50 forint, vidéki... városi 4 darabos 43.50—44.— forint, 3 darabos 46.50—47.50 forint, füstölt 49.—50.— forint, Szilva: boszniai, szokás szerinti minőség... forint, 120 darabos 9.75—10.— forint, 100 darabos 10.75—11.25 forint, 85 darabos 13.50—13.75 forint, 8.25—8.50 forint, 100 darabos 9.50—9.75 forint, 85 darabos 13.—13.25 forint, Szilvaiz: szlavóniai 14.—14.50 forint, szerbiai 13.25—13.50 forint azonnali való szállításra.

A bécsi értéktőzsde.

Az előtőzsde a kiegyezési tárgyalások vonatott menetére lehaglott.

A déli tőzsde szintén tartózkodó.

A zárlat valamivel szilárdult külföldi hírekre.

Bécs, május 26. (Magyar értéktőzsde zárlata.) 4% arany járadék 119.50. Tiszai és szegedi köleson sorsjegy 138.20. Magyar vasúti köleson ezüstbent 101.—, Magyar keleti vasúti állami kötvény 120.10. Magyar leszámlító 6% pénzváltóbank 257.50. Rimamurányi vasműrészvény 309.—, Magyar koronajáradék 97.05, 4% os Magyar földtérhen. kötvény 95.45. Magyar hitelbank részvény 337.50. Magyar nyerecményi köleson sorsjegy 160.75. Kassa-oderbergi vasúti részvény 187.50. Magyar kereskedelmi bank 1422.

Bécs, május 26. (Osztrák értéktőzsde zárlata.) 4 2/3% papírjáradék 100.75, 4% os osztrák aranyjáradék 120.10. 1860-iki sorsjegy 139.50. Osztrák hitelsorsjegy 199.25. Angol-osztrák bank 153.50. Bécsi bankgyűléslet 278.75. Osztrák-magyar bank 918.—, Déli vasút 54.75. Dunagőzhajózási részvény 43.—, Dohányrészvény 139.25. Császári és királyi arany 5.70.—, Német bankváltók 58.92, 4 2/3% ezüst járadék 100.30. Osztrák koronajáradék 100.45, 1864-iki sorsjegy 197.25. Osztrák hitelintézet részvény 358.50. Unionbank 317.25. Osztrák Lánderbank 243.75. Osztrák-magyar Államvasút 359.25. Elbavógyi vasút 263.25. Alpesi bányarészvény 239.50, 30 frankos arany 9.55.—, Londoni váltóár 120.50. Bécsi Tramway 502.—, Az iránzat tartott.

Külföldi értéktőzsdék.

Berlin, május 26. (Tőzsdei tudósítás.) Megnyitáskor az iránzat alapján szilárd volt. A mit a nyugati tőzsdékről jelentett jó iránzat is előmozdított. Spanyolok fedezési vásárlásokra tovább emelkedtek. Bányarészek élénke voltak a Rajna vidékéről és Vesztfáliából érkezett jelentések. Keleti német gabonavasutak realizációk miatt gyengétek voltak. Török sorsjegyek gyöngyöztek. Utimópénz 4 1/2%, Magánleszámláló kamattal 3 3/4%.

Berlin, május 26. (Zárlat.) 4 2/3% os papírjáradék 100.50, 4% osztrák aranyjáradék 101.80. Elbavógyi vasút —, Magyar koronajáradék 97.25. Osztrák-magyar államvasút 153.—, Kassa-oderbergi vasút —, Bécsi váltóár —, Magyar vasúti beruházási köleson 102.90. Alpesi bányarészvény —, Disconto-Commandit 198.40. Általános vállalkozási Edison 296.60. Geisenkircheni 206.60. Laura-kő 265.90, 4 2/3% ezüstjáradék 100.10, 4% magyar aranyjáradék 100.30. Osztrák hitelrészvény 223.50. Déli vasút 26.25. Károlyi Lajos vasút —, Orosz bankjegy 216.85, 4% új orosz köleson 100.30. Török dohányrészvény —, Orosz járadék 95.40. Magyar hitelbank —, Dynamit Trust 179.40. Harpeni 204.—, Az iránzat nyugodt.

Hamburg, május 26. (Zárlat.) 4 2/3% ezüstjáradék 100.10, 1860. sorsjegy 147.25. Déli vasút 26.—, 4% osztrák aranyjáradék 101.50. Osztrák hitelrészvény 223.50. Osztrák-magyar államvasút 152.75. Olasz járadék 95.25, 4% magyar aranyjáradék 100.35. Az iránzat nyugodt.

Frankfurt, május 26. (Zárlat.) 4 2/3% papírjáradék 100.60, 4% osztrák aranyjáradék 101.75. Magyar koronajáradék 97.30. Osztrák-magyar bank 152.90. Déli vasút 26.40. Elbavógyi vasút —, Londoni váltóár 204.50. Bécsi bankgyűléslet 189.—, Villamos részvény 160.60, 3% os magyar aranyköleson 85.65, 4 2/3% os ezüstjáradék 100.10, 4% magyar aranyjáradék 100.20. Osztrák hitelrészvény 223.90. Osztrák-magyar államvasút 153.—, Északi vasút —, Bécsi váltóár 169.57. Párisi váltóár 811.25. Unionbank 161.50. Alpesi bányarészvény 240.—, Az iránzat szilárd.

Páris, május 26. (Zárlat.) 3% francia járadék 102.30. Olasz járadék 95.90. Osztrák-magyar államvasút —, Francia törleszt. járadék 102.30, 4% magyar aranyjáradék —, Török dohányrészvény 300.—, Osztrák Lánderbank —, 3 1/2% francia járadék 102.77. Osztrák földhitelintézet részvény 1302.—, Déli vasút —, 4% osztrák aranyjáradék —, Ottomanbank 592.—, Párisi bankrészvény 1125. Alpesi bánya részvény —, Az iránzat szilárd.

Budapest-kőbányai sertéskereskedelmi csarnok jelentése.

Május 26. A sertésüzlet irányzata csendes. A) Hízott sertések ára: I. A Magyar elsőrendű: Öreg nehéz (párónként 400 kilogramm felüli súlyban) 45.—45 1/2% krajcárig. Öreg közép (párónként 300—400 kilogramm terjedésű súlyban) 45 1/2—46 krajcárig. Fialat nehéz (párónként 320 kilogramm felüli súlyban) 48 1/2—49 krajcárig. Fialat közép (párónként 251—320 kilogramm felüli súlyban) 48—49 1/2 krajcárig. Fialat könnyű (párónként 250 kilogramm terjedésű súlyban) 49—50 krajcárig. II. Magyar szodett: Nehéz (párónként 280 kilogramm

mon felüli súlyban) — krajcárig. Közép (párónként 240—260 kilogramm súlyban) — krajcárig. — Könnyű (párónként 240 kilogramm terjedésű súlyban) — krajcárig. — III. Rómániai: Nehéz (párónként 320 kilogramm felüli súlyban) — krajcárig. — Közép (párónként 250—320 kilogramm terjedésű súlyban) — krajcárig. — Könnyű (párónként 250 kilogramm terjedésű súlyban) — krajcárig. — IV. Rómániai eredeti (Stachl). Nehéz (párónként 240 kilogramm terjedésű súlyban) — krajcárig. — Könnyű (párónként 250 kilogramm terjedésű súlyban) — krajcárig. V. Szerbiai: Nehéz (párónként 260 kilogramm felüli súlyban) 47 1/2—48 krajcárig. — Közép (párónként 240—260 kilogramm terjedésű súlyban) 47—47 1/2 krajcárig. Könnyű (párónként 240 kilogramm terjedésű súlyban) 46—47 krajcárig.

Számla: 1899. május 24. napján volt készlet 47.714 darab, 1899. május hó 25. napján felhajtott 663 darab, 1899. évi május 25. napján elszállított 538 darab, 1899. május 25. napjára maradt készletben 47.854 darab.

Kivonat a hivatalos lapból.

— Május 26. —

Kinevezések. A pénzügyminiszter Miklóffy Károly lottóhivatali főnököt, Topán György lottóhivatali ellenőrt, Patkó Sándor lottóhivatali leltárnokot lottóvédéki felügyelőkké, Igldy Gyula, Fái József lottóhivatali ellenőröket és Bakos József lottóhivatali tisztet lottóvédéki ellenőrökké, Nagy Antal, Szilágyi Mihály, Najmányi Elek, Skultety Antal, Bolzánó Károly és Engelmann Oszkár lottóhivatali tisztet lottóvédéki tisztékké, a letenei m. kir. adóhivatalhoz Papay Károly edényi adóhivatali ellenőrt adóhivatali pénztárnokká, a zirci m. kir. adóhivatalhoz Saly mezőposonyi adóhivatali tisztet adóhivatali ellenőrré, a mezőkövesdi m. kir. adóhivatalhoz Wolff Jenő báni m. kir. adóhivatali díjaz gyakorlatok adóhivatali tiszté, a pancsovai m. kir. adóhivatalhoz Joannovic Szilárd temesvári adóhivatali díjtalan gyakorlatok adóhivatali tiszté, a tapolcai m. kir. adóhivatalhoz Mondá Alajos díjtalan adóhivatali gyakorlatok adóhivatali tiszté, a marosújvári m. kir. főbányahivatal mellé rendelt szemrevételező Roska Sándor marosújvári lakost pénzügyi számtiszté, Moskovics Márkus grátuli díjaz adóhivatali gyakorlatok adóhivatali tiszté ideglenes minőségben a csacai m. kir. adóhivatalhoz, végül a budapesti m. kir. főbányahivatalhoz Bogner Elek vámgyakorlatok vámszedésztiszté kinevezte. A m. kir. tengerészeti hatóság Cragnez Vince tengerész hosszújárta tengerész-hadnagygyá nevezte ki.

Pályázatok. Hivataloszlógi állásra a debreceni királyi ügyészségnél július 5-ig. — Magyar-német és magyar-román tolmácsi állásra a nagy-szentmiklósi járásbírósnál 2 hét alatt. — Irnoki állásra a szinér-váraljai járásbírósnál 4 hét alatt. — Fogalmazó gyakorlati állásra a brassói pénzügyigazgatóságnál 14 nap alatt. — Gyakornoki állásra a grátuli királyi adóhivatalnál 14 nap alatt. — Számgyakornoki állásra a szolnoki pénzügyigazgatóságnál 2 hét alatt. — Albíri állásra a szinér-váraljai járásbírósnál 14 nap alatt. — Albíri állásra a szatmári törvényszéknél 14 nap alatt. — Iskolázásügyi állásra a löcsai állami főreáliskolánál június 15-ig. — Bibliái utazási ösztöndíjra kath. lelkészek számára a bécsi cs. kir. egyetem hittudományi karánál 6 hét alatt.

Napirend.

Napló, Szombat, május 27. — Római katolikus: Pász. Magd. — Protestáns: Lucian. — Görög-ország (majus 15.) Pakomj. — Zsidó: Sabbath. Behalotcha. — A nap két reggel 3 óra 55 percek. — Nyugszik este 7 óra 27 percek. — A hold két este 9 óra 59 percek. — Nyugszik reggel 8 óra 38 percek.

A művészeti nem fogadnak. A Magyar Automobilklub alakuló közgyűlése, délután hat órakor, a Vadaskürt szállóban. A Nemzeti Szalon választmányi ülése délután 5 órakor. Vaszary Kolos bíboros hercepprimás bérnál a József-útvárosban reggel 8 órátkor. A belvárosi-majlis a margitszigeti alsó vendéglőben. A Medve- és Sas-hör rendkívüli közgyűlése este 7 órakor, földszinti dísztermében. A magyar uszággyűlési házi versenye délután 3 és fél órakor a Csömör-úti versenypályán. Sorozás a Mária Terézia-kasztyánban (Üllői-ut) délelőtt 8 órátkor. Sorra kerül az idegenek közül 170 ember. Nemzeti Múzeum: Képtára és a néprajzi osztály (Csillag-utca 15.) Nyitva van délelőtt 9-től délután 1 óráig. A múzeum többi tárai 1 korona belépődíj mellett megtekinthetők. Tavasszi nemzetközi tárlat a műcsarnokban. Nyitva délelőtt 9 órátkor este 6 óráig. Belépődíj 20 krajcár. A Nemzeti Szalon kiállítás nyitva délelőtt 9-től este 9-ig, a Kossuth Lajos-utcai Cziráky-palotában. Belépődíj 20 krajcár. Dák mauzóleum a kerepesi-úti temetőben, nyitva délelőtt 9 órátkor délután 6 óráig. Az új országgyűlési kupaacsarnok megtekinthető délelőtt 10—1-ig. Belépődíj 20 kr.

Iparművészeti múzeum zárva. Technológiai iparmúzeum zárva. Mezőgazdasági múzeum. Városliget, Széchenyi-sziget, történelmi épületesorok. A gyűjtemények a Hétfői napok kivételével, megtekinthetők naponként délelőtt 10 órátkor 1-ig és délután 3—5-ig. A látogatás ingyenes. Szabadalmi levéltár (Erzsébet-körút 19.) nyitva délelőtt 9—1-ig. A magyar királyi központi statisztikai hivatal nyilvános könyvtára és térképgyűjteménye nyitva délelőtt 10—1 óráig.

Iparművészeti Múzeum könyvtára zárva. Egyetemi könyvtár nyitva délelőtt 9—12-ig. Délután 3—3-ig. Akadémiai könyvtár nyitva délután 3—8-ig. Múzeumi könyvtár nyitva délelőtt 9—1-ig. A Hódoló dísztelepnyitása. Eisenhut Ferenc óriási körképe, látható Városliget, Andrássy-ut végén, reggel 9 órátkor este 5 óráig. Belépődíj 50 krajcár, gyermekjegy 30 krajcár.

Magyar Kereskedelmi Múzeum. Állandó kiállítás, kereskedelmi-történelmi-múzeum és keleti mintáir az Iparcsarnokban délelőtt 9—12-ig és délután 3—6-ig van nyitva. Az igazgatóság hivatalos órái ugyanott délelőtt 9-től délután 2 óráig. Magyar ház-ípari központi bazár. Kerepesi-úti 22. 1. emelet délelőtt 9-től déli 1 óráig és délután 5-től este 7 óráig. Tudakozó iroda és nyilvános szaknyelvtár. Kerepesi-úti 20. szám alatt, délelőtt 9 órátkor 12-ig és délután 3—6-ig. Vasár- és ünnepnapokon délelőtt 9 órátkor 12-ig. Állatkert nyitva egész nap.

VASBUTOROK. DIVATÁRUK. PÉNZSZEKRENYEK. GYERMEK-RUHÁK. FA-BUTOROK. KALAPOK. UTAZÓ-CZIKKEK. CZIPÓK. EZÜST-ÉKSZER.

PARISI NAGYÁRUHAZ

BUDAPEST, VII. KERESPESI UT. 38.

NÁSZ-és ALKALMI AJÁNDÉKOK.
TELJES KONYHA-BERENDEZÉSEK.
KÉPES NAGY ÁRJEGYZÉK INGYEN és BÉRMENTVE.

FEGYVEREK. JÁTEK-ÁRUK. INGA-ÓRÁK. DISZMŰ-ÁRUK. ZSEB-ÓRÁK. CHINA-EZÜST. ESERNYŐK. SZÖVETEK. KOSAR-ÁRUK.

Köhögés és rekedtség

ellen páratlan szer a rendkívül kellemes illatú és teljesen ártalmatlan szerkezetű, u. m.: hársfavirág, hársfahéj és cukorból készült

Hársfahéj-cukorkák,

1 doboz 25 kr. —
Törvényesen védve.
Kapható a gyógyszer-tárakban.

FŐRÁKTÁR:
KRIEGNER E. gyógyszer-tára,
Budapest, Üllői-ut. 65.



FULGURIN

Valódi ROVART IRTÓ POR a Fecskeudobban 10 krajcárért.

Biztosan és gyökeresen kirt polóskát, szedő- és csótány-bogarakat, molypokot, legyeket, hangyákat, négykarcolót stb. Fulgurin-rovarpor csak az összes kulturálmunkában szabadalmozott és törvényileg védett fecskeudobban 10 kr.-ért lesz elérhető.

GUMMI

és hálhólyag tucatonként 2 frt 3, 4, 5—10 frt. Capote americaine (rövid) 2—6 frt tucatonként. Női különlegességek 1.80—2 frt darabja. Női övszívszáka tucatra 2—8 frt. Minta-gyűjtemény árak számára (25 drb) 5 forint.

Rendelvények rögtön és titoktartás mellett eszközöltenek.

Rothauser M. Ignác és fiai
Budapest, Király-utca 6/N. sz.

Több mindenütt kérjünk Fulgurin-rovarport a fecskeudobban, 10 krajcárért! Csak egyszeri próba szükséges! Aki ezt a port egyszer veszi, más gyártmányt többé nem kíván. Fulgurin-rovarpor a fecskeudobban Budapesten és az egész országban mindenütt kapható, ahol az ezt hirdető fúrgassz ki van függésre. Fulgurin-rovarpor a fecskeudobban nagyban és kicsinyben, valódi alakban és minőségben rendelhető csak!

REISS B. vegyszert termékek gyárából,
BUDAPESTEN, VII. KERESPESI UTCA 41.
I. emelet.

Magyar Könyvtár.

Szerkesztői: RADÓ ANTAL, Kiadja: Lampel R. (Wodianer P. és Plat)

A legújabb számok a következők:

113. Papp Dániel. Utolsó szerelem és egyéb elbeszélések. Papp Dániel kitalálókívűl egyik a legújabb magyar elbeszélő irodalom legkiválóbb műveinek. Gondolatműveltség, eredeti életfelfogás, eleven, művészi stílus teszik érdekeit.

114. Mollère. A botanika doktor. Vigjáték három felv. Ford. Gabányi Árpád.
Mollère az egyik legnépszerűbb és legvidámabb darabját Gabányi kitűnően ültette át magyarra.

115. Virág Peneked válogatott költemény. Bevezette és jegyzetekkel ellátta Zlinszky Aladár.
A magyar klasszikus iskola legelső kiválóbb költőjének minden tekintetben sikerült kiadása.

116. Murali Károly. Mese-mese.
Nem gyermekmesék, hanem a népszerű szerző derült világnézetének a mese köntösében való megnyilatkozásai.

117. Dr. Korchmáros Kálmán. Kerékpáros katóé.
E számos képpel ellátott füzet minden magyar kerékpárosra nézve nélkülözhetetlen. A kerékpárral való bánást, a nagyobb tourokhöz való készülést stb., azaz mindent alaposan és világosan megmagyaráz.

Megrendeléseknél elegendő a füzet számát jelezni.

Egy-egy füzet ára 15 kr.
Minden füzet egyenként kapható.
Megrendelhetők a Budapesti Napló kiadóhivatalában, Budapest, József-körút 18. szám.
Teljes jegyzék kívánatra ingyen és bérmentve küldetik.

Orvosi rendelő intézet

súlyos krónikus betegségek gyógyítására
Budapest, V., Váci-körút 18.

Számos súlyos betegség, amelyek eddig legnagyobb gondot okoztak az orvosnak s amelyeknek tudományának tehetetlenségé zátonyra jutott, immár

Dr. KOVÁCS I.

egyet. orrostudor Hámopata

uj hámopattai gyógymódja által eredményteljesebb kezelésben részesülhetnek. Páratlan gyógyhatásának bizonyult a Hámopaterapia:

Asthma, szív és gyomorbántalmaknál; köszvény, sápkóros és hólyagbántalmaknál;

súlyos **ideg-bajok** (migrán, álmatlanság, szédülés, hysteria és Neurasthenia), **makacs vér- és bőrbántalmaknál.** (Utóbbi betegségeket chemiai orvosságok mellőzésével, saját találmányu belézési gyógymódjával gyógyítja.)

Egyetlen és legbiztosabb védelem: **Szélluhás, kezdődő vakaság és elmezavar ellen.**

Rendelő naponta 9—14 ó és 3—7-ig. — Levélre válaszol. — Meghívásra betegot látogat (a vidéken is). — Kívánatra külön rendelés.

FÜGÖGOK

2 frtól a nélkül, hogy a gyökert el kellene távolítani, szápadlással s a nélkül is (hidmunka.) Foghuzás fájdalom nélkül. (Cocain injecsió.) Igen tartós fogtűzés. — Fogkorcsok gyökerekre illesztetnek, melyek a rájádlást fölöslegessé teszik.

Fogorvos Dr. NEUFELD.
Május 1-től Kossuth Lajos-utca 14. szám.
Vasár- és ünnepnapokon d. u. 4-ig.

Egészségi fehérnemű

chappe- és bourett-selyemből, a bel-és külfelel számos orvosi tekintélytől a legjobb és higiénie legteljesebbé aisoránhánk javallva és elismerve, nélkülözhetetlen mindenkinek, turistáknak, sporthoz és utazáshoz, nyáron és télen is megfelelő minőségben bortható, rendkívül tartós, könnyen mosható, 250 krtól feljebb minden árban kapható. Nagy választék a leggyorszerűbbtől a legdivatosabb mintáig.

Valódi minőségben kapható a selyemfehérneműgyárban:
Pohrer & Huscher, Asch, Csehország.
Saját gyártmányu női-és férfifehérnemű, női bluzok. Saját szövőgyár. Eladás méterenként.
Tessék ingyen és bérmentve Aschből képes árjegyzéket, mintákat stb. kérni.

Polgár Sándor

egyetlen, gyakorlati orvosi mű-és kúszószó

BUDAPEST,
VII. ERZSÉBET-KÖRÚT 50. sz.
Ajánlja dusan felszerelt raktárát saját gyártmányu orvos-szebezi és betegápolási tárgyakban.
Saját találmányu, m. k. szabadalmaz. Polgár-féle **sérvkötő,** **harkóts, gőcsér elleni gummiharisnya, orthopaidiai kiegészítő, málták kiegészítő.**

Valódi francia különlegességek F. Bergerand filis párisi gyárából.
Eztől Bészletes képes árjegyzék lagyza és bérmentve.

Éppen most jelent meg!

Vig történetek.

Irta
Murali Károly.
Ára 1 frt 50 kr.

Megrendelhető: a "BUDAPESTI NAPLO" kiadóhivatalában, Budapest, József-körút 18. szám.

Luser L. féle turista-tapasz.

Biztosan és gyorsan ható szer tyukszem, szeméris és a felp. valamint a sarok borkeményedést, továbbá mindennemű bőrelsárosodás ellen. A hatását jól állás valószínűsíti.

Központi szék. raktár:
SCHWENK L.
gyógysz. BEIDLING-BÉCS.
Csak akkor valódi, ha minden használati utasítás és minden tapasz a melléltés védjeggyel és aláírással el van látva, azért is erre ügyelni kell!

1 doboz ára 60 kr. 0000
Vidékre 80 kr. előzetes beklüde mellett bérmentve.

Magyarországi főraktár:
TÖRÖK JÓZSEF gyógyszer. Budapest, Király-utca 12.

Szigeti Lajos

szígyártó, nyerges és bőrdobos.

Cs. és kir. udv. szállító. — Ó fenege József főherceg és Coburg herceg udv. szállítója.

Budapest, VIII., Múzeum-körút 10.

Tulajdonított árucikkeit és helyesítése miatt lezártított árucik adom el raktáron lévő kész árukat. Raktáron van jelenleg 200 lóra való külföldi, szobnól szebb ló- és kecskaszarván ostor; kikötő- és sárgaréz-vezeték, 100 lóra való civit és 100 lóra való tisztított előfőrsa nyergeszer, különféle angol- és belöldi gyártmányu pórkörök, lóhátok, istálló-szerelekek, ostorok, lovaglóeszközök és botok. Nagy választék a legjobb minőségű utazóbőröndök, táskák és neveszerekből, minden jelének és árak megjelölés, 16-és szerkesztésű-ostorokból. Az általamól kiadott áru jószágért kezvekedem, miután minden áru személyes felügyeletem alatt készült.

Tartalékos tiszturaknak nyergeszerkeket kölcsön is adok.
Képes katonai és civil árjegyzéket bérmentve küldök.

A magyar irodalom remekei: jutányos kiadásban.

Jókai Mór munkái. Vas Gereben.

Népszerű kiadás. — Egy-egy füzet 40 kr.

1. A veroniták. 2. Fortunatus Imre. 3. Shirin. 3. Kalóz-király. 4. Sonkoly Gergely. — A drágakövek. — Marce Zára. 5—9. Török világ Magyarországon. 10. A büntetés. — Nepean sziget. 11—13. A kétszaru ember. — Az egyiptusi rózsák. 13. Koronát szerelemért. — A Hargita. — A kalmár és családja. 14. Petki Farkas leányai. — Háromszéki leányok. — A két szász. 15. Regék. 16. Carinus. — A nagyenyedi két fűze. 17. A serfőz. — A nyomorék naplója. — Fekete világ. 18—20. Erdély aranykora. 21—23. Csataképek 1848—1849-ből. 24. Bujdosó naplója. — Kurbán bég. — Megölt ország. 25—28. A fehér rózsák. — Humorisztikus papírszeletek. 27. Magyarhon szépségei. 28—29. Szomorú napok. 30—31. A jancisárok végnapjai. 32—37. Kárpáthy Zoltán. 38—43. Egy magyar nábob. 41—47. Új földesur. 48—63. Szegény gazdagok. — Az utolsó budai basa. 54—55. A magyar előidőből. 56—59. Hétköznapi. 60—63. A régi jó táblabírák. 64—65. Délvirágok. 66—67. Milyenek a nők? 68—71. Véréskönyv. 72—73. A magyar nép élece szép hegedűszóban. 74—76. Árnycépek. 77—82. A köszív ember fia. 83. Milyenek a férfiak? 84—89. Politika divatok. 90—93. Mire megvénitünk. 94. Oceania. Egy elűzött világrész története. 95—97. Az elátkozott család. 98—99. Felfordult világ. 100. Elbeszélések. 101—112. Dekameron. Száz novella. 118. Egy asszonyi hajszál. 114. Az öltöböl élvezte. 115—119. Névtelen vár. 120—121. Népvilág. Elbeszélések. 122—124. Széltelenség. 125. Eszak honából. Muszka rajzok. 126—131. Egy as ten. Regény. 132. A debreceni lunatikus. 133—134. Egy ember, a ki mindent tud. 135—136. Asszonyt kísér. — Isten kiéért. 137—141. Sziumnyvek I. kötet. 142—146. Sziumnyvek II. kötet. 147—151. Sziumnyvek III. kötet.

Megrendelhetők az összeg előzetes beklüde vagy utánvétel mellett a "BUDAPESTI NAPLO" kiadóhivatalában, Budapest, József-körút 18. szám.
Jegyzékek mindenféle szákból kívánatra ingyen és bérmentve küldetnek.

